

C. 652

CALENDARUL ASOCIATIUNII

BCU Cluj / Central University Library Cluj

pe anul comun

1923

Întocmit de

Ioan Georgescu,

secretarul literar al Asociațiunii.

Anul XII.

Nr. 108.

Biblioteca populară a Asociațiunii.

Prețul pentru membrii Asociațiunii 5 Lei.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“.

—≡ Intemeiată la 1861. ≡—

PREȘEDINTE DE ONOARE:

M. Sa Regele FERDINAND I.

Președinte activ:

Andrieu Bârseanu,
senator, membru al
„Academiei Române“.

Vicepreședinte activ:

Dr. Vasile Suciuc,
mitropolit de Alba-
Iulia și Făgăraș.

Comitetul central al «Asociațiunii» numără 30
de fruntași din toate păturile societății românești.
BCU Cluj / Central University Library Cluj

 E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“ abonând publicațiile
ei și înscriindu-se de membru.

Taxele de membri sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 1000—
Membru fondator al «Asociațiunei», odată pentru totdeauna	„ 400—
Membru pe viață al «Asociațiunei», odată pentru totdeauna	„ 200—
Membru activ al «Asociațiunei», anual	„ 10—
Membru ajut. al «Asociațiunei», anual	„ 2—

-452

Calendarul Asociațiunii

pe anul comun

1923

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Întocmit de
Ioan Georgescu
secretarul literar al „Asociațiunii”.

Sibiu. — Editura Asociațiunii.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Intâmplările cele mai de seamă din lume.

Câți ani sunt:

Dela perioada bizantină	7431—7432
„ „ alexandrină	7433
„ „ iuliană	6636
„ „ evreică	5683—5684
„ potopul biblic	4267
„ primul olimpiad	2699
„ fondarea Romei după Varon	2676
„ era lui Nabonassar, fixată Miercuri în 26 Febr. în anul 3967 a perioadei iuliene sau la 747 înainte de Hristos după cronologiști și 746 după astronomi	2670
„ moartea lui Machedon	2246
„ nașterea Domnului nostru Isus Hristos	1923
„ moartea Domnului nostru Isus Hristos	1890
După calendarul gregorian stabilit în 1582 Octombrie, începând Luni 1 Ianuarie	1923
„ calendarul iulian, începând cu 13 zile mai târziu, Duminecă în 14 Ianuarie	1923
Dela căderea Ierusalimului	1853
„ descălecarea Romanilor în Dacia	1818
„ creștinarea Romanilor	1702
„ egira, începutul calendarului musulman	1341
„ despărțirea bisericii papistașe de cea de răsărit	869
„ descălecarea lui Radu Negru	633
„ întemeierea Moldovei	564
„ tipărirea celui dintâi Calendar în Europa	451
„ descoperirea Americii de către Cristofor Columb	431
„ moartea lui Ștefan-cel-mare domnul Moldovii	419
„ tipărirea celei dintâi cărți în românește	363
„ sădirea tutunului în Europa	332

Dela moartea lui Mihai-Viteazul	322
„ unirea Românilor din Transilvania cu biserica Romei	223
„ aflarea trenului cu aburi	159
„ răpirea Bucovinei de către Nemți	146
„ răscoala Românilor din Ardeal împotriva Ungurilor	139
„ răpirea Basarabiei de către Ruși	111
„ răscoala lui Tudor Vladimirescu	102
„ unirea Moldovii cu Muntenia sub Cuza-Vodă	64
„ aflarea telefonului	46
„ războiul pentru neatârănare sub Carol I.	46
„ lipirea Dobrogei la România	45
„ întemeierea României ca Regat	42
„ cel dintâi sbor cu mașina de sburat	18
„ războiul cu Bulgaria și lipirea Cadrilaterului la România	10
„ izbucnirea războiului european	9
„ suirea pe Tron a Regelui Ferdinand I.	9
„ intrarea României în războiu	7
„ încheierea păcii	5
„ unirea tuturor românilor	5

Intunecimile (eclipsele) anului 1923.

Anul acesta are 2 eclipse de soare și 2 de lună:

1. Eclipsă parțială de lună în 3 Martie st. n. orele 3 și 31,7 minute. Este văzută în toate locurile unde este noapte. La noi se va putea vedea dar numai în condiții bune fiind întunecată numai a 3-a parte din discul lunii de umbra pământului.

2. Eclipsă inelară de soare în 17 Martie st. n. Nu este vizibilă din locurile noastre, linia centrală trecând din capul bunei speranțe peste Oceanul Atlantic, sudul

Africei până pe insula Madagaskar. Mărimea eclipsei de 0,965, diametrul soarelui fiind 1.

3. Eclipsă parțială de lună în 26 August. Invizibilă în locurile noastre.

4. Eclipsă totală de soare în 10 Septembrie 1923. Pe locurile noastre nu se va putea observa. Incepe la orele 6 și 14 m. seara dela peninsula Kaniciatka peste Oceanul pacific, California, America de mijloc până la Antilele mici.

Anotimpurile.

Primăvara începe din momentul când soarele trece ecuatorul din emisfera sudică în cea nordică. În 21 Martie la ora 3-29 p. m. este în punctul primăverii, punctul de plecare pentru măsurile de unghiuri pe bolta cerească. Acum este echinocțiul de primăvară, ziua și noaptea de-o potrivă de mari.

Vara începe în 22 Iunie la ora 11 și 3 minute dimineața. Soarele este în punctul cel mai înalt pe calea lui, pe ecliptică. Ziua cea mai lungă a anului 17 ore 35 minute. Solstițiul de vară, soarele este în constelația racului.

Toamna începe la 23 Septembrie ora 14. Echinocțiul de toamna. Soarele trece ecuatorul în emisfera sudică. Se află în constelația cumpenei. Ziua egală cu noaptea.

Iarna începe în 22 Decembrie orele 8,53 m. seara. Ziua cea mai scurtă de 9 ore 28 minute și noaptea cea mai lungă. Este în constelația capricornului în poziția cea mai joasă pe ecliptică. Solstițiul de iarnă.

Zilele când nu se judecă.

Pe lângă Duminecă și sărbătorile, când sunt închise dughenile, se mai țin și următoarele sărbători la judecătorie:

7 Ianuarie, *Sf. Ioan*
 25 Martie, *Bunavestire*
 Cele trei zile de *Paști*
 21 Mai, *Sf. Constantin și*
Elena
Înălțarea Domnului
 Cele două zile de *Rusale*
 9 Iunie, *Sf. Petru și Pavel*

8 Septembrie, *Nașterea*
Maicii Domnului (Sf.
Maria mică)
 14 Septembrie, *Ziua Crucii*
 26 Octombrie, *Sf. Dumitru*
 8 Noiembrie, *Sf. Mihail*
și Gavriil
 6 Decembrie, *Sf. Nicolae*

Pentru tribunale mai vin apoi vacanțele de Crăciun (din ajun până la anul nou), din Joia mare până în Dumineca Tomii și vara dela 1 Iulie până la 31 August. La judecătoria nu este vacanță decât patru zile la Crăciun și 6 zile la Paști.

Pe orice cerere făcută la autorități se pune un timbru de 1 leu și o marcă de ajutor de 10 bani. Altfel nu se primește cererea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aniversări și sărbători naționale.

Unirea Principatelor Române, 24 Ianuarie 1859.

Aniversarea revoluțiunii prin care s'a realizat formarea unei dinastii în România, 11 Februarie 1866.

Proclamarea Regatului Român, 14 Martie 1881.

Unirea Basarabiei cu România, 27 Martie 1918.

Proclamarea Independenței României, 10 Maiu 1877.

Ziua Eroilor Neamului Românesc, 12 Maiu.

Aniversarea revoluțiunii dela 11 Iunie 1848.

Intrarea României în războiul întregirii neamului românesc, 14 August 1916.

Bătălia dela Mărășești, 6 August 1917.

Proclamarea M. S. Ferdinand I. de Rege al României, 23 Septembrie 1914.

Unirea Bucovinei cu România, 15 Noiembrie 1918.

Unirea Transilvaniei cu România, 18 Noiembrie (1 Decembrie) 1918.

Sărbătorile familiei regale.

Onomastica A. S. R. Princip. Elisabeta, 24 Aprilie.

Onomastica AA. LL. RR. Principesele Elena și Ileana, 21 Maiu.

Onomastica M. S. Reginei Maria și a A. S. R. Principesei Marioara, 22 Iulie.

Onomastica A. S. R. Principelui Nicolae, 6 Decembrie.

Nașterea A. S. R. Principesei Moștenitoare Elena, 20 Aprilie 1896, la Atena (Grecia).

Nașterea A. S. R. Principelui Nicolae, 5 August 1903, la Castelul Peleşor.

Nașterea M. S. Regelui Ferdinand I. al României, 11 August 1865, la Sigmaringen.

Nașterea A. S. R. Principesei Elisabeta, 29 Septembrie 1894, la Castelul Peleş.

Nașterea A. S. R. Principelui Moștenitor Carol, 3 Octombrie 1893, la Castelul Peleş.

Nașterea M. S. Reginei Maria, 16 Octombrie 1875, la Eastirell-Parck, Anglita.

Nașterea A. S. R. Principelui Mihai, 25 (12) Octombrie 1921, la Castelul Foişor.

Nașterea A. S. R. Principesei Ileana, 23 Decembrie 1908, la Palatul Cotroceni.

Nașterea A. S. R. Principesei Maria, 27 Decembrie 1899, la Gotha.

Căsătoria MM. LL. Regelui Ferdinand I. și Regina Maria a României, 28 Decembrie 1892, la Sigmaringen.

Aniversări necrologice.

Moartea M. S. Reginei Elisabeta, 18 Febr. 1916.

Moartea M. S. Regelui Carol I., 25 Sept. 1914.

Moartea A. S. R. Principelui Mircea, 29 Oct. 1916.

Corpurile cerești din sistemul solar.

Soarele ☉ diametru: 1.383,200 km., de 324.439-ori mai mare ca pământul. Corp gazos cu o temperatură până la 10000° C. Se învâрте in 25 -27 zile in jurul osiei sale.

Planetele.

NUMELE	Semnul	Diametru in km.	Mărimea	Densitatea = 1	Masa	Sateliți (Luniare)	Depăr- tarea mii. km.	Revoluția in jurul soarelui		Rotația in jurul osiei	
								ani	zile		
Mercur	☿	4843	0,05	5,65	0,06	—	58	0	87,96	0	88 zile
Venus	♀	12037	0,84	5,41	0,82	—	108	0	224,70	0	225 zile
Pământul	♁	12756	1,00	5,53	1,00	1	149,5	1	0,006	23 ore	56 m. 4 s.
Marte	♂	6781	0,15	3,99	0,11	2	228	1	321,73	24 ore	37 m. 23 s.
Jupiter	♃	144580	1357,4	1,31	314,50	9	778	11	314,83	9	55 —
Saturn	♄	119746	738,3	0,72	94,07	10	1428	29	166,98	10	29 —
Uranus	♅	59510	101,9	0,80	14,40	4	2873	.84	7,45	11	—
Neptun	♆	55334	81,9	1,17	17,05	1	4501	164	280,3	—	—

Ziua Paștilor pe zece ani.

Anul	Calendarul		Anul	Calendarul	
	Iulian	Gregor.		Iulian	Gregor.
1923	26 Martie	1 Aprilie	1928	2 Aprilie	8 Aprilie
1924	14 Aprilie	20 „	1929	22 „	31 Martie
1925	6 „	12 „	1930	7 Martie	20 Aprilie
1926	19 „	4 „	1931	30 „	5 „
1927	11 „	17 „	1932	18 Aprilie	27 Martie

Păscălia anului 1923.

Numărul de aur —	5	Litera dominicală —	G
Ciclul solar — — —	28	Indicțiunea romană	6
Epacta — — — —	XIII.		

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Măsurile folosite în România mărită.

Măsuri de lungime. Pânza, stofa se măsoară cu *metru*, care are 10 decimetri. Drumurile se măsoară cu *Kilometru*, adică 1000 metri, însemnați pe șosele cu câte o piatră, mai înaltă, văruiată și cu numărul pe ele.

Suprafața ogoarelor se măsoară cu *Hectarul*, care cuprinde 100 ari sau 10,000 metri pătrați.

Volum (Cuprins). Pietrișul de pe șosele se măsoară cu *metru cub* (mc sau m³), o ladă care are câte 1 m. înălțime, 1 m. lățime și 1 m. adâncime. Apa, vinul ș. a. corpuri care curg (lichide) se măsoară cu *litru* sau cu *decalitru* = 10 litri.

Grânele se măsoară cu *decalitru* = 10 litruri, cu *dublu decalitru* = 20 litruri sau cu *Hectolitru* (100 litruri).

Greutăți mici se cântăresc cu *Kilogramul* = 1000 de grame. Greutăți mai mari se socotesc cu *maja cântarului* = 100 kgt., cu *tona* = 1000 kgr.

Vagonul plin cuprinde în el o greutate de 10 tone = 10,000 kgr.

Prețurile lucrurilor se fac cu *bani*. Înainte de războiu erau bani de aur, argint ori nichel. Acum sunt numai *hârtii* sau *bancnote* de 1000, 500, 100, 20, 5, 2 și 1 leu și altele mărunte de 50, 25 și 10 bani. Mai nou sunt bani de aluminiu de 50 și 25 bani.

Măsurile vechi folosite încă între săteni.

Lungime:

Cot moldoven. = 0 m. 64

„ muntenesc = 0 m. 66

Stânjien mold. = 2 m. 23

„ munt. = 1 m. 96

Prăjina = 3 stânjieni

Poșta = 10,000 stânjieni

Vârsta = 1066 m.

Sânjenul = 2 m. 13

Arșinul = 0 m. 71

Suprafeți:

Pogonul = cam $\frac{1}{2}$ de

Hectar

Falcea mold. = 1 Hectar 43

Jugărul = 1600 stânjieni p.

Volum:

Oca = 1 l. 79 mold.

„ = 1 l. 69 munt.

Dimerlia = 12 oca

Banița mică = 20 oca

Banița mare = 40 oca

Mierța = 10 dim. = 2 Hl. 15

Chila mold. = 2 merțe

„ munt. = 10 baniți mari

P. licide:

Vadra mold. = 12 l. 8

„ munt. = 15 l.

Oca mold. = 1 l. 28

„ munt. = 1 l. 52

Litra = 0 l. 32 (0 l. 38)

Greutăți:

Oca mold. = 4 litre = 400

dramuri = 1 Kgr. 291

Oca munt. = 1 Kgr. 271

Fondul = 400 grame = aproape $\frac{1}{2}$ de Kgr.

Ianuarie are 31 zile

Gerar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Dum. 32. Bot. Dnului, ev. Marco, c. 1, st. 1—8, gl. 7, v. 10.			
Dum.	1 Tăer. împr., S. Vas.	14 Felix	Praznic, deslegare la toate
Luni	2 P. Silvestru	15 Maur.	
Marți	3 Pr. Malachia	16 Marcelin	
Merc.	4 Sin. celor 70 Ap. ☉	17 Antonie	
Joi	5 Teopemt, Teona	18 Prisca	
Vineri	6 (+) Botezul Dnului	19 Canutus	
Sâmb.	7 † Sob. S. Ioan B.	20 Fab., Seb.	
Dum. 33 după Botez. ev. dela Mateu, c. 4, st. 12, gl. 8, v. 11.			
Dum.	8 C. George	21 Agnes	Ajun. Bot. Post Desleg. la toate Praznic
Luni	9 M. Polieuct	22 Vincentie	
Marți	10 P. Grigorie	23 Log. Mar.	
Merc.	11 C. Teodosie	24 Timoteiu	
Joi	12 M. Tațiana ☾	25 Pavel	
Vineri	13 M. Ermil	26 Policarp	
Sâmb.	14 Păr. din Sinai	27 Ioan Chr.	
Dum. 34 Vam. și a Paris., ev. 16 Luca, c. 18, st. 10, gl. 1, v. 1.			
Dum.	15 C. Pavel Teb.	28 Carol	Sân-Petru-de-iară.
Luni	16 Lanț. Ap. Petru	29 Francisc	
Marți	17 † C. Antonie	30 Martina	
Merc.	18 P. Atan. și Chiril	31 Petru Nol	
Joi	19 C. Macarie ☽	1 Febr. Ign.	
Vineri	20 † C. Eutimie	2 (+) Int. Chr.	
Sâmb.	21 C. Maxim	3 Blasiu	
Duminea Fiului răcăcit, ev. Luca, c. 15, st. 11, gl. 2, v. 2.			
Dum.	22 Ap. Timoteiu	4 Veronica	Sărb. Națională
Luni	23 M. Clement	5 Agata	
Marți	24 C. Xenia	6 Dorotea	
Merc.	25 † P. Grig. Teol.	7 Romuald	
Joi	26 C. Xenofont ☿	8 Ioan	
Vineri	27 † Ioan Hrisost.	9 Apolonia	
Sâmb.	28 P. Efrem Sirul	10 Scolastica	
Dum. lăs. de carne, ev. Mateiu, c. 25, st. 31, gl. 3, v. 3.			
Dum.	29 M. Ignatie	11 Desideriu	Lăsatul de carne Trei sfetite
Luni	30 SS. (+) Vas. Gr. Ion	12 Eulalia	
Marți	13 Chir și Ioan	13 Inc. post.	

Ianuarie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	7 50	4 57
5	7 48	5 03
10	7 45	5 10
15	7 41	5 16
20	7 36	5 23
25	7 30	5 30
30	7 23	5 38

Luna :

Lună nouă		4 ora 241 dim.
Primul pătrar		12 „ 3 59 „
Lună plină		19 „ 3 53 p. m.
Ultimul pătrar		26 „ 9 16 a. m.

În 21 Ianuarie st. n. la ora 1:35 dim. soarele intră în constelația vârsătorului de apă. Pământul în 2—3 este mai aproape de soare, în pesihel la 149 mil. km.

Planetele. *Mercur* se vede la apus în orizont la 3—4 ore după apusul soarelui, încep. luni apoi dispare în razele soarelui. *Venus* luceafăr de dimineața vizibil 2 ore înainte de răs. soarelui iar la finea luni 3 ore. *Marte* pe cerul din apus se vede 2 ore și mai bine. *Jupiter* se vede dimineața cu 5—6 ore înainte de răs. soarelui este în constelația scorpiei. *Saturn* în cumpăna, vizibil după miezul nopții. *Uranus* tot anul este în Peștii. *Neptun* invizibil.

Notă. Datele sunt după stilul nou pentru planete.

Nu aduce anul, ce aduce ceasul.

Februarie

are 28 zile

Faur

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Merc.	1 M. Trifon ☉	14 Valentin	Sf. Trif. Stratenie Desleg. de post Sâmbăta părint.
Joi	2 (+) Int. Domnului	15 Faustin	
Vineri	3 Drept. Simeon	16 Iuliana	
Sâmb.	4 P. Isidor	17 Constanța	

Dum. lăs. de brânză, ev. Mateiu, c. 6,
st. 14, gl. 4, v. 4.

Dum.	5 M. Agatia	18 Flavian	Lăsatul secului Inceputul post.
Luni	6 P. Vucol ep.	19 Conrad	
Mărți	7 P. Partenie	20 Eleuteriu	
Merc.	8 Teodor Strat.	21 Eleonora	
Joi	9 M. Nichifor	22 Petru C.	
Vineri	10 M. Haralamp. ☾	23 Romana	
Sâmb.	11 M. Vlasie	24 Mateiu	

Dum. 1. în post, ev. Ioan, c. 1, st. 43, gl. 5, v. 5.

Dum.	12 P. Meletie	25 Valpurga
Luni	13 P. Martinian	26 Alexandr.
Mărți	14 P. Axentie	27 Leandru
Merc.	15 Ap. Onisim	28 Romanus
Joi	16 M. Pamfilie	1 Mart. Alb.
Vineri	17 M. Teod. Tir.	2 Simpliciu
Sâmb.	18 P. Leon papa ☿	3 Cunigun.

D. 2. în post, ev. Marcu, c. 2, st. 1, gl. 6, v. 6.

Dum.	19 Ap. Archip	4 Casimir	Moșii de iarnă
Luni	20 P. Leon ep.	5 Eusebiu	
Mărți	21 P. Timoteiu	6 Frideric	Desleg. de post
Merc.	22 M. din Evgenia	7 Toma Aq.	
Joi	23 M. Policarp	8 Ioan	
Vineri	24 † Afl. c. S. I. B. ☿	9 Francisca	
Sâmb.	25 P. Tarasie	10 40 Martiri	

D. 3. în post, ev. Marcu, c. 8, st. 34, gl. 7, v. 7.

Dum.	26 P. Porfirie	11 Heraclie
Luni	27 P. Procopie	12 Grigorie
Mărți	28 P. Vasilie	13 Rosina

Cu cât ești mai mare, cu atât trebuie să te smerești mai mult.

Sirah III. 20.

Februarie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	7 20	5 40
5	7 15	5 46
10	7 08	5 53
15	6 59	5 59
20	6 49	6 07
25	6 41	6 14

Luna

Lună nouă	☾	2 ora 7 07 p. m.
Primul pătrar	☾	10 „ 12 06 p. m.
Lună plină	☽	18 „ 3 23 dim.
Ultimul pătrar	☾	24 „ 6 31 p. m.

În 19 Februarie la ora 4 soarele intră în zodia peștilor.

Planetele. *Mercur* prin 20 înainte de răsărit, vizibil 1 și jum. oră. *Venus* luceafăr de dimineață în capricornul. *Marte* în pești, puțin după apusul soarelui. *Jupiter*, dela miezul nopții vizibil tot. în scorpia. *Saturn* e vizibil dela 11 seara toată noaptea, e în cumpăna.

Nu dorm toți, cați au ochii închiși.

Martie

are 31 zile

Mărțișor

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Merc.	1 M. Eudochia	14 Matilda	
Joi	2 M. Teodot	15 Longin	
Vineri	3 M. Eutropie	16 Heribert	
Sâmb.	4 C. Gerasim ☉	17 Gertrud	

D. 4. în post, ev. Marcu, c. 9, st. 17, gl. 8, v. 8.

Dum.	5 M. Conon	18 Eduard	
Luni	6 SS. 42 Martiri	19 Iosif Log.	Sân Toader
Mărți	7 M. d. Cherson	20 Nichita	
Merc.	8 P. Teofilact	21 Benedict	Incep. Primăv.
Joi	9 (†) SS. 40 Martiri	22 Octavian	40 de Sfinți
Vineri	10 M. Codrat	23 Victorin	
Sâmb.	11 P. Sofronie ☾	24 Gavril	

D. 5. în post, ev. Marcu, c. 10, st. 33, gl. 1, v. 9.

Dum.	12 C. Teofan	25 Bunav. Flor.	
Luni	13 P. Nichifor	26 Emanuil	
Mărți	14 C. Benedict	27 Rupert	Sărb. Națională
Merc.	15 M. Agap	28 Guntram	
Joi	16 M. Sabin	29 Joia Pașt.	
Vineri	17 C. Alexie	30 Quirinus	
Sâmb.	18 P. Ciril	31 Amos	Sâmb. lui Lazar

Dum. Floriilor, ev. dela Ioan, c. 12, st. 1.

Dum.	19 (†) Floriile ☉	1 Apr. † D. Pașt.	Dumin. Florilor
Luni	20 PP. u. în Sava	2 (†) L. Pașt.	
Mărți	21 C. Iacob	3 Richard	
Merc.	22 M. Vasilie	4 Isidor	
Joi	23 C. Nikon	5 Vincențiu	Joia mare
Vineri	24 (†) Vinerea Patim.	6 Sixtus	Vinerea patim.
Sâmb.	25 (†) Bunavestire	7 Herman	Blagoviștenie

Dumineca Paștilor, ev. Învierii.

Dum.	26 (†) Dum. Paștilor ☉	8 Dionisiu	Paștele
Luni	27 (†) Luni Paștilor	9 Maria Cl.	"
Mărți	28 (†) Cuv. Păr. Marcu	10 Ezechil	"
Merc.	29 C. Ioan Leștv.	11 Leo Papa	
Joi	30 C. par. Ioan	12 Julius	
Vineri	31 Cuv. Ipătie	13 Justin	

Martie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	6 34	6 18
5	6 27	6 23
10	6 17	6 29
15	6 06	6 36
20	5 57	6 42
25	5 49	6 47
30	5 41	6 53

Luna

Lună nouă	☾	4 ora 12 51 p. m.
Primul pătrar	☾	11 „ 4 41 p. m.
Lună plină	☽	19 „ 1 10 p. m.
Ultimul pătrar	☾	26 „ 4 28 dim.

În 21 Martie soarele trece ecuatorul la ora 3 și 20 m p. m. în zodia berbecului. Este începutul primăverii.

Planetele. *Mercur* nu se vede decât foarte puțin. *Venus* luceafăr de dim. *Marte* după apusul soarelui cam o oră. *Jupiter* ca și în luna Februarie. *Saturn* deasemenea.

Schiopul mai bine te învață să umbli.

Aprilie

are 30 zile

Prier

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Sâmb.	1 Maria egipt.	14 Tiburtiu	Dumin. Tomei
Dum.	Tomii, ev. Ioan, c.20, st. 19, gl. 1, v. 1.		
Dum.	2 Păr. Tit	15 Anastasie	
Luni	3 Păr. Nichita ☉	16 Turibius	
Mărți	4 C. P. Iosif	17 Anicetus	
Merc.	5 M. Teodul	18 Apoloniu	
Joi	6 C. P. Eutihie	19 Crescent.	
Vineri	7 Păr. Georgie	20 Sulpitius	
Sâmb.	8 Sf. Ap. Irodion	21 Adolf	
Dum.	Mir., ev. Marcu, c. 15, st. 43, gl. 2, v. 3.		
Dum.	9 C. M. Eupsichie	22 Sot. și Ca.	
Luni	10 S. M. Terentie	23 Adalbert	
Mărți	11 S. M. Antipa ☽	24 George	
Merc.	12 C. P. Vasile	25 Marcu	
Joi	13 M. Artimon	26 Cletus	
Vineri	14 Ap. Toma	27 Peregrin	
Sâmb.	15 Ap. Trofim	28 Vitalis	
Dum.	Slab., ev. Ioan, c. 5, st. 1, gl. 3, v. 4.		
Dum.	16 M. Agapia	29 Petru	
Luni	17 M. Sim. Persul ☉	30 Catarina	
Mărți	18 C. P. Ioan	1 Mațu Fil.	
Merc.	19 C. Ioan d. peș.	2 Atanasiu	
Joi	20 P. T. Trichina	3 † Afl. Cr.	
Vineri	21 M. Ianuarie	4 Florian	
Sâmb.	22 P. T. Sicheotul	5 Pius	
Dum.	Samar., ev. Ioan, c. 4, st. 4, gl. 4, v. 7.		
Dum.	23 (†) Muc. George	6 Ioan P.	
Luni	24 Cuv. Elisaveta ☽	7 Stanislau	
Mărți	25 Ap. Ev. Marcu	8 Mihail	
Merc.	26 M. Vasile	9 Gregorie	
Joi	27 M. Simeon	10(†) In. Domn.	
Vineri	28 Ap. Iason	11 Gangolf	
Sâmb.	29 9 M. din Chizic	12 Pancraț	
Dum.	Orb., ev. Ioan, c. 9, st. 1, gl. 5, v. 8.		
Dum.	30 Ap. Iacob	13 Servațiu	

Limba ta e mai mult ca sabia.

Aprilie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	5 38	6 56
5	5 31	7 02
10	5 25	7 09
15	5 15	7 14
20	5 07	7 19
25	5 —	7 25
30	4 54	7 31

Luna

Lună nouă	☾	3 ora	6 28 dim.
Primul pătrar	☾	11 „	5 20 dim.
Lună plină	☽	17 „	9 30 sara
Ultimul pătrar	☾	24 „	6 18 „

Soarele în 21 Aprilie n. ora 3 și 6 m. intră în zodia taurului.

Planetele. *Mercur* invizibil. *Venus* luceafăr de dimineața vizibil 1 și jum. oră. *Marte* după apusul soarelui vizibil 3 ore. *E* în const. taurului. *Jupiter* ca și în Martie, *Saturn* deasemenea.

Să nu știe stânga ce face dreapta.

Maiu

are 31 zile

Florar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Luni	1 Pr. Ieremia	14 Bonifaciu	Arminden Ispas (ziua eroilor)
Marți	2 P. Atanasie ☩	15 Sofia	
Merc.	3 M. Timoteiu	16 Ioan Nep.	
Joi	4 (†) Înălț. D-nului	17 Pascal	
Vineri	5 M. Irina	18 Venantius	
Sâmb.	6 Dreptul Iov	19 Celestin	
Dum. SS. Păr., ev. Ioan, c. 17, st. 1, gl. 6, v. 10			
Dum.	7 M. Acachie	20 Dum. Rus.	Sărb. Națională Sâmb. Morților
Luni	8 † Ap. și Ev. I.	21 Lunia Rus.	
Marți	9 Pr. Isaia	22 Iulia	
Merc.	10 Ap. Simeon Zil. ☩	23 Desideriu	
Joi	11 S. M. Mochie	24 Ioana	
Vineri	12 P. Epif. Ep.	25 Urban	
Sâmb.	13 M. Gliceria	26 Filip	
Dumineca Rusaliilor, ev. Ioan, c. 7, st. 37.			
Dum.	14 (†) Pogor. S. Duh	27 Ioan P. Cluj	Dumineca Mare
Luni	15 Lunia Rusaliilor	28 Vilhelm	
Marți	16 Cuv. P. Teodor	29 Maximin.	
Merc.	17 Ap. Andronic ☩	30 Ferdinand	
Joi	18 M. Petru	31 † Joia verde	
Vineri	19 C. M. Patrichie	1 Iunle Grat.	
Sâmb.	20 M. Talaleu	2 Erasmus	
D. 1. d. Rus. a t. SS., Mat. c. 10, st. 32, gl. 8, v. 1			
Dum.	21 (†) Const. și Elena	3 Clotilda	
Luni	22 M. Vasilisc	4 Quirinus	
Marți	23 C. Mihail ☩	5 Bonifaciu	
Merc.	24 P. Simeon	6 Norbert	
Joi	25 A 3-a afl. c. I. Bot.	7 Lucreția	
Vineri	26 S. Ap. Carp	8 Medardus	
Sâmb.	27 SS. M. Terapont	9 Primus	
Dum. 2. d. Rus., ev. Mat., c. 4, st. 18, gl. 1, v. 2.			
Dum.	28 P. Nichita	10 Margareta	
Luni	29 C. M. Teodosia	11 Varnava	
Marți	30 P. M. Isachie	12 Ioan F.	
Merc.	31 Ap. Ermie	13 Antonie	

MaIU — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	4 53	7 32
5	4 49	7 37
10	4 43	7 42
15	4 38	7 47
20	4 36	7 51
25	4 34	7 54
30.	4 33	7 58

Luna

Lună nouă	☾	2 ora 10 ³⁸ p. m.
Primul pătrar	☾	10 „ 2 ²⁵ p. m.
Lună plină	☽	17 „ 5 ⁵¹ dim.
Ultimul pătrar	☾	23 „ 9 ¹⁹ „

Soarele în 22 MaIU st. n. ora 2 și 45 m. dimîn. intră în zodia gemenilor.

Planetele. *Mercur*, vizibil puțin după apusul soarelui în orizont. *Venus* ca și în Aprilie. *Marte* tot mai mult se vede la apus, e în gemenii. *Jupiter* ca și în Aprilie. *Saturn* asemenea.

Limba isbește în dintele ce te doare.

Iunie

are 30 zile

Cireșar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări	
Joi	1 M. Iustin ☉	14 Ioan Nov.	Joia Moșilor	
Vineri	2 S. P. Nichifor	15 Vitus		
Sâmb.	3 S. M. Lucian	16 Beno		
Dum. 3. d. Rus., ev. Mat., c. 6, st. 22, gl. 2, v. 3.				
Dum.	4 S. P. Mitrofan	17 Adolf	Lăsatul Secului Postul Sânpetru	
Luni	5 M. Doroteiu	18 Gervasiu		
Marti	6 C. Visar. și Il.	19 Iuliana		
Merc.	7 M. Teodot	20 Silveriu		
Joi	8 M. Teod. Str. ☾	21 Alois		
Vineri	9 P. Ciril	22 Paulin		
Sâmb.	10 Mart. Timotei	23 Edeltrud		
Dum. 4. d. Rus., ev. Mat., c. 8, st. 5, gl. 3, v. 4.				
Dum.	11 Ap. Bart. și Varn.	24 Ioan Bot.		Lăsatul Secului Postul Sânpetru
Luni	12 P. Onufrie	25 Prosper		
Marti	13 M. Achilina	26 Virgiliu		
Merc.	14 Pr. Eliseu	27 Ladislau		
Joi	15 Pr. Amos ☉	28 Leo II.		
Vineri	16 P. Tihon	29(†) Pet. Pav.		
Sâmb.	17 M. Manuil	30 Donat.		
Dum. 5. d. Rus., ev. Mat., c. 8, st. 14, gl. 4, v. 5.				
Dum.	18 M. Leontie	1 Iulie Teob.	Sânziene	
Luni	19 A. Iuda, fr. Dlui	2 Cerc. Mar.		
Marti	20 M. Metodie	3 Heliodor		
Merc.	21 M. Iulian	4 Udalric		
Joi	22 M. Eusebiu	5 Cir., Meth.		
Vineri	23 M. Agripina ☽	6 Isaia		
Sâmb.	24 † Nașt. S. Ioan Bot.	7 Vilibald		
Dum. 6. d. Rus., ev. Mat., c. 9, st. 1, gl. 5, v. 6.				
Dum.	25 M. Fevronia	8 Cilian	Praznic Sâmpietru	
Luni	26 C. David	9 Anatolia		
Marti	27 P. Samson	10 Amalia		
Merc.	28 Chir. și Ioan	11 Pius		
Joi	29 SS. A. Petruși Pav.	12 Enric		
Vineri	30 Sinod. SS. Ap. ☉	13 Margareta		

Intâi ascultă și pe urmă vorbește.

Iunie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele			Luna		
	Răsare	Apune			
1	4 33	7 59	Lună nouă	☾	1 ora 12 ⁴² p. m.
5	4 32	8 02	Primul pătrar	☾	8 „ 8 ⁴⁶ sara
10	4 32	8 03	Lună plină	☽	15 „ 1 ⁰⁴ p. m.
15	4 34	8 03	Ultimul pătrar	☾	23 „ 1 ⁵⁶ dim.
20	4 36	8 02	Lună nouă	☾	30 „ 12 ⁴⁵ noaptea
25	4 39	8 —			
30	4 44	7 57			

In 22 Iunie st. n. ora 11 și 3 min. soarele intră în zodia racului. Inceputul verii. Solstițiul de vară. Ziua cea mai lungă.

Planetele. Mercur numai pe la finea lunii, înainte de răsăr. soarelui se poate vedea. Venus e în taurul, la sfârșitul lunii aproape de mercur. Marte ca și în Maiu. Jupiter și Saturn deasemenea se văd tot mai mult.

Cinste dai, cinste ai.

Iulie

are 31 zile

Cuptor

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Sâmb.	1 Cosma și Dam.	14 Bonavent.	
Dum. 7. d. Rus., ev. Mat., c. 9, st. 27, gl. 6, v. 7			
Dum.	2 Vestm. Mariei	15 Ap. Toma	
Luni	3 M. Iacint	16 Maria d.B.	
Marți	4 P. Andreiu	17 Alexe	
Merc.	5 P. Atanasie	18 Frideric	
Joi	6 P. Sisoe	19 Aurelia	
Vineri	7 P. Toma	20 Ilie Pr.	
Sâmb.	8 M. Procopie	21 Praxedis	
D. 8. d. Rus., ev. Mat., c. 14, st. 14, gl. 7, v. 8.			
Dum.	9 M. Pancrație	22 Mar. Mag.	
Luni	10 45 Mart. d. N.	23 Apolinar	
Marți	11 M. Eufemia	24 Cristina	
Merc.	12 M. Pr. și Ilarie	25 Iacob A.	
Joi	13 † Arh. Gavril	26 Ana	
Vineri	14 Ap. Achila	27 Pantelim.	
Sâmb.	15 M. Chiril și Iud.	28 Victor	
D. 9. d. Rus., ev. Mat., c. 5, st. 14, gl. 8, v. 9.			
Dum.	16 M. Atinogen	29 Marta	
Luni	17 M. Marina	30 Avdon	
Marți	18 M. Iac. și Emilian	31 Ig. Loiola	
Merc.	19 C. Macrina	1 Aug. Petru	Mărina
Joi	20 (†) S. Proroc Ilie	2 Porțiunc.	Praznic
Vineri	21 C. Sim. și Ioan	3 Stefan	
Sâmb.	22 Maria Magdal.	4 Dominic	Sărb. Națională
D. 10. d. Rus., ev. Mat., c. 17, st. 14, gl. 1, v. 10.			
Dum.	23 M. Foca	5 Maria	
Luni	24 M. Cristina	6 (†) Sc. Ia față	
Marți	25 † Ad. S. Anei	7 Caietan	
Merc.	26 M. Ermolae	8 Chiriac	
Joi	27 † M. Pantel.	9 Roman	
Vineri	28 Ap. Prohor	10 Laurențiu	
Sâmb.	29 M. Calinic	11 Susana	
D. 11. d. Rus., ev. Mat., c. 18, st. 23, gl. 2, v. 11.			
Dum.	30 Ap. Sila și Silv.	12 Clara	
Luni	31 D. Eudochim	13 Casian	

Iulie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	4 45	7 57
5	4 48	7 54
10	4 53	7 50
15	4 58	7 45
20	5 03	7 41
25	5 09	7 34
30	5 16	7 25

Luna

Primul pătrar		8 ora 0 45 dim.
Lună plină		14 „ 10 32 sara
Ultimul pătrar		22 „ 7 22 „
Lună nouă		30 „ 11 16 dim.

În 23, ora 10 și 1 m. seara soarele intră în constelația leului. Ziua scade.

Planetele. *Mercur* și *Venus* la început înainte de răsăr. soarelui apoi dispar în razele soarelui. *Marte* în racul la apus. *Jupiter* și *Saturn* ca și în Iunie.

Doi ochi văd mai bine decât unul.

August

are 31 zile

Măsălar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Marți	1 † Sc. și S. Mac.	14 Eusebie	Postul Sf. Marii
Merc.	2 Pr. M. Stefan	15 (†) Ad. Mar.	
Joi	3 C. P. Isachie	16 Rocus	
Vineri	4 SS. 7 tin. d. E.	17 N. Reg.	
Sâmb.	5 M. Eusignie	18 Elena	

Dum. 12. d. R., ev. Mat., c.19, st. 16, gl. 3, v. 1

Dum.	6 (†) Sch. la față	19 Ludovic	Obrăjenia
Luni	7 M. Domeție	20 S. Stefan Reg.	
Marți	8 M. Emilian	21 Ioana	Sărb. Națională
Merc.	9 Ap. Matia	22 Timoteiu	
Joi	10 M. Laurențiu	23 Filip	
Vineri	11 M. Euplu	24 Bartolom.	
Sâmb.	12 M. Fotie și An.	25 Ludovic	

D. 13. d. Rus., ev. Mat., c. 21, st. 33, gl. 4, v. 2.

Dum.	13 C. Maxim	26 Zefirin	Sărb. Națională Sf. Maria Mare
Luni	14 Pr. Mihea	27 Iosif	
Marți	15 (†) Ad. Născ. de D-z.	28 Augustin	
Merc.	16 M. Diomid	29 T. C. Ioan	
Joi	17 M. Miron	30 Rosa	
Vineri	18 M. Flor. și Lavru	31 Raimund	
Sâmb.	19 M. A. Strat.	1 Sept. Eg.	

Dum. 14. d. R., ev. Mat., c. 22, st. 1, gl. 5, v. 3.

Dum.	20 Pr. Samuil	2 Stefan	
Luni	21 Ap. Tadeu	3 Serafina	
Marți	22 M. Agatonic	4 Rosalia	
Merc.	23 M. Lup și Ir.	5 Laurenț	
Joi	24 M. Eutihie	6 Magnus	
Vineri	25 Ap. Vartol. și Tit	7 Regina	
Sâmb.	26 M. Adrian	8 (†) N. Mar.	

D. 15. d. Rus., ev. Mateiu, c.22, st.35, gl. 6, v. 4.

Dum.	27 C. Pimen	9 Gorgonie	Post Sărb. Națională
Luni	28 C. Moise Arap	10 Nic. Tol.	
Marți	29 (†) T. cap. S. Ioan	11 Protus	
Merc.	30 Alex. Ioan, Pav.	12 Macedon.	
Joi	31 Brăul Preac.	13 Matern	

Nu se poate pădure fără uscături.

August — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	5 18	7 23
5	5 22	7 18
10	5 27	7 10
15	5 33	7 —
20	5 39	6 50
25	5 45	6 41
30	5 51	6 33

Luna

Primul pătrar	☾	6 ora	6 ⁰⁷ dim.
Lună plină	☽	13 „	10 ⁰⁷ „
Ultimul pătrar	☾	21 „	0 ⁴⁷ p. m.
Lună nouă	☾	28 „	8 ⁵² p. m.

În 24 August st. n. la ora 4 și 52 m. dim. soarele intră în constelația fecioarei. Ziua scade tot mai mult.

Planetele Mercur după apusul soarelui, Venus nu se vede decât numai cu ochi buni în razele soarelui dimineața. Marte în leul nu se vede, e în conjuncție cu soarele. Jupiter la sud, Saturn la s.-vest.

Boala vine cu carul și iese cu acul.

Septembrie are 30 zile Răpciune

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări	
Vineri	1 C. Simeon Stâlp.	14 † În. S. Cr.	Sf. Maria Mică	
Sâmb.	2 M. Mamant	15 Nicodem		
D. 16. d. R., ev. 1. Matei, c. 25, st. 14, gl. 7, v. 5.				
Dum.	3 M. Antim	16 Ludmila		
Luni	4 M. Mois. și Vav. ☾	17 Hildegard		
Mărți	5 Pr. Zaharia	18 Toma Ap.		
Merc.	6 Min. Arh. Mih.	19 Ianuarie		
Joi	7 M. Sozont	20 Eustatie		
Vineri	8 † Nașt. Născ. de Dz.	21 Mateiu		
Sâmb.	9 † Ioachim și Ana	22 Mauriciu		
D. 17. În. S. Cr., ev. Ioan, c. 3, st. 13, gl. 8, v. 6				
Dum.	10 M. Minodora	23 Tecla		Praznic, Post
Luni	11 C. Teodora	24 Rupert		
Mărți	12 M. Antonom	25 Cleophas		
Merc.	13 M. Corn. Sut. ☽	26 Ciprian		
Joi	14 † Înălț. S. Crucii	27 Cosma		
Vineri	15 † M. Nichita	28 Venceslav		
Sâmb.	16 M. Eufemia	29 Mihail		
D. 18. d. I. S. Cr., ev. 1. Marcu c. 8, st. 34, gl. 1, v. 7.				
Dum.	17 M. Sofia	30 Ieronim	Sărb. Națională	
Luni	18 C. Eumenie	1 Oct. Rem.		
Mărți	19 M. Trofim	2 Eleuteriu		
Merc.	20 M. Eustatie ☽	3 Candid		
Joi	21 Ap. Codrat	4 Francisc		
Vineri	22 M. Foca	5 Placid		
Sâmb.	23 † Z. S. Ioan B.	6 Bruno		
Dum. 19. d. Rus., ev. 1 dela Luca, c. 5, st. 1, gl. 2, v. 8.				
Dum.	24 M. Tecla	7 Iustina		Sărb. Națională
Luni	25 C. Eufrosina	8 Brigita		
Mărți	26 † Ad. S. Ap. Ioan	9 Dionisie		
Merc.	27 M. Calistrat ☽	10 Francisc		
Joi	28 P. Hariton	11 Nicasiu		
Vineri	29 P. Chiriac	12 Maximil.		
Sâmb.	30 M. Grigorie	13 Coloman		

Sămânța bună, bun rod dă.

Septembrie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1.	5 55	6 29
5	6 —	6 21
10	6 05	6 12
15	6 10	6 03
20	6 17	5 54
25	6 22	5 45
30	6 27	5 36

Luna

Primul pătrar	☾	4 ora 12 04 p. m.
Lună plină	☽	12 „ 1 16 noaptea
Ultimul pătrar	☾	20 „ 5 05 „
Lună nouă	☾	27 „ 6 53 dim.

În 23 Septembrie la orele 2 noaptea soarele intră în constelația cumpenei. Zilele se cumpănesc cu nopțile. Echinoctiul de toamnă.

Planetele. *Mercur* se vede cam 1 și jum oră la apus. *Venus* la apus în razele soarelui este deja luceafăr de seara din 12 Septemv. *Marte* la răsărit dimineața, e încă în leul. *Jupiter* în scorpia, la sudvest, iar *Saturn* în cumpăna mai spre-vest.

Cinstește pe bătrâni, căci și tu poți fi bătrân.

Octombrie are 31 zile Brumărel

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Inseamnări
--------	-------------------	-------------	------------

D. 20. după Rus., ev. 2 d. Luca, c. 6, st. 31, gl. 3, v. 9.

Dum.	1 Ap. Anania	14 Calist	Sărb. Națională
Luni	2 M. Ciprian	15 Teresia	
Mărți	3 M. Dion. Ar.	16 Gal	
Merc.	4 M. Ieroteiu	17 Hedwig	
Joi	5 M. Haritina	18 Luca	
Vineri	6 † Ap. Toma	19 Petru d.A.	
Sâmb.	7 M. Serg. și Vach.	20 Felician	

Dum. 21. d. Rus., ev. 3 dela Luca, c. 7, st. 11, gl. 4, v. 10.

Dum.	8 C. Pelagia	21 Ursula	Vinerea Mare
Luni	9 † Ap. Iacob l. Alf.	22 Cordula	
Mărți	10 M. Eulampiu	23 Ioan C.	
Merc.	11 Ap. Filip	24 Rafail	
Joi	12 M. Pr. Tarah	25 Hrisant	
Vineri	13 M. Carp. și P.	26 Amand	
Sâmb.	14 (†) Cuv. Parasch.	27 Frument	

Dum. 22. d. R., SS. Pă., ev. 4 Luca, c. 8, st. 5, gl. 5, v. 11.

Dum.	15 M. Lucian	28 Simeon	
Luni	16 M. Longin sut.	29 Narcis	
Mărți	17 Pr. Osie	30 Claudie	
Merc.	18 Ap. și Ev. Luca	31 Wolfgang	
Joi	19 Pr. Ioil	1 Nov. T. S.	
Vineri	20 M. Artemie	2 Pom. Rep.	
Sâmb.	21 C. P. Ilarion	3 Hubert	

Dum. 23. d. Rus., ev. 6 dela Luca, c. 8, st. 26, gl. 6, v. 1.

Dum.	22 P. Averchie	4 Carol	Sâmedru
Luni	23 Ap. Iacob fr. Dlui	5 Emeric	
Mărți	24 M. Areta	6 Leonhard	
Merc.	25 M. Marcian	7 Engelbert	
Joi	26 (†) Muc. Dimitrie	8 Gottfried	
Vineri	27 M. Nestor	9 Teodor	
Sâmb.	28 M. Terenție	10 Andreiu	

Dum. 24. d. Rus., ev. 7 dela Luca, c. 8, st. 41, gl. 7, v. 2.

Dum.	29 M. Anastasia	11 Martin	
Luni	30 M. Zenovie	12 Cunibert	
Mărți	31 A. Stahie și soții	13 Stanislau	

Octombrie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele			Luna		
	Răsare	Apune			
1	6 28	5 34	Primul pătrar ☾	3 ora	8 53 sara
5	6 34	5 26	Lună plină ☽	11 „	6 26 „
10	6 42	5 18	Pătrarul ultim ☾	19 „	8 49 „
15	6 47	5 10	Lună nouă ☽	26 „	3 27 p. m.
20	6 55	5 03			
25	7 01	4 57			
30	7 08	4 51			

In 24 Octombrie ora 10 și 51 m. dimineața soarele intră în constelația scorpiei.

Planetele. *Mercur* nu se vede. *Venus* spre finea lunii se vede o jum. de oră. *Marte* o oră înainte de răs. soarelui e deja în fecioara. *Jupiter* se mai vede. *Saturn* puțin la începutul lunii apoi dispare și se vede dimineața la răsărit cam trei pătrare de oră.

Gura aduce ura.

Noemvrie are 30 zile Brumar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Merc.	1 Cosma, Dam.	14 Venerand	
Joi	2 M. Achindin ☾	15 Leopold	
Vineri	3 M. Aicepsima	16 Otmar	
Sâmb.	4 C. Ioanichie	17 Grigorie	
Dum. 25 d. Rus., ev. 5 dela Luca, c. 16, st. 19, gl. 8, v. 3.			
Dum.	5 M. Galacteon	18 Odo Ab.	
Luni	6 P. Pavel	19 Elisaveta	
Marți	7 SS. 33 M. d. Mel.	20 Felice	
Merc.	8(†) Arh. Mih. și Gavr.	21 Intr. Născ.	
Joi	9 M. Onisifor	22 Cecilia	
Vineri	10 Ap. Erast și soț. ☉	23 Clement	
Sâmb.	11 Victor, Mina	24 Ioan	
Dum. 26. d. Rus., ev. 8 dela Luca, c. 14, st. 16, gl. 1, v. 4.			
Dum.	12 S. Ioan milost.	25 Catarina	Incepe postul Crăciunului
Luni	13 † Ioan G. de aur	26 Conrad	
Marți	14 † Ap. Filip	27 Virgil	
Merc.	15 M. Gurie	28 Sosten	
Joi	16 † A.E. Mateiu	29 Saturnin	
Vineri	17 P. Grigorie	30 Andreiu A.	
Sâmb.	18 M. Platon ☾	1 Dec. Elig.	
Dum. 27. d. Rus., ev. 9 dela Luca, c. 12, st. 16, gl. 2, v. 5.			
Dum.	19 Pr. Avdie	2 Bibiana	
Luni	20 † C. Grig. P. Pr.	3 Fr. Xaver	
Marți	21 (†) Intr. în biserică	4 Varvara	
Merc.	22 Ap. Filimon	5 Sava	
Joi	23 P. Amfilohie	6 Nicolae	
Vineri	24 † M. Ecaterina	7 Ambrosie	
Sâmb.	25 P. Clement	8 (†) Z. Născ.	
Dum. 28. d. Rus., ev. 13 dela Luca, c. 18 st. 18, gl. 3, v. 6.			
Dum.	26 C. Alipie ☉	9 Leocadia	Sărb. Națională
Luni	27 Iacob Persul	10 Iudita	
Marți	28 M. Stef. c. nou	11 Damas.	
Merc.	29 M. Paramon	12 Maxentie	
Joi	30 (†) Ap. Andreiu	13 Lucia	

Omul, care spune minciuni va pieri.

Noembrie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	7 11	4 49
5	7 15	4 45
10	7 23	4 40
15	7 28	4 37
20	7 34	4 35
25	7 35	4 34
30	7 44	4 35

Luna

Primul pătrar	☾	2 ora	9 41 sara
Lună plină	☽	10 „	0 58 p. m.
Ultimul pătrar	☾	18 „	8 09 dim.
Lună nouă	☾	26 „	1 30 noaptea

In 23 Nov. ora 7 și 54 dimineața soarele intră în constelația săgetătorului.

Planetele. *Mercur* dimineața puțin apoi dispare. La finea lunii imediat după apusul soarelui. *Venus* luceafăr de sara din ce în ce mai frumos. *Marte* la răsărit dimineața. *Jupiter* la începutul lunii e lângă *Venus*. Spectacol admirabil. *Saturn* deja se vede numai dimineața la răsărit.

Omul cât trăiește, multe pătimește.

Decembrie are 31 zile Indrea

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou	Insemnări
Vineri	1 Pr. Naum	14 Spiridon	
Sâmb.	2 Pr. Avacum	15 Celian	
Dum. 29 după Rus., ev. 14 dela Luca, c.18, st.35, gl. 4, v. 7			
Dum.	3 Pr. Sofronie	16 Adelaida	
Luni	4 † M. Varvara	17 Lazar	
Marți	5 C. Sava cel sfințit	18 Grațian	
Merc.	6 Păr. Nicolae	19 Nemesie	
Ioi	7 P. Ambrosie	20 Liberat	
Vineri	8 C. Patapie	21 Toma A.	
Sâmb.	9 † Zem. Sf. Ana	22 Dimitrie	
Dum. 30 d. Rus., ev. 10 d. Luca, c. 13, st. 10, gl. 5, v. 8.			
Dum.	10 M. Mina, Erm. ☉	23 Victoria	
Luni	11 C. Daniil stâlp.	24 Adam, Eva	
Marți	12 † P. Spiridon	25 (†) Nașt Ch.	Sf. Spiridon
Merc.	13 † M. Eustr. și soții	26 (†) M. Stefan	
Joi	14 M. Tirs și soții	27 Ioan Ev.	
Vineri	15 M. Eleuterie	28 Pruncii u.	
Sâmb.	16 Pr. Ageu	29 Toma ep.	
Dum. 31 d. Rus., SS. str., ev. 11 Luca, c. 14, st. 16, g. 6, v. 9			
Dum.	17 Pr. Daniil ☿	30 David	
Luni	18 M. Sebastian	31 Silvestru	
Marți	19 M. Bonifaciu	1 Ian. 1924.	
Merc.	20 M. Ignatie	2 Macariu	Ignat
Joi	21 M. Iuliana	3 Genoveva	
Vineri	22 M. Anastasia	4 Titu	
Sâmb.	23 SS. 10 M. d. C.	5 Telesfor	
Dum. 32. în. Nașt. Dnului, ev. Mateu, cap. 1, st. 1, gl. 7, v. 10 Cartea neamului lui Isus Christos.			
Dum.	24 M. Eugenia ☉	6 (†) Epifania	Ajunul Crăciun. 1-a zi de Crăciun 2-a zi de Crăciun 3-a zi de Crăciun
Luni	25 (†) Nașt. D. Iis. Chr.	7 Valentin	
Marți	26 (†) Sob. Prec. Născ.	8 Severin	
Merc.	27 (†) Ap. și Arh. Stefan	9 Iulian	
Joi	28 SS. 20 mii Mart.	10 Paul	
Vineri	29 Pr. uciși de I.	11 Higin	
Sâmb.	30 M. Anisia	12 Ernest	
Dum. 33. în. Bot., ev. Marcu, c. 1, st. 1, gl. 8, v. 11.			
Dum.	31 C. Melania	13 Ilarie	Sara spre Sf. Vas.

Decembrie — Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Soarele

	Răsare	Apune
1	7 45	4 35
5	7 49	4 36
10	7 51	4 37
15	7 53	4 39
20	7 54	4 44
25	7 53	4 49
30	7 51	4 55

Luna

Primul pătrar	☾	2 ora	2 38 dim.
Lună plină	☽	10 „	7 33 „
Ultimul pătrar	☾	17 „	9 07 sara
Lună nouă	☾	24 „	11 08 „

La 22 Decembrie st. n. soarele la ora 8 și 53 min. sara intră în constelația capricornului. Inceputul iernii. Ziua cea mai mică.

Planetele. *Mercur* la apus, la sfârșitul lunii la răsărit dimineața. *Venus* la apus seara, în săgetătorul. *Marte* în cumpăna se vede dimineața la răsărit. *Jupiter* în scorpia dimineața la răsărit, *Saturn* deasemenea.

Cine-și păzește limba, își păzește capul.

Poșta.

Pentru scrisori simple, cărți poștale se dă o marcă de 50 bani și 10 bani timbru de ajutor.

Scrisorile până la 20 grame se franchează cu 1 Leu și 10 bani timbru de ajutor. Pentru fiecare 20 grame mai mult se plătește 50 bani. Taxa de recomandare în țară pentru orice fel de scrisoare este 2 Lei.

Pentru străinătate taxa este de 3 Lei pentru scrisorile simple până la 20 grame. De aici în sus pentru fiecare 20 grame se plătește încă 1 Leu 50 bani. Taxa de recomandare pentru străinătate este de 3 Lei.

Scrisori insuficient taxate se taxează cu dublul lipsei (cel puțin 1 Leu). — Scrisorile în străinătate nefrancate, nu se expediază.

Toate obiectele de poștă ușoară pot fi recomandate cu prețul ca pentru scrisori. Dacă sunt date cu aviz de primire, taxa avizului în țară este de 3 Lei, în străinătate 3 Lei. — Ramburs se poate trimite până la 10,000 Lei, taxa de ramburs e de 3 Lei.

Imprimaturele pentru fiecare 50 grame se taxează cu 25 bani în țară și cu 60 bani în străinătate. Se admit până la o greutate maximă de 2 Kgr., dar pentru uzul orbilor până la 3 Kgr. Francarea este obligatorie cel puțin în parte.

Ziarele împreună cu suplimentele lor se taxează pentru fiecare 50 grame cu 5 bani. Greutatea maximă în țară este de 5 Kgr., în străinătate 2 Kgr. și francarea este obligatorie cel puțin în parte.

Hârtiile de afaceri până la 150 grame în țară se taxează cu 1 Leu, în străinătate cu 3 Lei. Pentru fiecare 50 grame mai mult se plătește 50 bani. Greutatea maximă este de 2 Kgr.

Probele de mărjuri până la 100 grame se taxează cu 1 Leu în țară și 1 Leu 20 bani în străinătate. Pentru fiecare 50 grame în plus se plătește în țară 50 bani, în străinătate 60 bani. Greutatea maximă de 550 gr. Francarea este obligatorie cel puțin în parte.

Se observă că pentru orice scrisori recomandate, pachete, mandate ori altceva prezentate în sărbători ori Dumineci, efectele se taxează încă cu 2 Lei.

Scrisorile simple pentru Austria, Italia, Cehoslovacia, Iugoslavia, Polonia și Ungaria de fiecare 20 gr. 2 Lei 25 bani, cărțile poștale 1 Leu 50 bani.

Pachete. Până la 1 Kgr. 3 Lei, pentru fiecare Kgr. în plus încă 3 Lei, iar pentru pachete cari ocup loc mai mult sau fragile câte 4 Lei 50 bani de fiecare Kgr. Maximul greutateii de 20 Kgr. Coletele se pot rambursă pentru 3 Lei, până la suma de 10,000 Lei, iar avizul de primire dacă se dorește, costă 3 Lei. Foaia de reclamație 3 Lei, iar ducerea acasă a coletelor se taxează cu fachaj de 3 Lei pentru fiecare 5 Kgr. După 3 zile dela avizare, coletele se taxează cu taxa de magazinaj de 1 Leu de fiecare zi. Pentru străinătate la prezentare se va alătură și o foaie de vamă, afară de cele trimise studenților în Germania.

Taxă de valoare pentru pachete simple ori scrisori până la 1000 Lei se plătește 3 Lei, iar pentru fiecare 1000 Lei câte 3 Lei, iar pentru pachete voluminoase de fiecare 1000 Lei câte 4 Lei 50 bani. Se primesc până la 2 Kgr. cu o foaie de expediție.

Mandate poștale se trimit numai în țară. Până la 25 Lei se plătește 50 bani. Pentru fiecare 25 Lei până la 100 câte 50 bani, iar de aici în sus pentru fiecare 100 Lei, 1 Leu taxă.

La mandate telegrafice se aplică: pentru blanchetă 25 bani, 10 Lei taxa telegrafică și timbru de ajutor 25 bani. Foaie de reclamație ori de aviz 3 Lei.

Telegraf. Până la 50 cuvinte de fiecare cuvânt 50 bani. Telegrammele urgente se taxează întreit. Pentru cele prezentate noaptea dela orele 10, ori în Dumineci și sărbători se taxează cu 3 Lei mai mult. Blancheta costă 25 bani.

Telefon. Taxa convorbirei de fiecare 3 minute în localitate 2 Lei, în județ 5 Lei, în județul vecin 8 Lei, în alte județe 10 Lei.

Convorbirea urgentă se taxează dublu, iar cele făcute dela ora 21—8 se taxează cu 5 Lei mai mult, iar cele făcute Duminecă ori în sărbători dublu.

Abonament pentru un poșt principal 500 Lei, taxa de instalație 1000 Lei.

Observări. Cărțile didactice și literare până la 2 Kgr. de fiecare 50-gr. se plătește 5 bani. Pentru cele editate în România taxa de greutate și valoare se reduce cu 50%.

Scrisorile sau alte efecte poștale adresate *Poste-Restante* se taxează cu 2 Lei. *Căsuțele poștale* se pot abonă pentru 50 Lei lunar.

Scala timbrelor.

Până la Lei	Scala I. ¹		Scala II. ²		Scala III. ³	
	Lei	bani	Lei	bani	Lei	bani
100		20		50	1	—
200		40	1	—	2	—
300		60	1	50	3	—
400		80	2	—	4	—
500	1	—	2	50	5	—
600	1	20	3	—	6	—
700	1	40	3	50	7	—
800	1	60	4	—	8	—
900	1	80	4	50	9	—
1000	2	—	5	—	10	—
2000	4	—	10	—	20	—
3000	6	—	15	—	30	—
4000	8	—	20	—	40	—
5000	10	—	25	—	50	—
6000	12	—	30	—	60	—
7000	14	—	35	—	70	—
8000	16	—	40	—	80	—
9000	18	—	45	—	90	—
10000	20	—	50	—	100	—
11000	22	—	55	—	110	—
12000	24	—	60	—	120	—
13000	26	—	65	—	130	—
14000	28	—	70	—	140	—
15000	30	—	75	—	150	—
16000	32	—	80	—	160	—
17000	34	—	85	—	170	—
18000	36	—	90	—	180	—
19000	38	—	95	—	190	—
20000	40	—	100	—	200	—

1) Scala I. a întrebuințării pentru cambii.

2) Scala II. pentru documentele de drept, obligațiuni, contracte de arândare (pentru fiecare an) etc., chitanțe (sub 2 Lei libere de timbru).

3) Scala III. pentru contracte de cumpărare și de schimb asupra obiectelor mobile, contracte de livrare, câștiguri de loterie și contracte de noroc (hazard), contracte de prestațiuni de serviciu, împrumuturi sunătoare la purtător, contracte pe acțiuni pe mai mult de 10 ani etc.

De la 20000 de Lei mai sus după fiecare mie începută încă 2, 5 și 10 Lei.

Bâlciurile (târgurile) din România.

Ianuarie.

1. Deva (Hunedoara), Lăpușul-românesc (Solnoc-Dobâca). 2. Făget (Caraș-Severin), Suceava (Suceava). 4. Mehadia (Caraș-Severin), Târgul-Murășului (Murăș-Turda). 5. Ormeniș (Treiscaune). 6. Baia-mare (Sătmar, 6—8), Criș (Târnava-mare), Ilia (Hunedoara), Lăpușul-unguresc (Solnoc-Dobâca). 7. Buza (Solnoc-Dobâca), Crasna (Sălăgiu), Sărmașul-mare (Cojocna). 8. Câmpulung (Câmpulung-Bucovina). 9. Cal (Alba de jos). 11. Buziaș (Timiș-Torontal), Miheș (Turda-Arieș). 12. Aiud (Alba de jos), Brețcu (Treiscaune), Ciuc-Cosmaș (Ciuc). Ghialacuta (Murăș-Turda), Huedin (Cojocna), Vârșeț (Timiș-Torontal). 13. Chirpăr (Sibiiu), Poiana lui Iurașcu (Roman), Vijnița (Vijnița). 14. Ibașfalău (Târnava-mică). 15. Birchiș (Târnava-mare). 16—18. Caransebeș (Caraș-Severin), Gurăslău pe Someș (Bistrița-Năsăud), Sebeșul-săsesc (Sibiiu), Zam (Hunedoara). 19. Teaca (Cojocna). 20. Pecica-veche (Arad). 21. Eted (Odorheiu), Gherla (Solnoc-Dobâca), Ghiriș (Turda-Arieș), Nocrich (Sibiiu). 23. Armeni (Alba de jos), Nădeșul-săsesc (Cojocna). 24. Almașul-mare (Cojocna), Lugoj (Caraș-Severin), Măgheruș (Turda-Arieș). 25. Sadagura (Cernăuți). 31. Miercurea-Ciucului (Ciuc), Tâșnad (Sălăgiu).

Februarie.

1. Ațel (Târnava-mare), Călugăreni (Vlașca), Jibău (Sălăgiu), Negrești (Vâslui), Sân-Martin (Odorheiu). 2. Cărbunești (Gorj), Galați (Covurlui), Hațeg (Hunedoara), 2—4. Siret. 3. Aita-mare (Treiscaune). 4. Chibed (Murăș-Turda). 5. Boroșneul-mare (Treiscaune). 6—7. Beiuș (Bihor). 6. Reghinul-săsesc (Murăș-Turda). 7. Alțina (Sibiiu), Teiuș (Alba de jos), Zăbala (Treiscaune). 8. Piatra (Neamțu), Rodna-veche (Bistrița-Năsăud). 10. Cetatea

de baltă (Târnava-mică). 11. Cristurul-săcuesc (Odorheiu), Huedin (Cojocnă), Miercurea (Sibiu), Sic (Solnoc-Dobâca), Valea-Crișului (Bihor). 12. Bahnea (Târnava-mică), Eleșd (Bihor). 13. Cehul (Sălăgiu). 15. Turda (Turda-Arieș). 16. Comloș (Timiș-Torontal), Dicio-Sân-Mărtin (Târnava-mică), Lechința (Turda-Arieș). 17. Abrud (Alba de jos), Carțfalău (Ciuc). 18. Ciachi-Gârbău (Solnoc-Dobâca), Veneția de jos (Făgăraș). 19. Dej (Solnoc-Dobâca), Făget (Caraș-Severin), Zalău (Sălăgiu). 20. Alămor (Alba de jos), Dărmănești (Bacău), Ferihaz (Târnava-mare), Gurăslău pe Someș (Bistrița-Năsăud), Mediaș (Târnava-mare). 23. Zarand (Arad). 24. Ciucul-mare (Târnava-mare), Sighetul-Marmației (Maramurăș). 25. Dalboșeț (Caraș-Severin). 26. Sfântul-Gheorghe (Trei-scaune). 27. Cluj (Cojocna), Olafalăul-mare (Odorheiu), Șomcuta-mare (Sătmar).

BCU Cluj / Central Library Cluj

Martie.

1. Oradea-mare (Bihor, 1—6), Orăștie (Hunedoara). 2. Roznov (Neamț). 3. Baia-mare (Sătmar, 3—5), Sighișoara (Târnava-mare), Vințul de sus (Turda-Arieș). 5. Baia de Criș (Hunedoara), Moinești (Bacău). 6. Agârbiciu (Turda-Arieș), Ciuc-Sân-Domocoș (Ciuc), Mănășturul-unguresc (Solnoc-Dobâca), Odorheiu, Timișoara (Timiș-Torontal, 6—10). 8. Delta (Timiș-Torontal). 9. Brâncoveni (Romanați), Câmpul-mare (Argeș), Cărbunești (Gorj), Ciupagea (Vlașca), Comănești (Bacău), Giurgeni (Ialomița), Grindu (Ialomița), Roznov (Neamț), Tecuci (Teleorman). 10. Apold (Târnava-mare). 12. Orașu-română (Caraș-Severin), Zam (Hunedoara). 13. Bogdănești (Bacău), Ciacova (Timiș-Torontal, 13—16), Feldioara (Brașov), Ibașfalău (Târnava-mică), Onești (Bacău). 14. Arad (14—18), Roșia (Alba de jos), Șimleul-Silvaniei (Sălăgiu). 15. Galați (Covurlui), Hunedoara. 17. Agnita (Târnava-mare), Rușii-munți (Murăș-Turda),

Târgul-Ocna (Bacău), Zastavna. 19. Ocna (Alba de jos), Petrișu (Bistrița-Năsăud), Poiana-Sărată (Treișcaune). 20. Cehul (Sălăgiu), Târgul-Murășului (Murăș-Turda). 22. Blaj (Alba de jos), Eted (Odorheiu), Ghiurgheni (Ciuc), Mehadia (Caraș-Severin). 23. Tigveni (Argeș), Vârșeț (Timiș-Torontal). 24. Beclean (Solnoc-Dobâca), Birchiș (Târnava-mare), Bozovici (Caraș Severin), Cetatea de baltă (Târnava-mică), Chirpăr (Sibiiu), Ciuc-Sân-Georgiu (Ciuc), Cohalm (Târnava-mare), Hida (Cojocna), Ilia (Hunedoara), Mociu (Cojocna), Viștea de jos (Făgăraș). 25. Alba-Iulia (Alba de jos), Bălăcești (Gorj), Boroșești (Vaslui), Chiojdeni (Râmnicul-Sărat), Greci (Olt), Huedin (Cojocna), Lăpușul-româneșc (Solnoc-Dobâca), Stănești (Gorj), Sutești (Brăila). 26. Făget (Caraș-Severin), Orlat (Sibiiu). 27. Drag (Cojocna), Ciochina (Ialomița, la Florii), Prunișor (Mehedinți, la Florii), Tâșnad (Sălăgiu). 28. Câmpeni (Turda-Arieș), Măgheruș (Turda-Arieș), Uioara (Alba de jos). 30. Halmagiu (Arad). 31. Olpret (Solnoc-Dobâca).

Aprilie.

1. Borgo-Prund (Bistrița-Năsăud), Crasna (Sălăgiu), Frumoasa (Ciuc). 2. Cojocna (Cojocna). 3. Porumbacul de jos (Făgăraș). 4. Biertan (Târnava-mare). 6. Chișineu (Arad). 7. Buza (Solnoc-Dobâca), Ohilău (Cojocna), Șomărtin (Târnava-mare), Vășcăuți. 8. Moldova-veche (Caraș-Severin). 9. Boroșsebeș (Arad). 11. Așel (Târnava-mare), Moșna (Târnava-mare), Periamoș (Timiș-Torontal), Racoșul de jos (Odorheiu), Sebeșul-săsesc (Sibiiu), Turda (Turda-Arieș), Vineria (Hunedoara). 12. Buziaș (Timiș-Torontal), Lechința (Turda-Arieș). 13. Rădăuți. 14. Icășdorf (Târnava-mare). 15. Nadeșul-săsesc (Cojocna). 16. Gherla (Solnoc-Dobâca), Sfântul-Gheorghe (Treișcaune). 17. Cacova (Caraș-Severin), Caransebeș (Caraș-Severin, 17—19). 18. Bandul de câmpie (Murăș-Turda),

Cașin (Ciuc), Dicio-Sân-Mărtin (Târnava-mică), Iara (Turda-Arieș), Orșova (Caraș-Severin, 18—20), Teaca (Cocjocna), Vijnița. 19. Grădiștea (Hunedoara), Storojineț. 20. Cernatu (Brașov), Ciuc-Sân-Mărtin (Ciuc), Pâncota (Arad), Sibiiu. 21. Abrud (Alba de jos), Buruenești (Roman), Cristurul-săcuiesc (Oderheiu), Rodna-veche (Bistrița-Năsăud), Târgul-săcuilor (Treiscaune). 22. Jibău (Sălăgiu), Moldova-nouă (Caraș-Severin), Ormeniș (Treiscaune). 23. Bargăoani (Neamțu), Bârlad (Tudova), Boțești (Roman), Caracal (Romanați), Frătești (Vlașca), Geoagiul de jos (Hunedoara), Iași, Lipova (Timiș-Torontal), Moinești (Bacău), Negrești (Vaslui), Pitești (Argeș), Ploești (Prahova), Polovraci (Gorj), Preajba (Gorj), Râmnicul-Sărat, Sălcioara (Râmnicul-Sărat), Slatina (Olt), Slobozia (Ialomița), Zernești (Făgăraș). 24. Beiuș (Bihor 24—25), Cața (Târnava-mare), Reteag (Solnoc-Dobâca). 25. Aiud (Alba de jos), Lugoj (Caraș-Severin), Tâșnad (Sălăgiu). 26. Pecica-maghiară (Arad). 27. Șercaia (Făgăraș). 29. Birchiș (Târnava-mare), Reghinul-săsesc (Murăș-Turda). 30. Deva (Hunedoara).

Maiu.

1. Gurăslău pe Someș (Bistrița-Năsăud), Lăpușul-unguresc (Solnoc-Dobâca). 2. Petroșani (Hunedoara). 3. Trăscău (Turda-Arieș). 4. Bistrița (Bistrița-Năsăud), Făget (Caraș-Severin). 5. Vașcăuți. 6. Baia (Suceava-Moldovei), Chibed (Murăș-Turda). 7. Boroșneul-mare (Treiscaune), Poiana-Sărată (Treiscaune). 8. Săbăoani (Roman). 9. Aita-mare (Treiscaune), Ibașfalău (Târnava-mică), Miercurea-Ciucului (Ciuc), Nocrich (Sibiiu), Radna (Arad). 11. Șeica-mare (Târnava-mică), Vinga (Timiș-Torontal). 12. Bozovici (Caraș-Severin), Cal (Alba de jos), Câmpul-mare (Argeș, Înălțarea Domnului), Caracal (Romanați, dela Înălțarea Domnului—Rusalii), Ceacăru (Brăila, Înălț.), Iași (Înălț.), Mănculești (Mușcel, Înălț.),

Neamțu (Inălț.), Pitești (Argeș, Inălț.), Râmnicul-Vâlci (Inălț.), Râtișdorf (Târnava-mare), Siret (Inălț.), Slobozia (Ialomița, Inălț.), Tritești (Roman, Inălț.). 13. Huedin (Cojocna). 14. Boian (Cernăuți, două zile după Inălțarea Domnului), Năsăud (Bistrița-Năsăud). 15. Hunedoara, Olpret (Solnoc-Dobâca), Timișoara (15—19). 16. Ighiu (Alba de jos), Mociu (Cojocna). 17. Miheș (Turda-Arieș). 18. Monor (Bistrița-Năsăud), Piatra (Neamțu). 20. Doljești (Roman). 21. Bahnea (Târnava-mică), Dobroteni (Olt), Dărmănești (Bacău), Dej (Solnoc-Dobâca), Galați (Covurlui), Roznov (Neamțu), Sutești (Brăila), Târgul-Ocna (Bacău), Zalău (Sălăgiu), Zam (Hunedoara). 22. Alexandria (Teleorman, la Rusalii), Ciacova (Timiș-Torontal, 22—25), Făgăraș, Orăștie (Hunedoara), Văideeni (Vâlcea, la Rusalii). 23. Câmpeni (Turda-Arieș). 25. Bogdănești (Bacău), Boroșești (Vaslui), Dobreni (Neamț), Zarad (Arad). 26. Beșlean (Solnoc-Dobâca), Cetatea de baltă (Târnava-mică), Eted (Odorheiu), Ilia (Hunedoara), Marpod (Sibiu), Sighetul-Marmației (Maramurăș), Vințul de sus (Turda-Arieș). 27. Ciachi-Gârbău (Solnoc-Dobâca), Lăpușul-românesc (Solnoc-Dobâca). 28. Vulpășești (Roman). 29. Bălușești (Roman), Chiojdeni (Râmnicul-Sărat, la Dumineca tuturor Sfinților), Jibău (Sălăgiu), Moinești (Bacău), Șomcuta-mare (Sătmar). 30. Gherăești (Roman), Ghialacuta (Murăș-Turda), Miclăușeni (Roman), Șimleul-Silvaniei (Sălăgiu). 31. Cluj, Detta (Timiș-Torontal).

Iunie.

1. Comloș (Timiș-Torontal), Săliște (Sibiu). 2. Baia-mare (Sătmar, 2—4), Ciucul-mare (Târnava-mare), Ghiurgheni (Ciuc), Lechinția (Turda-Arieș), Odorheiu, Periamoș (Timiș-Torontal), Târgul-Murășului (Murăș-Turda). 3. Valea-Crișului (Bihor). 4. Baia de Criș (Hunedoara), Boroșești (Vaslui). 5. Brad (Hunedoara), Cehul (Sălăgiu), Eleșd (Bihor). 7. Ferihaz (Târnava-mare). 8.

Comănești (Bacău), Vășcăuți. 9. Onești (Bacău). 11. Carț-falău (Ciuc), Moldova-nouă (Caraș-Severin), Sighișoara (Târnava-mare), Turda (Turda-Arieș), Vințul de jos (Alba de Jos). 12. Racoșul de jos (Odorheiu), Zastavna. 13. Răchiteni (Roman), Zăbala (Treiscaune). 14. Miercurea (Sibiu), Oradea-mare (Bihor, 14-19), Rodna-veche (Bistrița-Năsăud), Teaca (Cojocna). 15. Mănăstirul-unguresc (Solnoc-Dobâca). 16. Agnita (Târnava-mare). 17. Gîsnădia (Sibiu), Frumoasa (Ciuc). 18. Sfântul-Gheorghe (Treiscaune). 19. Almașul-mare (Cojocna), Blaj (Alba de Jos), Cașin (Ciuc), Cernăuți (19 Iunie-3 Iulie), Lugoj (Caraș-Severin). 20. Arad (20-24), Bacău, Tâșnad (Sălăgiu). 21. Mehădia (Caraș-Severin), Slobozia (Ialomița). 22. Arpașul de jos (Făgăraș), Drag (Cojocna), Ibașfalău (Târnava-mică), Ilia (Hunedoara), Ormeniș (Treiscaune), Vijnița. 23. Broșteni (Mehedinți), Buda (Râmnicul-Sărat), Buzău, Câmpulung (Mușcel), Cărbu-nești (Mehedinți), Ceacăru (Brăila), Cornățel (Mehedinți), Cristurul-săcuiesc (Odorheiu), Dorohoi, Focșani (Putna), Giurgeni (Ialomița), Ipătești (Olt), Lăpușul-unguresc (Solnoc-Dobâca), Negrești (Vaslui), Pitești (Argeș), Râmnicul-Vâlcei (Vâlcea), Roznov (Neamțu), Tecuci (Teleorman), Tupilași (Roman). 24. Făget (Caraș-Severin), Ghiriș (Turda-Arieș), Sic (Solnoc-Dobâca), Veneția de jos (Făgăraș). 25. Boian (Cernăuți), Davideni (Neamțu). 26. Hunedoara. 27. Broșteni (Ialomița), Buruenești (Roman), Giurgiu (Vlașca), Reteag (Solnoc-Dobâca), Sutești (Brăila), Talpa (Neamțu). 28. Mediaș (Târnava-mare). 29. Miercurea-Ciucului (Ciuc), Poiana (Sibiu).

Iulie.

1. Crasna (Sălăgiu). 2. Bogdana (Bacău), Poiana-Sărată (Treiscaune). 3. Suceava, Zam (Hunedoara). 4. Câmpeni (Turda-Arieș). 5. Cehul (Sălăgiu), Gherla (Solnoc-Dobâca). 6. Dicio-Sân-Mărtin (Târnava-mică),

Ghilău (Cojocna), Pecica-veche (Arad). 12. Armeni (Alba de jos), Buziaș (Timiș-Torontal), Cohalm (Târnava-mare), Oravița-română (Caraș-Severin), Târgul-frumos (Iași). 13. Alba-Iulia (Alba de jos), Boroșineu (Arad), Huedin (Cojocna), Pâncota (Arad). 15. Buza (Solnoc-Dobâca). 19. Olpret (Solnoc-Dobâca). 20. Bacău, Baia (Suceava-Moldovei), Bârlad (Tutova), Ghica-Budești (Neamțu), Câmpulung (Mușcel), Dărmănești (Bacău), Fălticeni (Suceava-Moldovei), Florești (Vaslui), Giurgeni (Ialomița), Lipova (Timiș-Torontal), Sadagura (Cernăuți), Slănic (Bacău), Sutești (Brăila), Vârșeț (Timiș-Torontal). 21. Deva (Hunedoara), Miheș (Turda-Arieș), Sighetul-Marmației (Maramurăș). 23. Măgheruș (Turda-Arieș). 24. Beiuș (Bihor, 24—25), Caransebeș (Caraș-Severin, 24—26), Jilava (Ilfov), Ocna (Alba de jos), Tupilați (Roman). 25. Boian (Cernăuți). 26. Brețcu (Treiscaune). 27. Argintoaia (Mehedinți), Curtea de Argeș (Mușcel), Drăghiceni (Olt), Pantelimon (Ilfov), Ploești (Râmnicul-Sărat). Târgul-Ocna (Bacău), Vaideeni (Vâlcea). 28. Rechinul-săsesc (Murăș-Turda), Rodna-veche (Bistrița-Năsăud). 29. Ațel (Târnava-mare). 31. Avrig (Sibiu), Șomcuta-mare (Sătmar), Timișoara (Timiș-Torontal, 31 Iulie—4 August).

August.

1. Uioara (Alba de jos). Vijnița. 2. Ferihaz (Târnava-mare). 5. Drag (Cojocna), Mociu (Cojocna). 6. Aiud (Alba de jos), Bogdana (Tutova), Damienesti (Roman), Dej (Solnoc-Dobâca), Galați (Covurlui), Guraslău pe Someș (Bistrița-Năsăud), Luciu (Mehedinți), Mărăști (Putna), Mogoșești (Roman). Neamțu (Neamțu), Poenari (Argeș), Roman. 7. Alțina (Sibiu), Mănăstirul-unguresc (Solnoc-Dobâca). 8. Cetatea de baltă (Târnava-mică), Ciuc-Cosmaș (Ciuc). 10. Șercaia (Făgăraș), Vinga (Timiș-Torontal), Vințul de sus (Turda-Arieș), Zaránd (Arad). 11. Baia-mare (Sătmar, 11—13), Făget (Caraș-Severin)

Sebeșul-săsesc (Sibiu). 12. Merghindeal (Târnava-mare). 13. Bistrița (Bistrița-Năsăud), Boroșneul-mare (Trei-scaune). 14. Ciacova (Timiș-Torontal, 14—17), Moldova-veche (Caraș-Severin), Viștea de jos (Făgăraș). 15. Boțești (Roman), La Moși: Brăila (15 zile), București (15 zile), Câmpeni (Turda), Cașin (Bacău), Deleni (Vaslui), Dumitrești (Râmnicul-Sărat), Giurgiu (Vlașca), Hațeg (Hunedoara), Mavrodin (Teleorman), Oltenița (Ilfov), Sinaia (Prahova), Siret (15—17 Aug.), Sutești (Brăila), Târgul-Jiului (Gorj), Teiuș (Alba de jos), Todireni (Roman), Ulmeni (Ilfov), Voinești (Vaslui). 16. Cislădie (Sibiu), Orlat (Sibiu), Vășcăuți. 17. Comloș (Timiș-Torontal). 19. Cluj, Sân-Mărtin (Odorheiu). 20. Bacău, Năsăud (Bistrița-Năsăud), Suceava, Zalău (Sălăgiu). 21. Porumbacul de jos (Făgăraș). 22. Alămor (Alba de jos), Sighetul-Marmației (Maramurăș), Târgul-Murășului (Murăș-Turda). 23. Biertan (Târnava-mare), Deta (Timiș-Torontal), Geoagiul de jos (Hunedoara). 25. Beclean (Solnoc-Dobâca), Ghiurgheni (Ciuc). 27. Făgăraș, Frumoasa (Ciuc), Roznov (Neamțu), Turda (Turda-Arieș). 28. Cehul (Sălăgiu), Rânreni (Vâlcea, 28 Aug.—8 Sept.). 29. Călărași (Ialomița), Comănești (Bacău), Cristurul-săcuiesc (Odorheiu), Davideni (Neamțu), Jugan (Roman), Mircești (Roman), Muncel (Roman), Onești (Bacău), Tășnad (Sălăgiu), Zam (Hunedoara). 30. Bârlad (Tutova), Oradea-mare (Bihor, 30 Aug.—4 Sept.).

Septembrie.

1. Pecica-maghiară (Arad), Sibiu. 3. Baia de Criș (Hunedoara), Cața (Târnava-mare). 4. Brad (Hunedoara), Cacova (Caraș-Severin), Orșova (Caraș-Severin, 4—6). 6. Ciachi-Gârbău (Solnoc-Dobâca). 7. Cernatu (Brașov). 8. Bogdana (Bacău), Buda (Râmnicul-Sărat), Cărbunești (Gorj), Ciocina (Ialomița), Curtea de Argeș (Mușcel), Giurgeni (Ialomița), Hălăucești (Roman), Huedin (Co-

jocna), Ibaşfalău (Târnava-mică), Lăpuşul-românesc (Solnoc-Dobâca), Lechinţia (Turda-Arieş), Lipova (Timiş-Torontal), Poiana (Sibiiu), Racoşul de jos (Odorheiu), Storojineţ, Suteşti (Brăila), Valea-Hălauceşti (Roman), Vijniţa, Zerneşti (Făgăraş). 11. Eleşd (Bihor), Mediaş (Târnava-mare), Periamoş (Timiş-Torontal), Timişoara (11—15). 12. Şimleul-Silvaniei (Sălăgiu), Veneţia de jos (Făgăraş). 13. Breţcu (Treiscaune), Hida (Cojocna). 14. Bârlad (Tutova), Chişineu (Arad), Doljeşti (Roman), Drăgăneşti (Olt), Drăghiceşti (Olt), Lăpuşul-unguresc (Solnoc-Dobâca), Monor (Bistriţa-Năsăud), Negreşti (Vaslui), Oneşti (Bacău), Schela (Roman), Sic (Solnoc-Dobâca), Suceavă, Suteşti (Brăila), Vaideeni (Vâlcea), Zam (Hunedoara). 15. Abrud (Alba de jos), Baia (Suceava-Moldovei), Boian (Cernăuţi), Reteag (Solnoc-Dobâca). 16. Eted (Odorheiu), Miercurea-Ciucului (Ciuc). 17. Alba-Iulia (Alba de jos), Bahnea (Târnava-mică), Boroşsebeş (Arad), Ruşii-Munţi (Murăş-Turda). 18. Caransebeş (18—20), Jugani (Roman), Mirceşti (Roman), Sicul-mare (Bistriţa-Năsăud). 20. Buziaş (Timiş-Torontal), Cal (Alba de jos), Iara Turda-Arieş). 21. Odorheiu, Orăştie (Hunedoara), Valea-Crişului (Bihor), Vinga (Timiş-Torontal), 22. Bozovici (Caraş-Severin), Ciucul-mare (Târnava-mare). 24. Sălişte (Sibiiu). 25. Ciacova (Timiş-Torontal. 25—28). 26. Roşia (Alba de jos), Zăbala (Trei-Scaune). 27. Ciuc-Sân-Domocoş (Ciuc), Cohalm (Târnava-Mare), Olpret (Solnoc-Dobâca), Sârmaşul-mare (Cojocna), Trăscău (Turda-Arieş). 28. Arpaşul de jos (Făgăraş), Ilia (Hunedoara), Jibău (Sălăgiu), Pâncota (Arad). 30. Birchiş (Târnava-mare), Crasna (Sălăgiu).

Octomvrie.

1. Sadagura (Cernăuţi), Sfântul-Oheorghe (Treiscaune). 2. Dicio-Sân-Mărtin (Târnava-mică), Ferihaz (Târn.-mare), Petroşeni (Hunedoara), Roznov (Neamţu).

3. Aiud (Alba de jos), Carțfalău (Ciuc), Hălmațiu (Arad), Lugoj (Caraș-Severin), Radna (Arad), Sighetul-Marmației. 6. Nocrich (Sibiiu). 8. Ghiriș (Turda-Arieș). 9. Brașov, Cehu! (Sălăgiu). 10. Dalboșeț (Caraș-Severin), Reghinul-săsesc (Murăș-Turda). 12. Almașul-mare (Cojocna), Boroșineu (Arad), Vârșeț (Timiș-Torontal). 13. Buza (Solnoc-Dobâca), Gherla (Solnoc-Dobâca), Grădiștea (Hunedoara), Ighiu (Alba de jos), Poiana-Sărată (Trei-scaune). 14. Doljești (Roman), Galați, Giurgeni (Ialomița), Godeni (Muscel), Onești (Bacău), Pomișor (Mehedinți), Râmnic-Vâlcea, Slobozia (Ialomița), Sutești (Brăila), Târgul-Jiu (Gorj), Vijnița. 15. Bolgrad (Ismail, 15—30), Iacășdorf (Târnava-mare), Petrișu (Bistrița-Năsăud), Târgul-Săcuilor (Trei-scaune). 17. Arad (17—21), Borgo-Prund (Bistrița-Năsăud), Deva (Hunedoara). 18. Bandul de câmpie (Murăș-Turda), Mehadia (Caraș-Severin), Nădeșul-săsesc (Cojocna), Rodna-veche (Bistrița-Năsăud). 20. Cluj, Marpod (Sibiiu), Șomărtin (Târnava-mare). 21. Boian (Cernăuți). 22. Câmpeni (Turda-Arieș), Făget (Caraș-Severin), Sighișoara. 23. Cojocna (Cojocna), Șomcuta-mare (Sătmar), Teaca (Cojocna). 25. Boroșești (Vaslui), Drag (Cojocna). 26. Lupoia (Romanai), Moinești (Bacău), Năsăud (Bistrița-Năsăud), Negrești (Vaslui), Suceava, Sutești (Brăila), Teiuș (Alba de jos). 27. Ciuc-Sân-Mărtin (Ciuc). 29. Boroșineul-mare (Trei-scaune), Mănăstirul-Unguresc (Solnoc-Dobâca), Miercurea (Sibiiu), Șeica-mică (Târnava-mare), Șercaia (Făgăraș), Târgul-Murășului (Murăș-Turda). 30. Beiuș (Bihor, 30—31), Ciacova (Timiș-Torontal, 30 Oct. până 2 Nov.), Șeica-mare (Târnava-mare). 31. Cernăuți (31 Oct. până 7 Nov.), Hunedoara, Tășnad (Sălăgiu).

Noemyrie.

1. Zastava. 2. Agârbiciu (Turda-Arieș), Măghe-ruș (Turda-Arieș). 5. Bistrița. 6. Vințul de sus (Turda-

Arieș. 7. Ibașfalău (Târnava-mică). 8. Bârlad, Dărmănești (Bacău), Gurăslău pe Someș (Bistrița-Năsăud), Lipova (Timiș-Torontal), Onești (Bacău), Piatra (Neamțu), Rădăuți, Sutești (Brăila), Târgul-Ocna (Bacău). 12. Ghialacuta (Murăș-Turda), Huedin (Cojocna), Vinșul de jos (Alba de jos). 14. Cașin (Ciuc), Zăbala (Treiscaune). 15. Detta (Timiș-Torontal). 16. Olafalăul-mare (Odorheiu), Sadagura (Cernăuți). 17. Beclean (Solnoc-Dobâca), Mediaș, Sic (Solnoc-Dobâca). 19. Chibed (Turda-Arieș), Zalău (Sălăgiu). 21. Boian (Cernăuți), Boroșești (Vaslui), 23. Ațel (Târnava-mare), Blaj, Chișineu (Arad); Făgăraș, Orăștie, Turda. 24. Apold (Târnava-mare). 28. Ghilău (Cojocna). 29. Oradea-mare (29 Nov.—4 Dec.). 30. Ghiurgheni (Ciuc), Vășcăuți, Zam (Hunedoara).

Decembrie.

1. Feldioara (Brașov). 2. Comănești (Bacău), Făget (Caraș-Severin). 3. Baia de Criș (Hunedoara), Boroșsebeș (Arad), Dej, Rodna-veche (Bistrița-Năsăud). 4. Alba-Iulia, Brad (Hunedoara), Eleșd (Bihor), Timișoara (4—8). 5. Jibău (Sălăgiu), Ormeniș (Treiscaune), Piatra (Neamțu), Sighetul-Marmației. 6. Boroșești (Vaslui), Moinești (Bacău), Neamțu, Negrești (Vaslui), Siret (6—8), Sutești (Brăila). 7. Ocna (Alba de jos). 8. Abrud (Alba de jos), Agnita (Târnava-mare), Cetatea de baltă (Târnava-mică), Ciuc-Sân-Georgiu (Ciuc), Odorheiu. 9. Huedin (Cojocna), Oțeleni (Roman). 11. Cehul (Sălăgiu). 12. Roznov (Neamțu), Șimleul-Silvaniei (Sălăgiu). 14. Zarand (Arad). 16. Aita-mare (Târnava-mare). 17. Geoagiul de jos (Hunedoara). 19. Olpret (Solnoc-Dobâca). 23. Bozovici (Caraș-Severin), Mociu (Cojocna), Târgul-săcuilor (Treiscaune). 25. Boroșineu (Arad), Frumoasa (Ciuc). 27. Vinerea (Hunedoara). 28. Cluj. 30. Cohalm (Târnava-mare), Sibiu.

Adrese mai însemnate în Capitală.

Ministere (ore de primire: 11—1 înainte de amiază): *de interne*, în strada Academiei 34; *de finanțe*, în Calea Victoriei 123; *de justiție*, în str. Bursei 2; *de externe*, în palatul Sturdza; *de instrucție*, în str. Spiru Haret 8; *de culte și de arte*, în str. Berthelot 26; *de războiu*, în piața V. Maracineanu; *de muncă și de ocrotiri sociale*, în str. Wilson 9; *de lucrări publice și de comunicații*, în bulevardul Elisabeta, visavi de Cișmigiu; *de industrie și de comerț*, în Calea Victoriei 157; *de minorități*, în strada Cantacuzino 34.

Oficii: Direcțiunea generală C. F. R., Calea Victoriei 122. Direcțiunea generală a vămilor în ministerul de finanțe. Vama, Calea Rahovei 192. Camera de comerț, str. Bursei 4. Sfatul Negustoresc, Pasagiul Imobiliara. Prefectura poliției, Calea Victoriei 21. Siguranța generală, Bulevardul Pache Protopopescu 94. Oficiul pentru controlul străinilor, B-dul Schitu Măgureanu. Oficiul de încartiruire al hotelurilor, Str. Berzei.

legațiuni și consulate: American, în Pasagiul Imobiliara, secția pașapoartelor în str. Franklin. Anglez: str. Jules Michelet 24. Argentinian: str. Mateiu 2. Belgian: str. Caimate 7. Bulgar: Vasile Lascăr 34. Cehoslovac: B-dul Elisabeta 6, secția pașapoartelor str. Episcopiei 91. Danez: str. Luigi Cazavilan 34. Francez: str. Lascar Cartargiu. German: Calea Victoriei 118. Grec: str. Pache Protopopescu 5. Hollandez: General Manu 6. Iugoslav: Calea Dorobanților, secția pașapoartelor str. Frumoasă 14. Polon: str. Popa Tatu 57. Maghiar: strada Boteanu. Italian: str. Cosma 7. Austriac: str. Boteanu 6. Rusesc: Calea Victoriei 35. Persian: str. C. Rosetti 20. Spaniol: str. Paris 9. Elvețian: str. Pitar Moș. Suedez: Șoseaua Kiseleff 19. Turcesc: str. Viitorului 39. Ucrainean: Calea Dorobanților 92.

Notă. Intreagă partea calendaristică e îngrijită de dl Atanasie Popa, profesor la școala normală de băieți din Cluj.

Învățătura și petrecere.

1923

Urare de anul nou.

Anul nou ce vine
Să ne-aducă bine,
Multă sănătate
Cu spor în de toate.
Legene-se'n iuncă
Prin a noastră muncă
Și pe dealuri
Valuri
De grâne roșcate
Mândru 'nbobonate...

...Mulțumire,
Fericire,
Și tu, dulce înfrățire,
Stăpâniți în omenire;
Mai ales în neamul meu,
Să ne-ajute Dumnezeu!

LA MULȚI ANI!

Părintele Vartolomeu.

— Povestire. —

În Dumineca următoare, îmi luai bățul din colțul odăii și cam spre seară pornii să văd pe bunul meu prieten, care era părintele Vartolomeu, — pe numele său întreg: Vartolomeu Popescu...

Il cunoșteam de mult, — și când mă vedeă revenind în sat, își fâlfâia mânecile antereului, deschizând brațele ca să mă cuprindă în ele.

— «Să trăești fiule și bine ai venit la noi» îmi spuneă cu glas sonor, — și după ce mă îmbrățișă, își trecea domol mâna dreaptă peste barba-i albă, lungă și lucioasă. Era bătrân părintele Vartolomeu, așa că de-mi ziceă «fiule», era potrivit. Ochiul lui cafenii avea totdeauna o lucire de voce bună, iar pletele-i albe cădeau pe umeri ca un guler mare de argint.

Locuința preotului era sus, pe culmea din față, unde stăruia și biserica satului.

Mergând încet pe cărarea de pe viroaga crăpată de secetă, mă gândeam mai dinainte la chipul cum avea să mă primească părintele și la glasul lui limpede, cât și la mângăierile ce avea să-și dea bărbei cu mâna dreaptă.

Ajunsei la poartă: un câne care nu prea părea dușmănos, veni în trap ușor spre mine,

hămăind indoelnic; dar ajuns la poartă, începû a da din coadă — semn că intențiile sale erau pașnice. Ii dădui și eu un nume, ca pentru câni, și deschisei astfel vorba cu el:

— «Mă Lupei, mă... Ce face părintele, mă Lupei?!» Ca și cum ar fi înțeles, începû să geamă din fundul gâtului și să dea și mai repede din coadă, ceea ce mă îndritui să continuu convorbirea:

— «Hai Lupei, du-te și spune părintelui c'am venit...» Presupusul Lupei începû să dea din cap și hămăi ușor: «ham, ham!» ca și cum ar fi zis: «poftim, poftim!» Chibzuind după prietenia hămăitului, deschisei încet portița. Cănele începû să scheaone și să se tăvălească prin iarbă și pe urmă încordându-și șalele, sdu-păi cu labele pe pieptul meu, în chip de joacă. Făcându-mă că nu bag de seamă petele de praf ce-mi făcea și ca să nu-i pierd prietenia, îl apucaii, în ghip de glumă, de după ceafă.

Mergând spre cerdacul casei, mă uitam în gospodăria preotului. Un covor de iarbă necălcată se întindea peste tot. Incolo, spre hambar, se întindeau câteva brazde de zarzăvaturi și se înălțau câteva floarea-soarelui nalte și aplecate, de parcă ar fi fost niște străjeri adormiți. În fundul curții un grajd, un hambar și o cote-

neață, toate mici și curate, iar în mijlocul lor se ridică un porumbar, în jurul căruia fâlfâiau porumbei albi, pestriți, rotați, — guruind neîncetat... Dar la vremea aceea de după amezi de Duminică, se părea că și găinele și porumbeii și vaca din grajd dormitează în căldura soarelui de vară. Numai din vreme în vreme, câte-o pereche de porumbei trecea pe deasupra ogrăzii, înălțându-se în văzduh și făcând «fâlf-fâlf»... din aripile desfăcute larg.

Pe cerdacul casei, prins tot în lujere de hemei și de viță sălbatică, se odihneau la căldură un motan și o cană uitată, — iar pe peretele din dreapta intrării, într-o cușcă mare, își ducea vieața o mierlă ageră, care, cum dădă cu ochii de mine, șueră un semnal ascuțit, și pe urmă, ca o salutare de bună venire (mă văzuse doar în mare prietenie cu pretinsul Lupei) începă, dar nu sfârși, aria — vechea arie:

Alexandru Beldiman
Infocat republican...

Nu-mi închipuiam că venind să fac o vizită prietenului meu, aveam să-mi reamintesc de această melodie, care-mi întovărășise multe zile ale copilăriei mele, și pe care n'o mai avusesem în lumina minții de zeci și zeci de ani...

Imi spusei și eu în gând: «minunate sunt căile tale, Doamne!» și mersei mai departe. Mierla mai flueră încă odată de parcă ar fi chemat pe cineva, — și tăcu. Peste tot, câteva clipe, domni o tăcere limpede de vară. Nici măcar vântul nu bătea. Privii în vale satul toropit de căldură... O ușă scârțil undeva, — un pas se auzi... și deodată, brațele primitoare ale părintelui Vartolomeu, se deschiseră largi spre ființa mea. Nu-i mai fâlfâiau aripele antereului de vreme ce nu eră îmbrăcat cu antereu la vremea aceea, ci purtă o ușoară reverandă de lustriu, fără mâneci.

— «Intră, fiule, intră!... Poftim!...» Mă lăsai sărutat pe amândoi obraji, de părintele Vartolomeu, ale cărui mustăți miroseau vag a tutun și încă, nu știu de ce, a lemn de cireș.

Intrai în odaia din stânga, dinspre drum. Deodată mă cuprinse o răcoreală prietenoasă și o aromă de mere creștești. Privii în jurul meu, dar mai înainte de a-mi da seama de cele ce mă înconjurau, auzii pe părintele Vartolomeu, cerându-și iertare:

— «Fiule, iartă-mă... Dă-mi răgaz să arunc o haină cuviincioasă pe mine...»

N'avui vreme să-i spun că «nu face nimic», — părintele se și sterse vederei. Rămas singur,

privii din nou odaia. Eră văruiță și luminoasă, la ferestre atârnau ușoare perdelețe înhorbotate pe margini, — câteva scaune simple se găseau în apropierea ferestrelor, — într'un colț o etajeră cu mici nimicuri stricate și nefolositoare, iar în colțul dinspre răsărit icoana sfântului martir Gheorghe, omorând Balaurul. Pe masa din mijloc acoperită cu o învelitoare făcută din romburi de canavă roșie și albastră, stătea un album cu cheutoarea stricată, mai spre un colț un divan cu perne tari și cu o mesuță la unul din capete, adeverea că acolo e locul de odihnă de după amează a preotului. Se și vedeă că de acolo se sculase bătrânul ca să mă primească. Urma capului lui pe perna de cit gros rămăsese încă, iar pe măsuță un jurnal stătea răvășit. Dedeșuptul jurnalului cutia cu tutun, iar dedeșuptul ei un maldăr de jurnale păturite bine. Mai la o parte, tot pe măsuță, o cărțuție legată în piele și având tipărit cu litere aurite: «Noul Testament»... În colo nimic... Ba nu: pe jos erau întinse scoarțe de casă vărgate și curate... Și atât!. Nu mă gândeam la nimic, doar de priveam dunga grăasă de soare care se târa trândavă pe scânduri, când auzii în coastă un ci-ripit ușor: «*chip-chip-cirip*» ca o chemare. Nu băgasem de seamă că deasupra divanului mai

eră ceva: o cușcă în care doi stigleți ciripeau a bună-venire... Surâsei... Și eram gata să încep convorbirea cu nouăle mele cunoștințe, când părintele Vartolomeu intră pe ușă, schimbat în altă haină închisă până la gât și cu mâneci. Toată fața îi râdea. Când văzu că privesc cușca, se oprî și-mi zise:

— «Hm! ce-i fi zicând de mine?...» Și fără să-mi dea răgaz să spun că 'nu gândesc nimic de rău, părintele zise:

— «Ce vrei? Slăbiciuni de om bătrân... Și-și mângăie barba fără s'o resfire în două. Apoi, tot surâzând, urmă:

— «Așa vine-o vreme, când te deslegi de cele pământești mai de tot și când de teama golului bătrâneței, îți faci prieteni, ba un câne, ba niște păsărele... Și tare-s blânde săracele!..»

Stigleții ca și cum ar fi bănuit că părintele vorbește despre ei, se opriră pe bețișoarele albe și aruncară cu sfială o ciripire subțire și întrebătoare. Privirăm spre ei și zimbirăm... Cu ochii ca niște picături negre de cătran topit, păreau că zâmbesc și ei.

Il întrebai apoi de sănătate și de cele ce se mai petrecuseră de când nu ne mai văzusem.

— «Bine, fiule, bine — îmi răspunse părintele — bine... La mine vremea acuma, e ca

și cum ar sta pe loc... Așa-i la bătrânețe, fiule...
Dar d-ta?...»

Și dăduri scurte lămuriri despre rostul vieții mele, după care, părintele Vartolomeu mângâindu-și barba, rostii liniștit:

— «Bine, — iaca-i bine, fiule...»

O scurtă tăcere se așează peste vorbirea noastră, în care nu răsbea decât ușoarele trosnituri ale seminței de cânepă, sfărâmată de pliscurile stigleților... Afară cânele hămăi leneș de câteva ori, iar mierla șueră după el, ca pentru a-i impută că a sculat-o din somn. Prindunga groasă a soarelui o muscă trecu încet... Și iar legarăm vorba, aducându-ne aminte de cele trecute:

— «Ce mai face, părinte, acela.. cum îi spune?... Acela care...?...»

— «Care fiule?...»

— «Ce-l de-a omorât pe...»

— «Pe Grigore Pintilie?»

— «Da — da...»

— «Ioniță Pântea?...»

— «Da — da...»

— «El! săracu'... a murit... zise simplu părintele, apoi adăogă: «iaca anu' de când l'a iertat Dumnezeu de toate păcatele lui...»

— «Și de ce-a murit?...»

— «Ca omu'... i-a venit, pe semne, vadeaua lui...»

Când fu gata să-mi spună cum de i-a venit vadeaua ușa odăii se deschise și o fărancă bătrână cu testemel cărămiziu și cu papuci în picioarele goale, aduse o tavă cu miere și cu apă rece.

Părintele mă pofti:

— «Ia fiule... Nu avem dulceturi, — noi trăim mai mult cu mierea... Nu-i rea, — face tare bine la stomah...»

Luai din fagurele galben de parcă eră licoare de aur, — și băui apa rece, păstrată în chiup de piatră în beciul părintelui. Luă și el.

După ce plecă femeea, părintele ștergându-și mustățile cu o batistă mare cât o ogradă, legă din nou firul vorbei:

— «Ioniță Pântea?!.. Săracu' Ioniță... A murit pe la Drăgaică, anu' trecut...»

Vag îmi aduceam aminte de-o istorisire de pe vremuri, a părintelui Vartolomeu, — de-o crimă, — de-o ispășire, — dar de atunci eră vreme și uitasem... Se vede că părintele băgă de seamă lucrul acesta, căci îl auzii:

— «Ai uitat?...»

— «Cam așa, părinte...»

— «Că doar numa' asta aveai de făcut: Să
 ții minte povestea lui Ioniță Pântea?!... Hm!...
 Cum nu eră să uiți?..»

Surâzând, părintele urmă povestea:

— «Parcă văd ca acum... Eră o noapte
 așa de neagră, că puteai să-ți dai cu degetele
 în ochi... De cu ziuă avusesem treabă pe la
 biserică, prin sat, și deși nu eram bătrân chiar
 ca acuș, da' adormisem greu. Plouă și cântau
 huhurezii... Și iată că la vreme de noapte
 adâncă, aud: *boac-boac* în ușă. Mă scol și-mi
 arunc o haină pe mine... «Cine-i fiule?» zic...
 Tăcere... Aud numai un răsuflet ca de vită.
 Crezui că a scăpat vitelul și a nimerit la ușă.
 Da' iar: *boac-boac*... Și nu pareă că ciocăneala-i
 din greșeală... Zic iar: «cine-i fiule?...» Și iar
 răsuflet greu... Mă cuprinse o nedumerire...
 Auzisem peste zi că niște răufăcători călcaseră
 cu o noapte mai înainte conacul lui Dumitrache
 Poterașu, da' nu puteam crede că furii aveau
 ce căută la mine... Gândindu-mă la bunătatea
 lui Dumnezeu, deschisei ușa... Jos, căzut pe
 brânci, un om... Zic: «Cine ești tu?...» Abia
 atunci își ridică omul trupul, — și cum lucea
 puțin zarea spre miază-noapte, îi văzui fața udă
 de ploaie și mânilor pline de noroiu. «Ce ai
 fiule?» — și mă plec spre el... El zice greu:

«părinte!...» «Haide, scoală — îi zic — ce este?...» Il luai de subțiori și-l adusei în casă. Eră petecit de tot și respiră greu... Aprind lumânarea... Văzui pe Ioniță Pântea... «Ce-i Ioniță, fiule?!...» Ca o bleandă, Ioniță căzută în genunchi și începui să plângă: «...Părinte, *am ucis...*» Mă plec spre el: «Cum? ai ucis?...» «Da, părinte, am ucis...» Și ce să-ți mai spun, fiule? Aflu toată povestea: Ceartă dela pământ, zavistie, volbură sufletească, — și, pe urmă, a ridicat mâna și a lovit, chiar acolo pe hatul moșiei lor...

— «Și ce căută Ioniță la sfinția ta?» îl întreb pe părintele Varolomeu.

— Iși cerea, necurmat, pedeapsa... I-am zis: «ai greșit», iar el, dădea din cap și-mi răspunse: «da, am greșit, părinte, am greșit... Ce se fac copiii mei, părinte?...» Zic: «are grije Dumnezeu și de copiii tăi și de tine, care te-ai lăsat ademenit de diavol...» Și Ioniță plângea tăcut... Iaca: ședeă așa cu mâinile împreunate și lacrimile îi curgeau molcome pe obraz...

— «Și pe urmă?»

— «Pe urmă, a ispășit... Că eu i-am zis: Ai încredere în bunătatea lui Dumnezeu și du-te de-ți ispășește fapta... Au venit, l-au luat jandarmii, — și l-au dus... Pe urmă, la ziua ju-

decății, m'am dus și eu și am spus tot ce-am știut, — și l-au condamnat la cinci ani de pușcărie... Și iar, când ne-am despărțit, l-am bătut pe umăr și l-am mângăiat cu vorba: «Ai încredere Ioane în bunătatea lui Dumnezeu, că are grije și de tine și de nevasta și de copiii tăi...» Și a plecat... Apoi vreme de câțiva ani, am primit necurmat vești dela el, iar nevastă-sa cu copiii s'au dus în câteva rânduri de l-au văzut... Și iar — într'o sară — pe când stăteam prin ogradă văd un străin intrând pe poartă, și când dau să-l întreb: «Cine ești fiule?» îmi înghit vorba: eră Ioniță Pântea... Surâdea blajin, ca după o suferință... Imi spuse apoi că-l iertaseră de-un an ce mai avea de făcut, și că venise cale lungă pe jos, — și acum venise să mă vadă. Mă gândeam la noaptea aceea ploioasă, — și-l priveam... Și-așa a fost, fiule... Pe urmă, a fost Ioniță Pântea un om de curată omenie în poporul meu... Blajin și împăciuitoar zicea: «Nu vă perdeți cumpătul, fraților!...» Și iaca, a murit anu' trecut de molima care-a fost... Când a fost să-și dea sufletul, m'a chemat... «Ce vrei, fiule?» i-am zis... Și așa cum eră, în ferbințelea morții, mi-a spus: «Iartă-mă părinte...» și am ingenunchiat și m'am rugat cu amară credință și i-am închis ochii...

În odaie se făcù o liniște domoală, în care se auzeà numai ușoara sburățăceală a stigleșilor care săreau necurmat de pe un bețișor pe altul. Mi-se păreà că eu însumi fusesem față la venirea, în noaptea aceea ploioasă, a lui Ioniță Pântea, că-l cunoscusem și că-i simțisem îndurerarea ochilor lui blajini...

Părintele Vartolomeu își prînse barba între degetul cel mare petrecut pe dedesupt și între palma dreaptă petrecută pe deasupra, și astfel trase mâna în jos, mângăindu-și barba, — ca și cum acesta ar fi fost un fel de exprimare a tulburării dinlăuntru, pricinuită de aducerea aminte.

Și rosti foarte blând:

— «Fiule, așa-i bietul om... ca o frunză, ca un pai pe valul mîlos al vieții... Și cine întinde mâna să-l scape, fiule?... Omu-i abraș și numai pentru sine... Da' Dumnezeu îi bun, — și trimite pe alt om și-l ridică...»

O tăcere și mai profundă se așeză din nou în odaia în care razele piezișe ale soarelui se retrăseseră aproape de tot: veneà înserarea... Mă sculai să țplec... Părintele mă oprì:

— «Ci mai stai, fiule... că mare plăcere mi-ai făcut...»

Mă plimbai puțin prin odăile... Jurnalul răvășit de pe divan îmi aduse în suflet o adiere orășenească și mă atrase spre el... Fără să cetesc ceva anume, îmi plimbaș ochii pe deasupra titlurilor din el, scrise cu litere groase...

Părintele Vartolomeu, ca pentru o desvinovățire, mă preîntimpină:

— «Cetesc regulat «Universul», să știu ce se mai petrece pe lumea aceasta...»

Abiă îl auzii, căci jurnalul începea să mă absoarbă... Deodată băgai de seamă că e vechiu. Titlurile articolelor vorbeau de lucruri de acum trei luni, care mi se păreau, în starea în care mă găseam, încă și mai vechi. Schimbarea politiceii de acum trei luni, o crimă infiorătoare care făcuse mare vâlvă în lumea gazetărească, alergările de cai din primăvară și vizita mareșalului Japoniei, erau faptele diverse pe care părintele Vartolomeu le cetise în după-ameaza aceea înainte de a adormi... O mână nevăzută părea că mă trage înapoi cu trei luni de zile, — iar o clipă avui spăimoasa impresie că, dimpotrivă, trăisem cu anticipație trei luni... Mă uitai și mai cu băgare de seamă la data jurnalului: așa eră... Tocmai mă pregăteam să deslușesc această supărătoare stare, când văzui lângă mine pe părintele Vartolomeu surzând blajin și nevinovat:

— «Nu te speria fiule... Aşa-i precum se vede... Şi nu râde... (dar el surâdea mereu)... Aşa mi se întâmplă, — mai cu deosebire primăvara... Ba o zi, ba două, altădată şi mai multe, rămân cu cetitul în urmă, şi fiindcă nu vreau să rup şirul, iaca, le pun stivă pe toate, la zi (şi-mi arată jurnalele stivuite de pe măsuşa de lângă divan) şi când vieaşa îmi dă iar răgaz, le iau pe rând şi le cetesc de-a-fir-a-părului... Iarna, osebit, mă pun la zi... Ajung aproape de nu, mai e deosebire, decât, ştii aşa..., cel mult două săptămâni... Aşa că, fiule, vara, cum suntem acum, sunt cu vre-o trei luni în urmă.»

Vrui să-i spun ceva, dar părintele, cu glas aşezat şi cu o rămăşiţă vagă de surâs filozofic, adăogă:

— «Nu face nimic, fiule... Eu vasăzică, sunt bătrân şi m'a lăsat vremea în urmă... Asta-i pricina... Mă mai țin şi eu după ea cât ce pot... Cât nu, nici Dumnezeu nu are bănat...»

Găsii că are toată dreptatea şi de aceea îmi simţii împrăştiindu-se şi râsul care cercă să mă cuprindă şi anumite întrebări cu care voiam să ispitesc pe părintele Vartolomeu... Tăcui

deci..., — și la surâsul blajin al părintelui, surâsei și eu, zicând:

— «Chiar așa, părinte Vartolomeu...»

Stigleții săreau mereu de pe un bețișor pe altul, iar mierla, afară, pe semne din cauza răcorei care venea odată cu înserarea, începuse din nou șuerăturile ascuțite, care mă treziră la noi gânduri.

De data aceasta, hotărât, plecai... Și iar părintele Vartolomeu își desfăcu brațele și mă cuprinse în ele, sărutându-mă pe amândoi obraji și spunându-mi:

— «Mai vino fiule... că mare plăcere îmi faci...»

BCU Cluj / Central University Library Cluj

li făgăduii. Când eșirăm pe cerdac, soarele atingeă culmea zării și se înroșise crunt. Lupei — finul meu Lupei — îmi eși întru întimpinare, dând cu vrednicie din coadă și îngăimând diferite sunete guturale, pe când porumbeii în stoluri, făceau raite avântate în văzduh. Porneau toți în stol și într'o clipă, tot stolul se lăsă pe-o coastă sau se înălță drept în sus, ca și cum toți laolaltă ar fi fost o singură ființă. De jos se auzeă o icneală ca de sforțare, și o fâlfâire catifelată. Apoi, brusc, toți deodată, tăbărau pe coperișul porumbarului într'o foială de albeață nepătată. Mierla, pri-

vindu-mă cu ochi foarte întrebători, făcū odată tare *fiu!*... ca și cum mi-ăr fi zis: «pleci?»

Părintele mă duse până la poartă și după ce ne despărțirăm, îmi făcū de câtevaori semn cu mâna, — pe care, apoi, și-o petrecū peste barba-i albă care luceă în cuprinsul porții.

Scoborând încet viroaga, auzii moale și depărtat, șuerătura mierlei, care — se vede — ca să-mi facă un alai mai impunător, reîncepuse iarăși cântecul revoluționar:

Alexandru Beldiman
Infocat republican...

. . . . .

Și acum, după ani și ani de atunci, mă întreb nedumerit: unde este oare părintele Vartolomeu Popescu, prietenul meu de odinioară, care duhovniceă ucigașii în miezul nopții ploioase și ceteă, vara, «Universul», cu trei luni de zile îndărăt?!..

Al. Lascarov-Moldovanu.

NOTĂ. Di *Al. Lascarov-Moldovanu*, autorul acestei înălțătoare povestiri, e unul din cei mai povestitori ai noștri. Recomandăm cu deosebită căldură cetitorilor noștri ardeleni volumul D-sale «*Povestirile lui Spulber*» tipărit în Craiova la «Ramuri», prețul 15 Lei.

Crinul.

*Din vremuri de demult purces,
S'a 'nfiripat regescul crin
Și-a răsărit neînțeleș
Pe-o stâncă de pe Palatin.*

*Străinii trec pe lângă el
Și, în mirarea lor adâncă,
Se 'ntreabă toți în fel de fel,
Cum de-a crescut un crin pe-o stâncă?*

BCU Cluj / Central University Library Cluj
*Saxoni roșcați, și Gali, și Huni,
Neguțători de peste mări,
Și barzi, și critici, și tăuni,
Se rătăcesc în întrebări.*

*Iar el se leagănă în vânt
Pe piatra clasicului deal,
Cu rădăcinile 'n pământ
Și florile în ideal.*

† *Duiliu Zamfirescu.*

Domnişorul popii:

— Sau ce trebuie să facă şcolarii în vacanţe? —

Când venia domnişorul popii acasă în vacanţa cea mare, bucuria slugii nu avea margini. Ştia, că nu are să se mai chinuie singur la plug şi are cine să-i ţină de urât la coasă şi la uscatul fânului.

Traian era unicul băiat la părinţi, între cele patru surori şi ar fi putut petrece vacanţa numai în saloanele domnişoarelor din sat. Asta ar fi dorit-o popa, dar mai cu seamă preoteasa, mama lui Traian, care dorea să-şi vadă feciorul călcând a domnie mare. Dar băiatul asta, bine legat, cu faţa ca trandafirul, de-o sburdălnicie copilărească, se simţia cu mult mai bine, mai la locul lui, alături de vechiul servitor, care slujia cu credinţă pe părintele, de pe vremea când Traian se jucă în ţărână şi călăria băţul cât era curtea de mare.

— «Nu ştiu ce se va alege din copilul nost' părinte», zise preoteasa, ca şi când ar aşteptă o mângăiere dela acesta, cum se întâmplă când alţii îi calcau pragul părintelui.

— «De... cum îşi va aşterne, aşă va durmi», răspunse părintele mai mult în silă.

De-afară pătrunse glasul de oțel a lui Traian «deschide poarta nene Ilie!»

Popa și preoteasa se apropiară gânditori de fereastră. Traian cu capela de student aruncată pe- cîafă, cu frizura-i stufoasă în vînt, pocni din biciu, de pe ceglăul carului de tremurau gramurile ferestrilor: «cea Bodor, ... Lo Paicu Loo» și eși cu carul pe poartă afară. Boii pășiau cu capetele în sus, mișcându-și coarnele, făloși, parecă și ei, că sunt mînați de domnișorul Traian. Bătrînul Ilie dupăce închide poarta, grăbește din pas, sare pe din apoi în car și aprinzîndu-și pipa, multămește din cap sătenilor, cari își ridică pălăriile de domnișorul Traian, ca și când și-ar ridica-o înaintea lui. Nici să-i fie feciorul lui, într'atîta-i crește fudulia lui Ilie, când e laolaltă cu Traian. Ajunși în cîmp, Traian știe rîndul la toate, ca și când de mic copil ar fi umblat numai cu plugul. Pune tînjala la jug, o leagă de rotile, așează potîngul la locul lui și trage de corn boul la brazdă. De pe lîngă boi, Traian ziua întregă iscodește pe bătrînul Ilie «mîne unde mergem nene Ilie?» «Da, la butalău ce sămînam la toamnă?» Apoi îi istorisește lui Ilie minunății pe cari le-a învățat la școală, cum pe lîngă apa Nilului, oamenii nu ară, ci aruncă sămînța în noroiul scos de va-

lurile râului. Și Ilie cu gura căscată ascultă c
spune domnișorul Traian. Dar bucuria lui Traian
când bătrânul Ilie, vrând să sugă o pipă de tutun
îi dă coarnele plugului în mână. Atunci Traian
n'ar schimba locul, nici pentru perina moale a
unui automobil. În capătul locului întoarce plugul
ca și când s'ar jucă cu o peană. Acolo, cu mâinile
înțeleștate pe coarne, în lungul brazdei, Traian
pare un Făt Frumos din povești. Cu fața îmbu-
jorată de arșiță, cu cămașa descheiată la guler,
frizura răsfățată de sărutul boarei, el simte poezia
naturii, îl pătrunde cântecul ciocârliei, mirosul
proaspăt al gliei, și nu se poate stâmpără să nu-și
descarce sufletul într'o doină potrivită:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Trageți voi boi dela rudă,
Că voi sunteți cei de trudă.
Trageți voi boi dinainte,
Că voi sunteți cei de frunte.

Când servitoarea aduce prânzul, încearcă
după învățăturile preotesei, să-l ademeniască
pe Traian acasă.

— «Domnișorule, dumnitale nu ți-a trimis
de mâncare. A zis doamna preoteasă, că dum-
niata să vii acasă, să prânzești, apoi vii iară după
prânz.

— «Nu mi-a trimis? Apoi lasă, că mâncăm
cu nenea Ilie și c'o lingură!»

Ilie, care știe voia preotesei îl îmbunează:

— «Mâncă domnișorul și în locul meu, și așa mie nu mi-e foame!»

Servitoarea, care nu vrea să-l necăjiască mult pe Traian, scoate din traistă și porția lui, o întinde pe merindeață și-l poștește râzând: «Hai domnișorul, că mi-a fost milă de dumniata și mi-a fost, că vei sta de-a crește, uitându-te la Ilie cum mânâncă.

Traian aruncă capela jos, alături de pălăria fără fund a lui Ilie și întorcându-se spre soare răsare își face rugăciunea plugarului. Sub ploaia dogoritoare a razelor de vară, Traian aproape lipit de servitorul Ilie, sfârșesc rugăciunea și se întind pe coaste, îngropați în iarba rozorului în jurul blidului cu mâncare. Aproape de ei, în brazdă, cu funiile în coarne, boii' înghit smocuri de fân, iar o privighetoare dintr'o tufă, dela marginea zăvoiiului le cântă.

Așa trăește Traian, unicul fecior al popii din Codreni, vara în-vacanța cea mare, când scapă de pe băncile școlii. La plug, la secere, la uscatul fânului, la căratul bucatelor, în tot locul îi eră soț nedespărțit bătrânului Ilie. Pe mamă-sa o subția ciuda, că feciorul ei, nu-i așa, după cum ar fi dorit ea, dar inimă de mamă, îl iubiă prea mult și nu i-ar fi înfrânt voia prea

de tot. Părintele s'a mai împăcat cu gândul, de când a aflat, că feciorul notarului din Poenari a murit de oftică și de când i-a spus odată doctorul satului, că-i place de Traian cum se desvoaltă.

La sfârșitul verii, când Traian se pregătea de plecare, Ilie se îmbolnăvi de supărare. Traian îl mângăia: «Lasă nene Ilie, că la vara viitoare ar. și cosesc singur, așa că te las să odihnești cât vrei!»

Când preteasa intențea cufărul cu hainele, cu cărțile lui Traian și cu altele de-ale gurii se plângea într'una.

— «Vai dragul mamei, cum ești istovit de atâta lucru, nu li-i putea nici mișcă din loc». Dar Traian îl ridică într'o mână și zicea râzând:

— «Să se urce și Elena pe ell»

Elena, sora lui Traian, era grasă ca o persecă și nu știa cum să necăjiască și ea pe Traian.

— «Taci mă, că ești pârilit ca un Țigan. Ce-or zice domnișoarele, când te-or vede?»

— «Ce-or vrea» răspuse Traian nepăsător.

La două săptămâni după despărțire Traian trimite a doua scrisoare, în care scrie părinților săi:

«Dragi părinți! alaltăeri în 20 l. c. domnul profesor ne-a dat să descriem cum am petrecut fiecare vacanța. Eu am scris toate, cum au fost.

Azi domnul profesor, amintind de tema dată, a spus, că dintre toți cel mai cuminte mi-am pe-trecut vacanța eu. «Priviți la fața lui», a zis domnul profesor către clasa întreagă, «și vedeți câtă vieță a altuit natura în el».

Intre ore, toată clasa s'a strâns în jurul meu și mă întrebau, dela cine am învățat să ar, să strâng fân, să secer și altele. Nu răzbi-am să le răspund la toți.

Voie bună lui nenea Ilie. Spuneți-i, că biclul cel de curea, l-am fost acățat la vârhina pivnicarului, nu știu, găsitu-l-a. Când va fi mânzul destul de ridicat, să-l învățați în ham. Eu sunt sănătos și cu școala o duc foarte bine.

Sărutându-vă pe toți, rămân al D-voastră:

Traian.

Când ceti popa scrisoarea, preotesei i-se rostogoliră două picuri pe obrazul alb ca varul și zise încet:

— «Ce știm noi femeile!?» Iar părintele adause:

— «Are să iasă din el om odată!»

(Din volumul ce, va apărea în curând).

Petrea Dascălul.

Sosesc...

Sosesc cocoarele, sosesc
De după deal de țintirim,
Iar anii trec, copiii cresc,
Se schimbă tot ce-i omienesc
Și noi îmbătrânim.

Mi-aduc aminte ca acum
Când alergam cu capul gol
Prin prăfăria depe drum
Și când ardeam cărțile scrum
Și școalei dam ocol...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și mai târziu, când am plecat,
Ce veselie în trăsură!...
Cum nici n'am plâns, nici m'am mirat,
Pe când plângea un biet argat
C'un deget dus la gură...

Și vreme lungă mai târziu,
Când m'am întors cu dor de bine
Nehotărit, fără să știu
Ce pot să fac și ce-am să fiu
In lupta mea cu mine...

Și'n fine astăzi, când gândesc
La ce ne este dat să fim,

*Cum anii trec, copiii cresc,
Bătrânii cum se odihnesc
In deal la țintirim.*

*Mă simt nepriceput și mic
In gloata de zădărnicii
Și nu mai pot zice nimic,
Ci numai ochii îi ridic
Și caut spre copii.*

† *Duiliu Zamfirescu.*

Cât e datoare România?

După cercetările întreprinse de noi, România are, ca datorie flotantă în bonuri de tezaur, în străinătate următoarele sume:

- 10 milioane 800 mii livre sterlinge;
- 32 milioane dolari americani și canadieni;
- 240 milioane franci francezi;
- 110 milioane lire italiene;
- 1 milion 400 mii pesetas spanioli;
- 217 milioane mărci;
- 285 milioane coroane cehoslovace;
- 940 mii escudoz portughezi;
- 6 milioane coroane suedeze și-
- 40 milioane franci belgieni.

Adecă în total, 30 milioane livre sterlinge, iar în valuta de acum, 1 miliard 400 milioane franci francezi.

La tușa Zina.

— Schiță. —

Ajunsesese o adevărată patimă să plecăm din București vara unde-va la aer. Decum ne da vacanță, mama începea pregătirile de plecare. În anul acela, tată-meu, mai greoiu, ar fi vrut să stea acasă în tihnă, să-și citească dimineața gazetele, să se ducă la ceas fix la slujbă, iar seara pe răcoare să-l aștepte masa albă și rotundă pusă în chioșc, cu răcitorul lângă scaun, cu sticla de borvis scoțând gâtul vesel dintre bulgării de gheață, cu dopul nou și curat ca mâna unui bogătaş darnic, spre care ochiul săracului năzuește plin de lăcomie și de nădejde.

— Ce? Iar plecăm la puricii țăranilor din Rucăr? Nu te-ai mai săturat, Polixenio dragă, de pui scumpi și de grohăit de porci? Ce-ar fi, adică, dacă am sta și noi odată să vedem cum e vara în București?...

Mama se încruntă, cosând de foc la balotul cu saltele.

— Se vede că nu ești sdravăn, omule. Dar te-ai uitat la copilași? I-ai văzut că sunt străvezii ca niște iasme? Ce, vrei să ne officăm cu orice preț aici?

— Năluciri, Polixenio dragă. Ți-se pare
 ție... Uită-te la sor'mea Zina și la bărbat-su :
 Când au părăsit creștinii ăștia vreo-dată Bucu-
 reștii? Și-i văd — slavă Domnului — sănătoși,
 sdraveni și grași ca pepenii.

E drept că pentru mama și mai ales pentru
 noi, copii, sănătatea ăstor doi bătrâni eră o
 taină care ne minună.

Ajunseserăm să credem că o vară în oraș
 însemnează moarte sigură; că, începând dela
 întâi Iulie până la Septemvrie, aerul de acasă
 începe să ascunză otrăvuri înăbușitoare și poate
 prin vre-o minune cerească să mai scape cineva
 cu zile și s'apuce toamna. De câteori citeam
 în gazete nume de oameni care se prăpădeau
 în Iulie și August în București, ni se făcea o
 milă nespusă și ne ziceam : dacă veneau la munte,
 ar fi scăpat.

Nenea Iancu și tușa Zina erau fără indo-
 ială cei mai chinuiți martiri ai lui Cuptor, din
 toată lumea.

* * *

Tușa Zina eră o soră mai mare a tatii.
 Rămasă orfană de mică, a stat nedespărțită de
 unicul ei frate. Când tata s'a însurat, a adus-o
 de zestre mamei și le-a prins bine, fiindcă eră
 îndemânică și pricepută la toate : făcea și pe

doctorul, și pe moașa, și pe bucătăreasa, și pe cucoana, la nevoe. Mai toți frații și surorile mele s'au născut sub îngrijirea ei. Numai eu nu. Când am venit pe lume, tușa Zina erà de opt ani măritată cu nenea Iancu.

El cunoscuse tata la niște alegeri, i-s'a părut creștin/cum se cade și, fără să mai stea pe gânduri, l-a făcut cumnat. Dar și el s'a simțit mândru că ia fată de familie. Și s'a purtat totdeauna ca un inger cu Zina lui.

Erà proprietar departe, peste cheiul Dâmboviței, într'o stradă dinspre Mitropolie. Atât aveà: casa. Și mai aveà și slujbă câteodată, când șeful de culoare, domnu Ruse, venià cu partidul lui la putere. Atunci nenea Iancu erà numit ori controlor la pescărie, ori inspector la abator și de aceea sta bine și cu măcelarii și cu pescarii, lucru care-i prindeà de minune în timp de opoziție, când tot puteà s'aducă în jurnal acasă o bucată de carne de tocat. Tușa Zina erà artistă în cheftele. În zile de slujbă — se înțelege — nu mai eșià din mușchiuri fripte — nici el, nici domnu Ruse — și din icre de crap.

Când m'am făcut mai mare și am deschis mai bine ochii, mi s'a părut casa lor o comoară de liniște și de bunătate. Erău singuri, fără copii, și aveau în mijlocul curții un gutui gârbov,

care m'a făcut să cunosc întâia oară pe lume fericirea.

Când mă trimetea mama la ei, în după prânziurile arămii de toamnă, îmi luam într'adins pardesiul, chiar dacă era cald, ca să am la îndemână destule buzunare unde să-mi pui gutuile. Pe cea mai mare, o mângăiam tot drumul cu palma, ștergându-i binișor puful-ruginiu de pe deasupra, ca să scot mai la iveală auriul pieleiței și să sorb mai cu poftă mireasma toamnei, pe care o ascundeă tainic în carnea ei gustoasă.

Când ziceam tușa Zina și nenea Iancu, ziceam, par'că, și gutuiul din mijlocul curții. Într'un târziu, când am început să văz mai deslușit lucrurile și oamenii, am înțeles că îndurau amândoi lipsuri mari. Răbdarea lor era proverbială la noi în casă. Mama le trimetea din când în când, mai ales prin mine, câte un pachet cu zahăr și cafea, câte o cutie cu tutun și chiar parale, dar nu atâtea cât să-i îndestuleze. Nu se plâneau însă niciodată. Ea era mereu cu zâmbetul pe buze și iertă toate și pe toți. El, cam scump la vorbă, dar totdeauna glumeț.

* * *

Tocmai pe la mijlocul vacanței, când ne săturasem de răcoarea serilor înstelate, de miros

de iarbă cosită și de pajiștele smălțate cu flori luminoase din jurul Rucărului, mama și-aduse într'o dimineață aminte de ei. Visase pe tușa Zina bolnavă și simțea remușcări:

— Bieții oameni, nu le-am mai trimes nimic dela Paște. Cu graba plecatului, i-am uitat. Dumnezeu știe cât vor fi de necăjiți, ce-o mai fi cu ei, cum or mai lupta cu nevoile. Să am aripi, aș sburâ să le duc de aici un coș cu ouă, unt și ceva bani. De ce nu te duci tu, Mișule?

Atât așteptam, să văz și cu ochii mei minunea, să-i văz ce fac ei în toiul lui Iulie, dacă trăesc, dacă respiră, dacă mai pot mânca și dormi tot ca în lunile celelalte. Și-apoi îmi eră și dor de o călătorie cu trenul, pe socoteala părinților.

A doua zi, pe la trei după prânz, străbăteam Bucureștii cu tramvaiul spre strada 11 Iunie, ținând cu îngrijire pe bancă, lângă mine, un pachet cât toate zilele, cusut de mama în pânză de sac.

Apoi, am luat-o pe jos prin străzile pavate cu pietre de râu, când lătărețe, când ascuțite, toate încinse sub bătaia soarelui, care par'că își întinsese buzele până la pământ, ca să muște lăcomește din zidul caselor, din ulucile grădiniilor, din praful străzii. Simțiam cum se topește pământul sub focul lui amețitor de fierbinte.

Am găsit pe nenea Iancu stând] jos de tot în pragul ușii, la umbra casei. Eră într'o cămașe țărănească cu flori roșii, lungă până la pământ. Par'că-l văz cu gazeta în mână, cu mustățile subțiri, drepte și cănite, cu un chip ca al domnilor români de demult, cu ochii obosiți — nu știu dacă de supărări sau de căldură — zâmbind amar, fără să se ridice când am intrat pe poartă:

— He, he, de unde răsăriși, ștregarule?...

Zino, ui-te Mișu!

Tușa Zina scoase capul pe ușa bucătăriei:

— Tu ești, Mișule? Ce minune! Stai că mi-se arde cafeaua. Viu acum.

Se auzea învârtindu-se prăjitoarea, îngânată de glasul leneș al unui negustor cu haine vechi, care se apropiă din ce în ce pe ulicioara îngustă și pustie.

Șezui pe un scaun liber în fața lui nenea Iancu. Urmă o ploaie de întrebări: cum e la Rucăr, cum ne vine să ne cărăm cu cățel și purcel așa departe; apoi:

— Dar tu în ce clasă treci acum? Ori ai rămas repetent?

— Nene Iancule, mă insultă.

De câteori mă vedeă, trebuia să mă întrebe de câți ani sunt și în ce clasă trec. Întrebările lui mă făceau sfiicios, deși el nu învățase în

vremea lui nici o clasă de gimnaziu, deși știam că glumește.

— Ui-te, nene Iancule, trec în clasa șaptea dar de focul dumitale — ca să nu mă tot bănuiești că rămâi repetent — grozav ași dori să isprăvesc liceul odată. Să văz ce-o să mai întrebți atunci.

— Atunci am să te întreb cum te porți în lume, dacă ești politicos, respectuos... De mine tot nu scapi.

— Nene Iancule, frumoasă grădină ai făcut anul ăsta.

Intr'adevăr, într'o curte de câți-va metri, închisă cum a dat Dumnezeu cu uluci vechi, cârpite ici și colo, nenea Iancu isbutise să semene de toate: Puțin porumb care începea să lege, apoi floarea soarelui pe aceeași brazdă cu călțunași și nalbe învoalte amestecate cu mărar; într'un colțișor, zece verze păzite de un sir de garoafe pestrițe, la rând cu niște tătăcuțe și câteva fire de ceapă verde. Pe deasupra taturora, stăpâniă gutuiul ca un cioban îmbătrânit, care abia își mai ducea turma. O boltă pitică cu razachie roșie, țineă adăpost din partea străzii. În boltă, printre struguri, sta atârnat un clopoțel nou de alamă.

De câteori vedeam grădina lui nenea Iancu, veșnic aceeași, deasă, veselă, verde și mică,

potrivită în micșorime doar cu casa, îmi răsăria în minte, fără voie, o carte de citire franțuzească, pe care o văzusem în copilărie la un văr al meu și nu-mi mai eșia din gând. Mă minună grădina zugrăvită acolo cu văpseli multe și vii. Parcă eră grădina lui nenea Iancu, numai că în locul gutuiului — acolo, în carte — sta un măr încărcat cu mere boerești, stacojii și aprinse la față ca păflăgelele.

Clopoțelul din boltă — am aflat dela tușa Zina, fiindcă nenea Iancu nu vrea să-mi spuie taina — eră pus anume ca să gonească ciorile, când se cocea razachia. Nenea Iancu sta în odaie, după masă, culcat în pat și când vre-o pasăre îndrăsneă să se apropie, trăgea de o sfoară, pe care o ținea cu prevedere între degete; clopoțelul sună și păsărica sbură îngrozită, ca să nu se mai întoarcă niciodată la așa boltă vrăjită, cu așa struguri fermecați.

— Frumoasă grădină, nene Iancule.

— Îți place? Am să ți-o las ție inoștenire, dacă te vei purta frumos și dacă te vei sili să nu... mai rămâi repetent și s'ajungi inginer.

Pentru nenea Iancu, ingineria eră o comoară pe care cuteză s'o vază numai în vis.

Frunzele late ale porumbului începuseră să se incline spre noi în chip de salut. Gutuiul prinsese vieață. Din stradă se ridicau nori de praf. Semne de furtună. Soarele păliă sub un început de negură. Un cocoș turcesc se suise pe coteț, lungise gâtul să și-l rupă și cântă a vreme.

Se auziă tunând în depărtare.

Niște picături mari, care se lățeau căzând pe piatra din fața pragului, ne siliră să intrăm în casă.

Văzduhul mirosiă a cuptor nou, încins sub jeratic.

Casa lui nenea Iancu aveă numai o sală și două *încăperi*, cum le ziceă el: un salon la dreapta și o odaie de culcare, la stânga.

În salon eră și un pat de nuc, pentru mosafiri și o piculină în mijlocul patului.

Mi-se spusese — dar nu credeam — că nenea Iancu cântă în ceasurile rare de mulțumire, partea întâia din Valurile Dunării, care sub piculina lui care greșiă mereu, semănă mai mult cu o manea turcească.

Fulgerele se intețiau.

Tușa Zina veni înlăuntru cu dulceață și cafele.

Un trăznet puternic sguduî casa. Eu sării de pe scaun. Mă simțiam așa de străin în stră-

duța aceea cu case rare, așa de fără adăpost în chiliuța cu tavanul jos a tușii Zinii, că vedeam primejdia la doi pași.

Mă gândiam cu admirație și râvnă la descoperirea lui Franklin, pe care o învățasem de curând la Fizică. Nenea Iancu părù că-mi ghițește gândul: Mă luă de mână și mă târi afară.

Am crezut că vrea să facă cu mine o glumă primejdioasă și m'am împotrivit. Dar el se uită la mine atât de senin, că mă îmbărbătă.

— Nu-ți e rușine, școlar mare, de liceu, să fii așa fricos? Vino să-ți arăt că la noi ești mai în siguranță decât la Rucărul vostru.

Și mă duse în mijlocul curții și întinse mâna în sus, arătând spre acoperiș. Pentru întâia oară, vedeam minunea:

Pe coliba mică a lui nenea Iancu, se înălța un paratoner în toată puterea cuvântului.

Am rămas împietrit de bucuria, care luă locul fricii.

Mă duse iarăși în casă și-mi făcù destăinuirii: Și el și tușa Zina au avut o singură teamă mare în vieța lor: trăznetul. Intr'o primăvară, când aveà slujbă și-i încăpuse în mână un prisos de bani, dete fuga la un meșter și-și făurì siguranța și liniștea întregii familii.

In salon se simțea un miros plăcut de flori de câmp și de sulfină, care venea par'că dinspre o ladă ascunsă sub lâna grea a unei cergi lăptoase.

Am luat de pe masa din mijloc albumul. Tușa Zina era o păstrătoare neîntrecută de lucruri vechi. In albumul ei vedeam toată familia, de acum și din alte vremuri. Poze, care la noi în casă nu se mai pomeneau, făceau podoaba albumului tușii Zina. In el găseam pe laca — mama mamei — cu malacof, și pe cap cu o scufiță, ca pruncii; pe nenea Chiriță, un unchiu răposat al tatii, purtând cioc după moda lui Cuza; pe nenea Ștefan, alt unchiu dus de pe lume, împodobit cu două barbete, albe ca doi clăbuci groși de săpun aruncați în josul fălcilor; pe tața Sofița cu un coc cât turnul Colței pe cap; pe mine și pe frații mei, când eram mici de un an, de doi, de cinci, de șapte, în cămașe, cu rochiță, cu pantaloni; pe tata în profil, pe mama «cabinet-portrait»; pe un văr al nostru Alexandru, ca elev de școala militară, făcând drepti cu chipiul cu pompon în mână. Acestui văr li ștersesem într'o zi o parte din obraz cu creionul, fiindcă auzisem acasă că a ajuns major și aghiotant nu știu unde și nu mai răspundea tatii pe stradă la salut.

Se apropia ceasul plecării. Afară se luminează și se răcorise.

Grădinița lui nenea Iancu se siliă să ne trimeată înăuntru adieri de munte.

Unchiul și mătușa mă duseră până la poartă.

— Să spui la Rucăr — îmi zise nenea Iancu — că și noi trăim la aer curat aici. Ni-l trimete Dumnezeu, când se îndură, pe colo ...

Și-mi îndrumă privirea spre împărăția norilor.

Atunci văzui din nou paratonerul, apoi gutuiul, porumbul, garoafele, bolta cu clopoțel, mă uitai la cămașa cu flori vișinii a lui nenea Iancu și pricepui rostul vorbelor, cu care tata vrea să ne îndemne să nu mai plecăm vara din București:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Uită-te la soră-mea Zina și la bărbat-su: Când au părăsit creștinii ăștia vre-o dată Bucureștii? ... Și-i văz — slavă Domnului — să-nătoși tun, sdraveni și grași ca pepenii.

*I. A. Bassarabescu.*¹

---

¹ Publicăm cu deosebită plăcere în calendarul «Asociațiunii» noastre frumoasa schiță a d-lui *I. A. Bassarabescu*, profesor la liceul din Ploești, al cărui nume e bine cunoscut cetitorilor noștri ardeleni din revista «Luceafărul» ce apare pe vremuri în Sibiu, precum și din volumele «Nuvele», «Vulturii» (schițe) ș. a. cunoscute de toată lumea cetitorilor români. Pentru meritele sale literare «Academia Română» îl numără între membri ei corespondenți.

(Redacția.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. C. Păcuraru-Bianu.

Dr. C. Păcuraru-Bianu.

În ziua de 11 Aprilie, întâia zi de Paști, 1920, a încetat din viață doctorul Cornel Păcuraru, medicul serviciului maritim al României, pe când se întorcea pe vaporul «Impăratul Traian» dela Marsilia spre Țară. El a fost debarcat în portul Pireu, fiind greu bolnav, într'un spital din Atena, în ziua de 10 Aprilie, iar a treia zi de Paști, 13 Aprilie, a fost înmormântat într'un cimitir din capitala Greciei, departe de rudeni și de prietini, cu toată dorința lui de a-și lungi zilele până la sosirea vaporului în portul Constanța. În drumul spre Marsilia s'a răcit și a început să-l doară o ureche, de care a mai suferit în copilărie în urma unui pojar, și care multă vreme i-a curs. Acum i s'a redeșteptat acea boală, iar puroiul în loc să curgă înafară s'a dus la creeri. Cu această boală cumplită și chinuitoare a făcut tot drumul lung și încet până la Marsilia și înapoi până la Atena, când n'a mai putut însoți vaporul ca să-și deie sufletul în scumpa lui Țară. S'a stâns în pământ străin, în etate de 60 de ani.

Doctorul Păcuraru a fost un vrednic fiu al Ardealului, căruia i-a făcut cinste prin toată viața lui. El s'a născut în Șimleu, în anul 1860,

din părinții: Vasile Bianu, magistrat, din satul Făget, comitatul Târnavei mici, și Elisaveta, născută Pop-Mateiu, din Șard, de lângă Alba-Iulia.

Studiile primare și liceale le-a făcut în Mediaș și în Blaj, fără ca să poată termina liceul din pricina unor împrejurări, cari l-au silit să treacă Carpații în *Țară*, în pământul făgăduinții, în Canaanul românesc, în toamna anului 1879, și acolo s'a înscris la facultatea de medicină din București, schimbându-și numele de *Victor Bianu* în acela de *Cornel Păcuraru*.

După o muncă grea și cu puține mijloace bănești, ajutat după putință de un frate al său mai mare, student în anul IV de medicină,¹ și și cu leafa mică de custode al Bibliotecii centrale din București, al cărei director eră marele ardelean A. Treb. Laurianu, sub aripa căruia mulți fii ai Ardealului s'au adăpostit și și-au făcut câte o carieră, care să le asigure o existență onorabilă și folositoare Patriei lor, apoi ca extern al spitalelor civile și ca intern al spitalului

---

¹ *Vasile Bianu*, promovat doctor la 1881, fost mai târziu medic primar al spitalului I. C. Brătianu din Buzău, medic colonel în războiul de întregire a neamului, autorul Dicționarului sănătății, premiat de «Academia Română», astăzi domiciliat în Cluj și senator de Huedin.

Brâncovenesc, în toamna anului 1886, după 7 ani de muncă trudnică, a fost promovat la gradul de doctor în medicină și chirurgie, susținându-și cu mult succes *Teza*, de mare preț, intitulată: *Câteva cuvinte asupra leprei și în special asupra cazurilor de lepră din România.*

Indată după eșirea lui ca doctor a fost numit *medic de plasă la Călugărenii* lui Mihaiu-Viteazul, din județul Vlașca, unde n'a funcționat decât un an, fiind permutat ca *medic al spitalului și orașului Panciu*, din județul Putna, de unde a trecut ca *medic al spitalului din Cernavoda*, de curând înființat, tocmai în timpul când se construia Podul Regele Carol I de peste Dunăre, pus în circulație în 1895. Acolo el a desfășurat o mare activitate, pentru a instala spitalul și a-l prevedea cu toate cele trebuincioase, precum și pentru a atrage populațiunea din jur, română și turcă, care era așa de refractară și nelcrezătoare în foloasele aceluia institut sanitar. În acelaș timp fiind angajat de Compania franceză, care construia podul, el a îngrijit și pe numeroșii ei lucrători. Printr'o muncă și un devotament mai pesus de orice laudă, spitalul a început să fie cercetat de un număr așa de mare de bolnavi încât devenise cu totul nelndestulitor.

Cam pe la anul 1900, îndrăgit de frumuseța mării, la apelul Direcțiunii *Serviciului Maritim*, al Statului român, înființat atunci, doctorul Păcuraru a părăsit spitalul din Cernavoda, spre părerea de rău a tuturor, angajându-să ca *medic al aceluia serviciu*. În această calitate el a bătătorit o vieață întreagă drumurile mișcătoare dintre portul nostru Constanța, perla Mării Negre, și porturile Constantinopol, Pireu (Atena), Smirna, Alexandria, Marsilia și uneori până la Rotterdam. Oricine a venit în atingere cu el, putem zice toți călătorii, aveau în el un bun sfătuitor, fiind gata de serviciu în tot minutul, și prin vorbele și amabilitățile lui s'a făcut plăcut tuturor. Mai ales când se întâmplă ca să fie printre călători vr'un ardelean, nu mai știă ce să facă ca să-i fie călătoria pe mare cât se poate de ușoară și de plăcută.

În timpul războiului sfânt al întregirii neamului nostru, pe care îl iubea din adâncul sufletului, serviciul maritim fiind suspendat, doctorul Păcuraru a cerut să fie primit în serviciul sanitar al armatei, în mod provizoriu, și în calitate de *medic maior* a îngrijit în iarna grea a anului 1917 și a tratat cu tot devotamentul bolnavii de *tifus exantematic* din spitalul Trestiana-Dorohoiu, apoi pe cei din spitalele dela Uriceni

și Flămânzi (Județul Botoșani). A muncit cu un curaj fără seamăn, înfruntând moartea care-i sta înaintea în toată clipa, și cu o abnegațiune mai pesus de orice elogi, până în momentul demobilizării lui din ziua de 31 Maiu 1918.

Dar ceea ce l-a chinuit pe doctorul Păcuraru n'a fost lupta uriașe și istovitoare împotriva uncea din cele mai cumplite molime, care seceră fără milă pe vitejii apărători ai scumpei noastre Români, ci suferințele sufletești produse de mersul și desfășurarea războiului și de purtarea sălbatcă a vrăjmașului cutropitor al pământului sfânt al Patriei, apoi de *pacea brută*, pe care ne-au impus-o dușmanii în ziua a treia de Paști, 7 Maiu, din 1918, zi dureroasă de doliu național, pace semnată în Palatul dela Cotroceni din București și care pace ne lășă scumpa noastră țară trunchiată și îngenunchiată, cu datorii de războiu ce treceau peste puterile ei, cu sute de mii de mor-minte închise peste tot atâtea vieți tinere, jertfite pentru un mare și sfânt ideal. Cu toate acestea, pacea umilitoare a Nemților și Ungurilor, nu l-a descuragiat pe doctorul Păcuraru, căci el spunea tuturor, că această pace nu poate să strică întru nimic cinstea neamului românesc, care prin laptele strălucite de arme dela Oituz, Mărăști și Mărășești nu poate fi decât un *învingător invins*;

Învins nu de ei, ci de intrigile și mașinațiunile lor, de tradarea Rusiei, care și-a călcat cuvântul chiar dela începutul războiului. El erà sigur, că soarta neamului nostru nu poate fi cea impusă de *pacea dela București*, semnată sub amenințarea pumnului; el susținea cu toată convingerea, că Germanii nu pot câștiga războiul, neavând în ajutorul lor nici factorul moral, nici pe cel material, căci mărirele le erau zăvorâte și legile umanității li se împotriveau; el așteptă cu neclintită credință *pacea generală*, care nu putea să fie decât triumful Dreptului și al Dreptății, biruința geniului bun al omenirii, care va redă pământului *pacea adevărată, liniștea și libertatea*, înăbușite pentru o clipă de glasul tunului distrugător; el așteptă să vie *pacea noastră*, care ne va împlini visul nostru de veacuri: *unirea tuturor Românilor* într'un regat mare și puternic! Insufletit de aceste simțăminte, își poate ușor închipui cetitorul, cât de mare i-a fost fericirea pe care a simțit-o sufletul lui, când a ajuns ziua înlăptuirii visului nostru de aur, când a căzut granițele carpatine și când el pribeagul ardelean de acum 40 de ani s'a văzut cetățeanul liber al *României Mari!* Această mare fericire i-a ușurat mult suferințele morții.

Aceasta a fost viața doctorului Păcuraru, dar cecece li împodobește fruntea cu aureola

nemuririi este iubirea lui, cea nemărginită de neam și mai ales a poporului țăran și a limbei românești, iubire dusă până la fanatism. Neavând familie, întreaga lui viață a muncit din greu, trăind cât se poate de modest, atingând margi-
nile avariției, numai ca să adune bogăție, mo-
biliară și imobiliară, cât să poată mai multă,
pentruca s'o deie toată neamului românesc,
pentru înaintarea și buna îndreptare a culturii
naționale.

Această avere, care după evaluările mai
recente se ridică aproape la 800,000 (opt sute
de mii) lei, o lasă prin testament¹ astfel: o parte
«Academiei Române» din București și altă parte
«Asociațiunii pentru literatura română și cultura
poporului român», Astra, din Sibiu, sub numele
de: «*Fundațiunea Dr. C. Păcuraru-Bianu*»,
cări fiecare vor întrebuința venitul după cum
urmează: 20% pentru sporirea fundațiunii; 40%
pentru burse (stipendii) date fiilor de țărani,
cari îmbrățișează comerțul, meseriile, industriile
și agricultură; iar 40% va servi pentru *cultivarea
limbei române în sensul aspirațiilor pe care*

---

¹ Testamentul a fost scris și depus la Tribunal în-
ainte de războiul mondial, atunci când nimenea nu credea
în realizarea așa de apropiată a visului nostru: *România-
Mare*.

ea are dreptul să și le reclame în cadrul limbilor neolatine, dându-se premii din doi în doi ani pentru cea mai bună lucrare literară sau didactică tipărită, scrisă în limba română cea mai curată, «adecă astfel, zice testamentul, ca cuvintele de origine maghiară, turcă, slavă, greacă, introduse pe orice cale în limba noastră să fie cu totul neglijiate și înlocuite cu cuvintele sinonime de viță latină ce se vor afla în dicționarul limbei române sau în gura poporului român de pretutindeni; sau celei mai bune cărți, care combat documentat curentul greșit de a primi în limba literară tot felul de cuvinte barbare: ungurești, bulgărești, turcești, grecești», etc.

«Ușurința, zice mai departe testamentul, cu care poporul român mărginaș s'a amestecat cu neamuri străine, asimilează în mod progresiv cuvinte străine până ce în urmă își părăsește cu totul limba națională, m'a convins, că fenomenul de maghiarizare și rutenizare este sprijinit de curentul nostru literar și didactic poporanist, care introduce în limbă toate amestecăturile poporului nepregătit îndeajuns pentru rezistența națională. Pe de altă parte desgroparea de către scriitori a cuvintelor de origine străină de prin «chisoave» și «ceasloave» scrise pe timpuri de tristă memorie națională, de către străini abia

romanizați, sau de Români cu cultură cu totul străină, sub cuvânt, că ar fi vorbe arhaice, înlocuind unele cuvinte adevărat românești de viță latină, precum și pe acelea pe cari cultura ne-a îndreptățit a le adopta din limbile surori neolatine pentru nuanțarea ideilor noastre, o consider ca un fenomen de desnaționalizare pe cale literară și didactică. Desnaționalizarea popoului începe cu promiscuitatea de cuvinte străine adoptate în limbă. Ea devine fatală prin bilingvism, adică atunci când poporul este nevoit a cunoaște o a doua limbă; aceasta din urmă o sugrumă pe cea veche. E de ajuns ca lucrătorii din creerii munților lui Horia și ai lui Avram Iancu, să meargă vara la lucru pe câmpia ungurească, ca ei să se întoarcă cu un vocabular însemnat de cuvinte ungurești pe cari să le răspândească ca neghina în grâul curat prin satele lor. Când o limbă poporană devine astfel împestrițată este imposibil să lupte contra unei culturi străine; aceasta devine predominantă și până la urmă nu mai rămâne nimic din limba națională. În acest fel s'au rutenizat în 100 de ani falnicii plăieși ai lui Ștefan cel Mare din Bucovina; tot astfel s'au maghiarizat sute de sate românești de descendență ai legiunilor și coloniilor romane în Ardeal și Ungaria. Tot în

acest fel și cu siguranță mai repede, căci trăim în era electricității, s'ar desnaționaliză chiar poporul din regat în caz de o nenorocită invazie și ocupație străină. A adopta toate străinismele în limba literară și didactică, nepotrivit cu geniul latin al limbii, este un semn trist de decadentă, de decadentă națională, care ne pregătește la o mai ușoară asimilare, dar contra căreia trebuie să luptăm cu energie pe toate căile și cu toate mijloacele; a nu cedă străinului nimic din ce e de viță latină în limba și sufletul Românului e principiul care trebuie să călăuzească pe orice Român, deoarece poporul nostru numai ca sentinelă a latinității are rost de a exista aci la porțile Orientului și de oarece o națiune numai prin limba sa cât mai curată se poate diferenția cât mai bine de celelalte popoare vecine, cari toate caută să o asimileze. Pentru aceste motive scriitorii noștri făptuesc o crimă națională când cu nepăsare sau cu neștiință primesc și cultivă în limbă cuvinte de origine străină în detrimentul celor de viță latină, stricând prin aceasta nu numai caracterul neolatin al ei, ci și sonoritatea ei, superioare celorlalte limbi, cari o profanează cu barbarismele ei. Prin acest legat neînsemnat doresc nu numai a protesta în contra acestui nenorocit curent, ci și a forma simburile unei

îndreptări în înțelesul ca limba noastră să-și poată menține prin literatură și școală adevăratul caracter românesc neolatin».

«Acest testament, zice vărul său *Ion Bianu*, profesor universitar în București și membru al «Academiei Române»¹, este un document care cuprinde în sine arătarea și explicarea rostului moral și național al celui care l-a scris: Naționalism — democrație — cultură, sunt cele trei idei fundamentale, cari au stăpânit pe cel care a închinat neamului său tot avutul adunat ban cu ban din modesta lui leafă și din mici și rare câștiguri aduse de profesiunea lui de medic. Fapta doctorului Păcuraru arată nu numai un om, un caracter; ea arată o întreagă școală, năzuința sufletească a uneia din părțile cele mai bogate în virtute națională a neamului nostru. Fapta lui este pentru mulți o mustrare și pentru alții să fie un exemplu». Iar mai departe continuă astfel: «Când a văzut doctorul Păcuraru unirea visată și dorită de dânsul din adâncul sufletului, spune: «Acuma numai dacă s'ar limpezi iute la cap clasa conducătoare și nația să se pună pe lucrul Cum nu este pe lume țară

¹ În articolul său: *Un donator pentru cultura națională*, publicat în Calendarul «Asociațiunii» pe anul 1921, la pagina 69.

mai frumoasă ca Dacia noastră, așa în câțiva ani să nu fie popor mai mândru decât al nostru. Pentru acest scop dau și eu tot ce am și ce pot da. Câți Români ar fi putut și ar putea face înmiit mai mult decât doctorul Păcuraru! Avem toți în minte numele unor mari bogați, cari au închis ochii lăsând averi de multe milioane făcute din țară și prin țară, fără să fie lăsat nimic pentru cultura neamului lor și folosul țării lor, lăsând tot unor rude bogate. Și erau toți Români adevărați din cea mai înaltă clasă conducătoare a neamului! Iar instituțiile înalte de știință și de cultură ale țării tânjesc în sărăcia slabelor dotații ce le poate acorda bietul stat! Această deosebire adâncă între sufletele oamenilor este luată din deosebitele îndreptări morale ale spiritului în care au fost crescuți, în care și-au format caracterele și directivele vieții. Doctorul Păcuraru a fost crescut în spiritul de iubire devotată și de datorie către neam, — fără deosebire de nici un fel, — care de secole a stăpânit Blajul copilăriei și tinereții lui și al părinților lui. Acest spirit nu l-a părăsit niciodată, cum a părăsit pe mulți Ardeleni veniți în țară, unde au făcut averi, dar au uitat de greutățile naționale ale celor rămași acasă. Cu atât mai mare este meritul acelora, cari nu și-au uitat și

nu-și uită această înaltă datorie. Și între aceștia unul din cei dintâi este doctorul *Cornel Păcuraru-Bianu!* Cu cinste să fie veșnică- amintirea lui!»

Pentru meritele sale în exercițiul profesiei, doctorul Păcuraru, a fost decorat cu ordinul «Coroana României» în gradul de ofițer.

Domn tânăr.

*Tu n'ai putut nici dragostea, nici ura
Să ți-o arăți din plin, popor al meu!
N'avea deprinsă mâna ta scriptura,
Ți-avea deprins grumazul jugul greu.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*In aerul cu flori și berze 'ntoarse
Pe trunchiul poleit de primăveri,
Te așezai prea rar, cu buze arse,
Să zici un cântec rupt din mari tăceri.*

*Domn tânăr ieși tu astăzi pe ogoare
Și 'n urma ta bordeiul putred cade,
Cât vezi e numai larg senin și soare.*

*La pasul tău acopăr grăuri stepe,
Răsar în zări orașe cu arcade,
Corăbii umplu mările: Incepe!*

Emanoil Bucuța.

„Lăcrămioarele“.¹

Ce flori frumoase și ce nume, care te mișcă, — vrednic de gingășia lor! Și ce poveste jalnică au! Povestea asta numai eu o știu, și până acuma n'am cunoscut-o nici eu. Vrei s'o știi și tu draga mea? Ascultă-o.

A fost odată un ficioraș, odrasla, lumina și nădejdea unui bordeiu sărac. De tinerel se băgase cioban la oile împăratului. Toată ziua și-o trecea lângă turmă, topindu-și sufletul în gândurile sfinte, pe cari i le coborâse din cer în inimă-i cu multă dibăcie blânda lui mamă; și când câteodată-i rătăceau gândurile par'că prea pedeparte scotea *cavalul*² și doinea, dar nu ca alții, ci par'că eră vrăjit de iele, de stăteau în loc din freamăt și pădurile, iar poenile cu florile lor multe și cu toate frumusețile, câte-ți pot atinge ochii pe rotogolul pământului, rămâneau înmărmurite; și Doamne! — tot ce eră în jurul ăla par'că eră frate cu el, așa se cunoșteau și se aveau de dragi. Când soarele în amiaza mare dogoriă prea tare, se da la umbra

¹ *Lăcrămioare* se numesc florile acelea albe, mici, cu miros foarte plăcut, pe cari în unele părți le mai numesc *mărgăritărele*, înfloresc în luna Maiu.

² Fluier mai mare cu cinci găuri.

vre-unei tufe și scotea din șerpar *sâmcetul*,¹ din traistă o bucată de frasin verde, și creștă și creștă.... Copil, crescut în dragoste — nu știa ce-i grija, ce-i durerea, nu știa ce-i plânsul; mamă-sa spunea adesea, că nici când eră în fașe și nici de-atunci încoace în ochiul lui n'a văzut vre-o lacrimă. El n'avea decât dragoste pentru tot ce bunul Dumnezeu a sămănat pe fața lumii acesteia.

Împăratul avea un bujor de fată de se umbli lumea în lung și în lat și nu-i găsi ai păreche, — și-o grija împăratul ca ochii lui din cap. În inima ei eră însă ceva, ce nu prea afli la cei de neam ales: iubiă adecă pădurile și locurile neumblate, și mai ales florile sălbatice, cum se zice, li puneau capul. Se spune, că mamă-sa, împărăteasa, cu câteva zile înainte de a-i deschide ochii ca să vază lumina asta pământescă, s'ar fi mirat nespus de mult de niște flori din pădure, aduse de-o femeie dela curte, și dintr'asta s'a ales copila cu patima florilor sălbatice. — Acuma eră fată mare, și iată ce zicea, și când tăcea se gândea, adecă grăia cu gândurile ei: «Ce frumoase sânt florile din pădure, mult mai frumoase ca cele din grădina noastră, că acestea cresc pe urma muncii grădinarului, el le samăna,

---

¹ Unealtă cu care creștează.

50

el le sădește, le îndreaptă, le așează, le udă, le grijește, — ele n'au nici un gând, — pe când celelalte bunul Dumnezeu și ele însele; ele-și dau totul, ele se 'ntăresc și se gătesc, și în mândreța lor vezi inima lor, nu pe-a grădinarului; și-și mai zicea în gândul ei de viță împărătească: «și cum nu mi-ar plăcea cele din pădure, când văz cum se împacă și cresc și trăiesc atâtea feluri laolaltă, pe când la noi... s'aleg»...

Eră în luna Maiu, când toată lumea-i parcă un raiu. Cu gândurile ei mergea și acuma, — scăpase, nu știu cum, singură din palat, — și ajunsese în poiana, în care ciobănașul nostru cufundat de tot cu sufletul în lucrul lui de toate zilele, creștă cu migăleală, și cu atâta grije de par'că fiecare creștătură eră o clipă mare din vieată, și-o prindea acolo, ca să nu piară fără urmă. Fata s'apropiă de el, cu gândul să-l întrebe de flori, că unde sunt mai frumoase, dar văzându-l așa cufundat în lucrul lui, doriă să știe mai întâiu ce face. Pe nesimțite s'apropiat de el... Și fetii i se topiă inima privind la mândreța ce ieșea din mâna lui. «Ce fericit trebuie să se simtă omul ăsta», cugetă ea, — și nu se înșelă. I-a fost nu știu cum frică să-l turbure; s'a depărtat cu grije, dând ocol pe departe, și a prins să rupă niște vreascuri, ca în felul ăsta

să-i dea a înțelege, că e și ea pe aici. Dar lui și fără asta parcă-i șoptea cineva, că nu e singur pământul pe acolo. Când a auzit și vreascurile trosnind, a tresărit, și când și-a ridicat privirea și a văzut pe fața împăratului i s'a încurcat sufletul de tot, și fără să-și dea mult seama, că ce face, își ascunse în traistă lemnul crestat, în care-și săpase toată gingășia sufletului și toată inima lui, în care prinsese chip a ceea ce dragostea lui de flori și pusese ceva din frumusețea cerului cu stele. Trebuie că avea vre-un gând mare cu creștătura lui, de jertfiă atâta răbdare! Și când s'a apropiat fata, el s'a închinat, căci altcum erau oamenii mai înainte. Și ce vorbe bune i-a dat și fata! L-a întrebat apoi, că unde sunt florile mai frumoase?

— «Măria ta, acolo-i greu de mers; sulșul greu și spinii mari și deși, până acolo nu te-i putea urca».

— «De unde știi? Mă crezi așa de slabă de puteri? Eu *vreau* să merg».

— «Mă duc eu singur și-aduc un braț».

— «Vom merge amândoi, că *vreau* să le rup eu cu mâna mea».

Și n'a avut încătrău; eră fată de împărat!

35

Și a lăsat turma în grija bătalului,¹ și au pornit. Ciobănașul înainte făcea loc și se strecură prin tufiș și mărăcini, fata ținea pas după el, gândindu-se însă mereu la creștătura, care-i răpise inima. După puțină cale grea a scos-o la un loc mai ridicat, la luminiș. «Ce raiul!» a strigat copila, «ce flori frumoase!» — dar hainele ei scumpe în bătaia vântulețului își fluturau zdrențele și din mâni picură sângele; a bună-seamă de ghimpi. Un braț de flori a rupt cu mâna ei.

Și-au pornit apoi devale cu dorul, că eră dor acuma, ca a doua zi să vie iarăș, dar singură. Coborând însă, trebuia să se lupte cu tufișurile și cu spinii, și lupta asta cerea la tot pasul câte o floare; le pierduse jumătate, și-o adumbria teama, că până jos nu-i mai rămâne nici una, — și i le-a dat ciobanului să i le aducă până în poiană.

Aici i le cere, și el i le și dă.

— «Mai e una, dă-mi-o și pe aceea» — zise ea.

— «Sânt toate Măria ta, nu mai am nici una».

---

¹ Bătal se numește berbecușul conducător de regulă cu clopot la grumaz,

— «Vrei să mă minți, zise cu bunătate, doar eu știu că mai e una, și trebuie să mi-o dai, că e a mea!»

— «Pe Dumnezeu din cer îți spui, măria ta, că nu mai am; poate am pierdut-o».

— «Caută în traistă».

Voinicul se codià, că nu vrea să desgoliască cuprinsul trăistii.

— «Caută», — zise a douaoară.

Scoase totul: un bulgăr de mămăligă, o ceapă și lemnul crestă.

— «Vezi că e aici? și-i smulse lemnul crestă, «comoara cea fără preț pentru alții» cum își închipuia ciobanul. Fața flăcăului s'a schimbat; par'că fata asta îi răpiă vieța toată, așa i s'a strâns inima de durere, și pentru întâiaș dată din ochii lui apa sfântă a bunătății omenești ieșiă la vedere în boabe mici, cari se rostogoliau de-alungul feții, mângăindu-i-o până la pământ.

Și ce minune! Care cum ajungeă pământul, se schimbă în floare albă, mică ca lacrima, și unde au ajuns două-trei la un loc, pe un firicel de iarbă verde atârnav două-trei boabe.

Și-o asemenea minune îi fermecau și pe cei de viță împărătească, că fata vedeă, dar nu înțelegeă și nu aveă nici măcar șoapte, atâta-ieră de mare mirarea. Se plecă și rupse o floare,

care sub ochii ei se făcuse floare din lacrimi de flăcău sărac, ce n'a plâns niciodată până atunci, și când a mirosit-o, a simțit ca și când s'ar fi ridicat dintr'odată în raiu. Apoi a luat în grabă câteva în mână și a tulit-o în fuga mare la palat să spună minunea.

A ieșit toată curtea să vadă, și... flori erau multe, dar ciobanul nicăiri. Lăsase turma, și-a plecat *plângând* în lume. Și deși drumul se cunoșteă, după florile din lacrimi, nimeni n'a mai dat de el...

Și fata s'a făcut împărăteasă, și a învățat, și a văzut și a știut multe, și multe a și uitat, dar pe cioban și creștătura lui, și încă două lucruri, niciodată; întâiu nu puteă uită, că *la flori frumoase ajungi cu greu, și numai printre spini, și apoi, că cele mai frumoase flori sunt din lacrimi*. Pe masa ei sta veșnic un mănunchi de flori albe mici și'n casa ei plutiă veșnic mirosul acestor flori albe mici, pe cari ea în jalea ei de mai târziu, le-a botezat «*Lăcrămioare*», — dela pățania cu ciobanul...

Și nu știu cum se face draga mea, că povestea asta o simt, de par'cași fi trăit-o eu, păscând turma acelu împărat.

Sibiiu, Februarie 1916.

Gheorghe Maior.

Zile toropite.

I.

Văzduhul, mort sub arșița de soare,
 Apasă zdrobitor oa o povară
 Și tot mai mult, în stoarsele ogoare,
 Se răsuțește firul de secară.

Pădurea nu mai freamătă duiosă,
 Nici cântărețul vânt nu mai doinește ...
 Pe bolta albăstrie și sticloasă
 O aripă de nor încremenește...

O liniște de casă părăsită
 În suflete începe să se-adune ...
 Acum, gândirea doarme obosită,
 Cum în cenușe doarme un cărbune.

II.

Fâșli de foo se rup din cer
 Și, strălucind fulgerător
 Ca niște lame de cuțit,
 Aprind frunzișul sunător.

Sorbite'n matoa de nisip,
 Păraele — tăoute mor ...

*Spre nemiloasele țării
Se tânguește un prhor...*

*Iar zările, în depărtări,
Sânt, par'că, scuturi de argint
Ce oglindesc în luciul lor,
Ademeniri care te mint.*

George Dumitrescu.

Cele 4 rane de care suferă omenirea de astăzi sunt:

BCU Cluj Universitatea de Științe Politice și Sociologice Cluj

1. O greșită idee de egalitate care provoacă lupta dintre clasele sociale.
  2. O falsă idee de libertate care urește orice autoritate.
  3. O frățietate nefrățescă care nu cunoaște dragostea de aproapele.
  4. Materialismul, adică închinarea la vițelul de aur, dorul nebun după plăceri și bogății.
-

Cruțați pădurile.

Se știe că în Ardeal exproprierea pădurilor și darea lor în stăpânirea comunelor rurale, este prevăzută în legea specială de reformă agrară. Se zice că țărani Ardeleni au cultul naturii și deci al pădurii și vor îngriji de aceste izvoare naturale de sănătate și belșug. Satenii de acolo știu să îngrijască pomii fructiferi de la marginea șoselelor pe cari nu îi rup ca în vechiul regat și nu le iau fructele, ci aceste fructe le adună comunele respective și le vând pentru acoperirea cheltuelilor comunale.

Totuș, eu mă îndoiesc că sub administrația comunală pădurile din Ardeal vor fi tot așa de bine îngrijite ca până acum.

Dar dacă se pot găsi motive pentru exproprierea pădurilor în Transilvania și Bucovina, în nici un caz nu trebuie să admitem această măsură pentru vechiul Regat și Basarabia unde trecătorul rupe pomișorul plantat — de stat nu de el — pe marginea șoselei, pentruca să-și facă coadă de biciu. El nu-și dă seama că generația viitoare îl va blestema, pentrucă a lipsit pe trecători și vitele lor, de umbra așa de binefăcătoare în timpul călătoriilor de vară.

În vechiul Regat și în Basarabia săteanul nu are cultul naturii și nu știe să grijiască pădurea. În douăzeci de ani pădurile date în stăpânirea comunelor, nu vor mai fi. Dorința sătenilor de a avea pământ — pământ cu orice chip, pământ cât de mult — este așa de mare, că ei nu-și dau seama că distrug unul din cele mai însemnate izvoare de sănătate și belșug, al lor, al satelor. Ne vine să dăm dreptate acelor silvicultori cari scriau anul trecut prin gazete, că sătenii, în lăcomia lor de pământ, dau foc pădurilor, pentru a-și creia locuri de pășune și arătură.

Se știe că mai în fiecare an sătenii cari au păduri în apropierea comunelor lor, cer și obțin dreptul de a pășuna vitele lor în păduri. Prefecții, administratorii de plasă și primarii, oameni politici inconștienți, susțin aceste cereri. *Pășunatul cu vitele, e cea mai mare nenorocire a pădurilor.* Autoritățile administrative, în loc să dea ajutor silviculturilor pentru a scăpa pădurile de omizi și de alte rele, încurajează pe săteni la distrugerea lor.

Dar, acum în urmă, guvernul a luat reaua măsură, ca acolo unde nu mai sunt terenuri de expropriat, dar sunt păduri, să se exproprieze pădurea și să se dea comunei drept islaz co-

munal. Aș fi prea îngăduitor dacă aș numi această măsură o nesocotință; ea este mai mult, este o crimă contra bogățiilor naturale ale țării și contra vitalității neamului nostru. Desigur este mult mai ușor să împarți pădurile și să te uiți la distrugerea și pieirea lor, decât să convingi pe ceice le cer să renunțe la ele. Dar tocmai acesta ar fi meritul cel mare.

În comisiunile pentru exproprierea pădurilor și darea lor drept islaz comunal, face parte și silvicultorul regiunii respective. Este o datorie morală și națională pentru acești specialiști, de a se împotrivi energic la această încercare nesocotită și de a face nu numai opinie separată în comisiune și în procesul-verbal al ei, dar a căuta să convingă și pe ceilalți membri din comisie: prefect și primar, căci consilierul agricol va trebui să fie totdeauna de partea silvicultorului. Specialiștii agronomi și silvicultori, cunoscând deopotrivă foloasele mari pe cari pădurile le aduc agriculturii, trebuie să-și dea mâna pentruca împreună să încerce salvarea pădurilor noastre. Trebuiește să se treacă peste interesele politice, cari conduc la distrugerea bunurilor țării, pentru satisfacerea unora sau a altora.

Ne-trebuieesc măsuri radicale și sănătoase. În toate părțile, în 90 la sută din cele 2600 co-

mune cari au constituite islazuri comunale, aceste islazuri sunt semănate cu cereale. Este cea mai grăitoare dovadă că islazul nu este trebuincios ca pășune, pentru că nu produce și nu rentează. Acolo unde nu s'a făcut islaz comunal, să se facă din pământul deja expropriat și eventual, printr'un plus de expropriere aplicând legea islazurilor în mod obligator, în loc de benevol, cum a fost făcută la 1907 și 1910.

Dacă vom da pădurile drept islaz comunal, se vor distruge pădurile. Dacă se distruge pădurile, mersul vremii și azi destul de schimbăcios și secetos — va deveni și mai aspru iarna și mai secetos vara; producțiunea agricolă a țării va fi din ce în ce mai mică, lemnele ne vor lipsi, și așa mai departe, iar cei dintâi cari ne vor blestemă vor fi fiii sătenilor de azi.

Pădurile trebuie replantate, creiate din nou unde nu sunt și bine întreținute. Aceasta este o datorie națională. Ele nu sunt un bun numai al celor de acum, ci mai ales al celor ce vor veni după noi.

A. D. C.

Armele lancelui.

<i>Jele-i, Doamne, cui și cui;</i>	<i>Că cine mi le-a avut</i>
<i>Jele-i, Doamne, muntelui</i>	<i>Mi-a pus fața la pământ.</i>
<i>De armele lancelui,</i>	<i>Dar n'a pus-o să 'nflorească</i>
<i>Că le plouă și le ninge</i>	<i>Ci-a pus-o să putreziască.</i>
<i>Și n'are cine le 'ncinge,</i>	<i>Culeasă de Dr. V. Brâniște.</i>

Câteva însemnări asupra celor mai însemnate plăgi (nenorociri) sociale. (Tuberculoza, Sifilis, Alcoolism).

Prin plăgi sociale înțelegem bolile care lovind societatea întreagă încep pe nesimțite și pe tăcute, să pustiască și să-și înmulțiască numărul jertfelor omenești.

Tuberculoza, Sifilisul și Alcoolismul sunt cele mai mari dintre aceste plăgi sociale. De cele mai multe ori, aceste boli se găsesc reunite, făcând tustrele mari stricăciuni, nu numai în aceeași parte a țării sau în aceeași clasă socială, dar chiar și în același individ.

Cred că *Tuberculoza* (oftica) este cea mai întinsă dintre aceste boli sau plăgi sociale, de oarece o statistică a morților din ultimul timp, arată că $\frac{1}{7}$ din cazuri de moarte sunt pricinuite de ea.

Statistica spitalelor încă ne întărește acest lucru. Astfel Spitalul Militar Central din București arată că în 5 ani (1911—1915) a avut 1661 de bolnavi de oftică. O altă statistică pe 4 ani de recrutare arată că 4400 oameni au fost scușiți în vechiul regat numai din cauza ofticei.

Fiecare poate să cunoască pe ofticos prin slăbiciunea corpului, lipsa de poftă de mâncare,

oboseala lesne, tusa, căldura către seară etc. La acestea trebuie să li se adauge și alte rezultate obținute prin examenul întreprins de un medic pentru a se constată cu siguranță această boală.

Ceeace însă trebuie să fie cunoscut de toată lumea, este faptul, că boala e datorită unui microb (descoperit de Koch) și care ajută la răspândirea ei dela om la om. Acest microb trăește în toate secrețiunile și excrețiunile tuberculosului ca: scuipat, urină, materii fecale etc.

Mijlocul cel mai lesnicios prin care se poate lăși boala este scuipatul, care uscându-se lasă să plutească microbii în aer. Acești microbi îi înghițim odată cu aerul, dar mai pot fi înghițiți și cu diferite alimente (mâncări) peste care se depun sau care-i conține ca: laptele, carnea etc.

Odată intrat în corp microbul nu poate face stricăciune imediată decât numai când dă peste un corp slăbit, obosit, fără putere de apărare, sau predispus din naștere pentru această boală. Altfel corpul prin organele sale ca: mucoasele, ganglioni etc. rezistă atât pătrunderii mai departe a microbului, cât și dezvoltării lui. — Faptul acesta este dovedit de mulți medici învățați care prin examene au găsit nu-

meroși microbi ai tuberculozei în nasul, gura, și ganglionii persoanelor sănătoase rezistente.

Sunt cauze însă care pot înlesni pătrunderea și dezvoltarea microbului, astfel avem: șederea în aer stricat sau în locuri fără lumină; lipsa de hrană, excesele de plăceri sau mai bine zis surmenajul în plăceri, intoxicațiunile (cum este alcoolismul), dar mai ales bolile infecțioase care slăbesc corpul și-l predispun la căpătarea boalei.

Înșirând aceste cauze las să se înțeleagă ușor mijloacele pentru a le preveni. Ele s'ar reduce la: aplicarea unei bune igiene în locuințe, îmbrăcăminte și alimentație unită cu un repaos destul de întăritor, cu o muncă înțeleaptă, cu încunjurarea intoxicațiunilor și cu ținerea măsurilor contra boalelor infecțioase.

Între doctorii civili și militari trebuie să fie totdeauna o înțelegere pentru a se da până la vindecare, o îngrijire în sanator (spital) și după eșirea din sanator, tuturor militarilor reformați sau scutiți cu această boală.

Este la noi o societate pentru profilaxia (prevenirea) tuberculozei. Această societate a înființat o asistență a tuberculosului prin răspândirea cunoștințelor și mijloacelor de combatere a ei, prin crearea de dispensarii, sanatorii

(spitale) etc. Totuș mijloacele sale bănești, cu tot ajutorul dat de stat, sunt prea mici, față cu marea lucrare ce și-a propus să o îndeplinească. Se impune deci ca o datorie pentru fiecare din noi să sprijinim această societate.

Până ce se va asigura și la sate o asistență medicală serioasă contra tuberculoșilor, mă simt dator a aduce la cunoștința publicului următoarele lucruri (recomandate de medicul-șef al sanatorului din Filaret) cu scop de a fi aplicate de toți acei suferinzi ce vor să încunjure boala.

1. Să nu se scuipe niciodată pe jos; în casă se va scuipa în un vas plin pe jumătate cu lichid desinfectant (apă fenicată 5%); iar în afară de casă în scuiători de buzunar sau batiste care trebuie schimbate des. Vasele cu scuipat (scuiătorile), după ce li s'a aruncat conținutul, se fierb. Batista va fi pusă în dreptul gurei de câteori bolnavul strănută sau tușește.

2. Bolnavul să caute să nu tușiască decât atunci când are nevoie să scoată flegma, pentru a nu-și irită prin tusă plămânii. Nu trebuie să înghită niciodată flegma pentru a nu-și da oftea la mațe (intestine).

3. Bolnavul să se spele pe mâni de mai multe ori pe zi cu săpun, mai ales înainte de masă, căci mâinile murdare pot ușor introduce microbii ofteiei în gură.

4. Trebuie să încunjurăm locurile unde se află prea mult praf și acelea unde se produc mulți curenți.

5. Să nu se măture în casă decât cu mătura udă și mai bine să se curețe peste tot cu o cârpă udă.

6. Să nu doarmă cu altcineva în același pat și, pe cât e cu putință, nici în aceeași cameră.

7. Să doarmă cu fereastra deschisă sau întredeschisă, învălindu-se bine pentru a nu răci.

8. Să se odihniască peste zi stând întins în pat sau pe canapea mai multe ceasuri și tot cu fereastra deschisă.

9. Să se plimbe pe afară (de preferință prin grădini și parcuri) fără a obosi.

10. Să se spele regulat pe dinți și în gură.

11. Să mănânce de mai multe ori pe zi (cel puțin de 4 ori).

Ca hrană în întâiul rând vine: carnea friptă (cea crudă trebuie mâncată proaspătă), apoi lapte, ouă etc. Va mânca încet, mestecând bine. Nu va bea beuturi alcoolice. Se va culca de vreme și nu va merge la spectacole și cafenele unde aerul e stricat, plin de praf și de fum de tutun. Nu va fumă. Nu va lua leacuri decât după prescripțiunile medicului, căci multe leacuri strică stomacul și odată cu ei și pofta de mâncare.

iar bolnavul care se hrănește în deajuns are mai mulți sorți de izbândă în lupta ce o duce cu boala.

Sifilisul este încă una din boalele sau plăgile sociale destul de răspândite în țara noastră.

O statistică din anul 1909 arată că în vechiul regat se găseau 1625 de comune molipsite cu 7022 bărbați, 6631 femei și 1636 copii. Dintre aceștia 751 erau cu simptome sau manifestațiuni primare, 10177 secundare, 2432 terțiare și 293 hereditare.

Armata română nu stă de loc bine sub acest raport și următoarea statistică comparativă cu celelalte armate arată că România ocupă locul al 3-lea. Astfel: Anglia are 34·9‰; Austria are 18·8‰, România 13‰, apoi veniă Italia 12‰, Rusia 12‰, Olanda 9‰, Franța 7‰, Germania 6·8‰, Belgia 6·5‰ etc.

Sifilisul este o boală molipsitoare a cărei manifestație se arată mai întâiu prin *șancărul primar*, care este un ulcer ce ia ființă în locul de atingere cu partea infectată; avem apoi plăcile mucoase din gură, și erupția pe piele (exantemul) care formează *caracteristica perioadei II-a sau secundară*, perioadă care este cea mai contagioasă căci microbul (spirocheta palida) se

găsește nu numai în aceste plăci, dar și în sânge și în sfârșit *accidentele terțiare* când boala se localizează în anumite organe (în special creier și măduvă) aducând tulburări grave în organism și fiind greu de vindecat în această din urmă stare!

Imbolnăvirea se poate face nu numai prin raportul sexual, dar și prin sărutat, mușcat, sugere etc.

Molipsirea indirectă se face prin orice obiect ce a atins gura sau rana vreunui sifilitic, așa sunt: uneltele ce servesc la hrană (lingura, furculița etc.), cele de fumat (țigăre, țigara etc.), apoi creioanele, perile de dinți, scobitoarele etc. și chiar rufe, vestmintele, scaunele dela privată, când aceste au fost murdărite cu secrețiuni dela ulcerații sau răni sifilitice.

Sifilisul hereditar vine prin concepție, atunci când ambii părinți sau numai unul este sifilitic (nevindecat)!

Un individ vindecat de sifilis se poate îmbolnăvi din nou.

Boala aceasta, deci, nu e ca altele, dacă ai scăpat odată de ea, să n'o mai poți căpăta.

Prevenirea acestei boli se face cu greutate, întrucât bolnavii atinși se sustrag supravegherei sanitare, din cauza prejudecăților din cauza că

consideră ca neserioasă boala, necunoscând primejdia contaminării sau prin indiferență egoism, sau chiar răutate.

Imbolnăvirea e deosebită după împrejurări și după condițiile sociale și profesionale ale celui bolnav.

Cel mai însemnat mijloc de luptă contra acestei boli este instruirea tinerilor prin sfaturi, prin povețe și prelegeri, arătându-li-se: modul cum pot primi această boală; gravitatea ei prin atingerea sistemului nervos ($1/3$ din cazuri); precum și felul cum poate preveni și vindeca boala.

Asupra acestor din urmă puncte, voi aminti că trebuie:

a) A se evita orice contact cu persoanele bolnave.

b) O îngrijire igienică destul de atentă a organelor noastre genitale (sexuale).

c) Pe tot timpul cât se găsește bolnav să evite orice contact direct sau indirect care ar putea îmbolnăvi pe cineva. În acest timp deci nu se va căsători.

d) Celce s'a îmbolnăvit de vreo boală lumească se arată îndată unui medic, supunându-se la orice examen care poate lămurii natura boalei și la orice tratament care poate aduce vindecarea ei.

Mercurul și neosalvarzanul sunt leacurile care întrebuițate aduc vindecare sigură.

Dacă tratamentul sifilisului trebuie început imediat, el nu trebuie terminat decât atunci când medicul hotărăște, de oarece rănilile care dispar după primele injecțiuni, se pot arăta din nou mai târziu.

Convingerea că sângele este curat o poate căpăta cineva numai prin examenul lui. Acest examen trebuie repetit (pentru cel suspectat de sifilitic) 3—4 ori pe an.

Accidentele sifilitice se declară uneori la intervale de 2—3 ani după o vindecare aparentă, totuș trebuiesc mai mulți ani de tratament și de controale a sângelui, pentruca omul să fie declarat de vindecat.

Intinderea mare ce a luat-o sifilisul în timpul din urmă, a născut ideia înființării unei «lige de profilaxie și îngrijire a sifilisului» cu scopul de a întrebuiți toate mijloacele pentru încunjurarea boalei sau tratarea ei atunci când o avem (înființare de dispensare, policlinici, împărțire de leacuri etc.). Ca și pentru liga contra tuberculozei (ofticei) și pentru această ligă se cere sprijinul nostru contribuind prin aceasta, la înlăturarea unei nenorociri ce ar veni în lume prin răspândirea ei.

Studiul alcoolismului este destul de popularizat la noi, cu toate că nu se văd efectele așa precum ar trebui. Sălbaticul ca și omul civilizat se lasă ușor condus spre alcool, uneori prin viciu sau atracția deosebită ce o are; alteori prin credința falsă, cum că în această beutură se poate găsi puterea trebuincioasă lucrului sau meseriei ce o practică.

Alcoolul nu poate fi privit însă decât ca o otravă care după o atâtare trecătoare (uneori plăcută), aduce urmări neplăcute cu privire la voința, la simțământul și mintea omului.

El face pe om rău și aduce mizeria și stricăciunea în familie.

Răsboiul din urmă a arătat până unde merge rezistența nervoasă și mentală a alcoolizilor. Cei mai mulți din ei au umplut ospiciile de alienați cu stări de excitație, de depresie sau de confuzie.

Faptele ce duc la întinderea alcoolismului sunt:

a) neștiința și lipsa de învățatură în cât privește urmările triste ale beției;

b) lipsa materială și cu ea hrana proastă, căci alcoolul lasă nu numai credința unei fericiri, dar și iluzia unei hrăniri îndestulitoare; ■

c) lipsa căminului și a locuinței bune unite cu atracția și obiceiul de a umbri în cafenele și crășme;

d) lipsa mijloacelor de distracție la sate (teatre populare, case naționale, biblioteci etc.)

Cea mai însemnată statistică asupra relelor cauzate de alcool a fost aceea expusă de profesorul Ribot senatului francez. — El a arătat că în Franța se cheltuie anual un miliard și jumătate franci prin cabareture, cafenele etc. Sototindu-se zilele de muncă care le pierde muncitorii cu beutura, rezultă că statul pierde 900 milioane zile cu un capital de 400 milioane franci care însemnează în un an:

a) mortalitatea și tuberculoza de origine alcoolică;

b) criminalitatea, hoția și mizeria;

c) costul de întreținere al închisorilor și ospiciilor de alienați;

d) supravegherea lucrătorilor.

Înainte de a arăta tulburările din organism pricinuite de alcool să vedem care sunt beuturile alcoolice întrebuințate mai des.

Aceste beuturi se pot împărți în fermentate și distilate.

Cele dintâi cuprind: vinul, berea și cidrul. Cele de al doilea sunt beuturile care provin din

distilarea vinului, a drojdiei, a fructelor sau a cartofilor, sfelei, grăunțelor etc.

Spiritul de vin are înăuntru calitatea de alcool zis etilic, rachiul de drojdie are alcool protelic, melasa fermentată dă alcool butilic, spiritul de cartofi și grâne are alcool amilic etc. Toate sunt vătămătoare. Astfel un om poate fi ucis prin injecția în vine a 100 grame alcool etilic sau amilic; a 120 grame alcool butilic, sau 200 grame alcool protelic. Alcoolul așa cum se cumpără este cu atât mai primejdios, cu cât conține un amestec a acestor 4 categorii de mai sus, cu alte cuvinte, cu cât este mai rău amestecat.

Alcoolul pe lângă că este vătămător el însuși, mai devine otrăvitor prin diferitele esențe pe care industriașii le adaogă.

Absintul, Biterul, Vermutul, Kirșul etc. conțin esențe aromatizate care le fac plăcute la beut, cu efecte însă dezastroase pentru sistemul nervos, astfel beutorii de absint au impulsuni ca și epilepticii (cei cu nevoie sau stropșală).

Tulburările cauzate prin alcool pot fi acute, (dese ori trecătoare), sau cronice (lente și continue).

Printre cele dintâi însemnăm beția cu fazele ei de veselie, de așitare sau de tristeță, de depresie.

Apoi diferitele tulburări de stomac și ficat ce se arată prin perderea poftei de mâncare, setea continuă, senzația de arsură în gât și stomac, limba încărcată etc.

În sfârșit putem avea accidente nervoase destul de mari când băutorul zace fără cunoștință în un somn profund, întrerupt prin sba-teri convulsive, cu respirație grea, spumă la gură și când poate surveni și moartea.

Alcoolul însă introdus în corp în doze repetate constituie o adevărată intoxicare lentă, cronică pentru toate organele noastre.

Organele ce sunt așezate în trecerea sa sunt cele dintâi atinse (faringe, laringe, stomac, mațe etc.). Vine apoi meningele, creierul, măduva care aduc diferitele deliruri și halucinațiuni. ajungând până la nebunie (idiotie), manifestată prin aceia, că închipuirea (imaginația) se stinge, amintirea se pierde, vorba devine grea, mișcările nesigure, sensibilitatea slabă, iar viața un chin, un traiu vegetativ, dobitocesc.

Alcoolul scăzând, rezistența organismului înlesnește desvoltarea tuberculozei. Tot alcoolul este, precum am spus, acela ce aduce înmulțirea nebunilor și a criminalilor.

Alcoolicul nu are nevoie să se întrebe ce se va alege cu el. Viitorul îi este asigurat:

spitalul sau închisoarea. Familiile alcoolicilor se sting de obicei la a 4-a sau a 5-a generație, după ce a dat în lume nevropați, histerici, alienați, idioți, hoți etc.

Alcoolul, ca toate boalele sociale, este deci o primejdie din punct de vedere social, căci băutorul nu-și bea numai sănătatea sa, dar și pe a urmașilor lui. Moștenirea ce ni se lasă din partea alcoolicilor este îngrozitoare și dacă oamenii gândesc cu creierul străbunilor ce au băut, înțelegem cum generațiile ce vin ispășesc prin suferințele lor, greșelile și păcatele celor din trecut.

Încât privește măsurile de prevenire a răspândirii acestei boli sociale, ele se pot cuprinde în:

a) Invățarea în școli a relelor cauzate prin alcool;

b) instituire de suprataxe și reglementări pentru fabricare și vindere de băuturi bețive;

c) reducerea numărului crâșmelor;

d) ridicarea privilegiului la fabricanți etc.

Ar mai fi de folos:

a) O lege care ar interzice vinderea altor spirtoase, decât acele cu baza de vin, fără esențe și sub 23°;

b) a nu se mai servi băuturi femeilor (mai ales în timpul sarcinei) și copiilor până la anumită vârstă;

c) să nu se primească ca susceptibili de reclamație pe cale judiciară, datoriile provenite prin cumpărarea pe credit etc.

Încât privește tratamentul accidentelor survenite la alcoolici, pentru fiecare stare trebuie o îngrijire specială. Astfel: pentru beție individul trebuie izolat, luându-i orice legătură sau instrument cu care poate să cauzeze rele, trebuie tratat cu binele, căci contrarietățile îl ațită și mai mult.

Pentru tulburările de stomac și de celelalte organe interne, trebuiesc purgative și regimul de lapte.

În formele de leșinuri (la beție supraacută) se caută a se provoca vărsături prin leacul numit ipecacuană. Se întărește apoi organismul prin fricțiuni, prin muștar. Se face respirația artificială cu tragerea limbii etc. În stările de alcoolism cronic, se tratează organul care este atins.

Pentru a încunjură însă toate neplăcerile venite atât de pe urma înveninărilor cu alcool, cât și acelea a tratamentului corespunzător se recomandă abstenența. În acest scop suntem datori și pentru încunjurarea acestei plăgi sociale ca și pentru Sifilis și Tuberculoză a sprijini toate societățile anti-alcoolice și de temperanță, care luptă spre înlăturarea acestei nenorociri.

Dr. G. Preda.

Ce școale avem ?

În Calendarul din anul trecut am publicat interesante date statistice privitoare la întreg învățământul din Ardeal datorite d-lui S.(abin) O.(prian).

De astădată atragem luarea aminte asupra școalelor de agricultură (plugărie) dela noi, cele mai însemnate școale pentru un popor de plugari cum suntem noi. Ele sunt în: *Sân-Nicolaul-mare* și *Ciacova* (jud. Timiș), *Lugoj* (Caraș-Severin), *Șimleul-Silvaniei* (Sălaj), *Turda* (T. Arieș), *Georgiu* (Hunedoara), *Miercurea-Ciucului* (Ciuc), *Beclean* (Făgăraș), *Pecica-maghiară* (Arad), *Sic* (Solnoc-Dobâca); de grădinărie în: *Turda*; de vierit în *Diosâg* (Bihor) și *Miniș* (Arad); de pomărit și albinărit în *Baia-mare* (Sătmar), și de lăptărie în *Săliște* (Sibiiu).

Se primesc băieți de cel puțin 14 ani, cari au isprăvit școala primară și se țin acolo pe cheltuiala statului cu hrană, încălzit, luminat și spălat. Cererile subscrise de părinți, dacă copiii sunt minoreni ori de ei, sunt a se înainta direcțiunii școalei până în 14 Septembrie a. c., însoțite de actul de naștere, de vaccinare, de atestatul școlar și atestatul primăriei, în care se

arată că e fiu de țăran. În cerere trebuie să se spună că vrea să aibă bursă dela stat.

Ceice învață la aceste școale nu slujesc în armată decât cu termen redus de un an. Indemnăm din toată inima pe părinții mai cu prindere să trimeată câte un fecioraș la aceste școale, despre al căror folos nu se mai îndoesc.

Școalele secundare din Bucovina.

Cinci licee Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 la Cernăuți; unul real la Gura-Humorului; «Dragoș Vodă» din Câmpu-Lung; unul la Coțmăni; «E. Hurmuzache» din Rădăuți, cu secția germană și pentru fete; unul la Siret; «Regele Ferdinand» din Storojineț; un liceu ruten la Vișnița; «Stefan cel Mare» din Suceava; liceul de fete din Cernăuți; școala reală și școala ortodoxă orientală din Cernăuți.

Școalele secundare din Basarabia.

Câte o școală medie mixtă la Bairamcea și Bălți (jud. Cetatea-Albă); câte una la Baraboi și Belgrad (jud. Bălți); câte o școală la Bulboca și Cahul (jud. Tighina); școala Nr. 1 și Nr. 2 Cetatea Albă; școala medie din Chilia Nouă; școala medie de băieți Nr. 1 și Nr. 2 din Chișinău; școala evreiască de băieți a soc. «Func-

ționarilor comerciali» din Chișinău; școala mixtă din Ciniscăuți jud. Orhei; școala mixtă din Conțiungeni și Florești jud. Soroca; școala mixtă Nr. 1 și Nr. 2 din jud. Hotin; școala mixtă din Ismail, Leova, Niponeri (jud. Chișinău) una la Orhei; o școală mixtă la Rășcani (jud. Bălți); una la Reni jud. Ismail; școala mixtă «Werner» din Sărata și alta la Saba din jud. Cetatea albă; școala mixtă israelită din Soroca; școalele mixte din Tatar Bunar, Tighina, Vadu Rașcu din jud. Soroca. Vâlcov din Ismail, Volintirovca din Cetatea Albă.

Licee de băeți din Basarabia.

Câte un liceu de băeți în localitățile Bălți, Bolgrad, Cahul, Cetatea-Albă, Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 și Nr. 4 din Chișinău; unul la Hotin, Ismail, Orhei, Soroca, Tighina; liceul real din Chișinău și Comrat; liceul tehnic agricol din Soroca; liceul de fete Nr. 1 din Chișinău și școala medie de fete din Chișinău.

Câți elevi avem în școalele din Ardeal?

— Câteva date și un indemn. —

Până în 1918 noi, Românii Ardeleni, aveam în cele patru licee românești 1200 elevi, iar în cele de stat (ungurești) alți vre-o 800, — în total

2000 elevi. Astăzi avem în 41 licee 12.527 elevi, în 49 școli medii (civile) 4550 elevi și în 12 școli industriale 768 elevi. În total 17.845 elevi. Deci cu 15.845 mai mult decât în 1918, când aveam numai 2000.

Ne îmbucurăm pe toți faptul, că poporul nostru e atât de dornic de lumină și de cultură. Trebuie însă să ne cuprindă o adâncă îngrijorare, văzând că școlile industriale nu sunt îmbrațșitate așa cum ar trebui. Viitorul țării noastre este industria. Nici o țară nu are atâtea bogății firești (sare, cărbune, gaz-metan, putere de apă ș. a.) ca Ardealul. Deci trebuie să ne dăm copiii la meserii și să dezvoltăm o industrie puternică. Liceele ne vor da cărturari, despre cari frații din vechiul regat spun cu dreptate că: se nasc bursieri, trăesc funcționari și mor pensionari, adică niște lefegii amăriți ca vai de capul lor, așa numiții «proletari intelectuali» sau cărturari săraci. Nădejdea ne e în industriași. Ei stăpânesc și agonisesc cele mai mari bogății ale țării. *De aceea, frați Români, îmbrățșați industriile, căci al lor este viitorul!*

Adevărat că deocamdată ne lipsesc multe în această privință, instructori (dascăli) buni, cărți scrise la înțeles, căminuri, burse pentru străinătate, în multe părți chiar și încăperile tre-

buincioase pentru adăpostirea elevilor din ce în ce mai număroși. Unde însă e bunăvoință și pricepere, ca la *Viștea de jos*, județul Făgăraș, acolo se face treabă bună, cum poate să vadă oricine se duce la fața locului sau își ia osteneala să răsfoiască anuarele școlii acesteia de lemnărie, tâmplărie, rotărie și fierărie din cei doi ani din urmă.

Meseriile sunt plug de aur pentru cine știe, vrea și poate. I. G.

• Iancu și Coșut.

— Școală, Iancule, din somn

Dacă vrei să te faci Domn,

Și-ți ia sabia într-o mână

Și o spală de rugină!

Iancu sabia-și luă,

Din teacă că o scotea

Prin dușmani o învăția

De rugină o spală.

Coșut din gură-grăia:

— Dă-te, Iancule, îndărăpt,

Să nu-ți trag un glonț în piept!

Dă-te, Iancule, legat,

Să nu-ți trag un glonț în cap!

Iancu din graiu îi grăia

Și din gură așa zicea:

— Nu-s muiere învălita

Să-mi fie de Unguri frică

Ci-s voinic și comandant

Cu Ungurii să mă bat! |

(Publicată de T. Frâncu și G. Candrea în opul «Românii din Munții Apuseni» (Moții), București 1888, pag. 302).

Spre a ne cunoaște mai bine.

I. Cari sunt cele mai mari bănci din vechiul regat?

Cele mai mari bănci din vechiul regat sunt următoarele opt:

1. *Banca Marmarosch-Blanc & Comp.* cu capital social de 125 milioane de lei și cu rezerve de 177 milioane și 608 mii lei, — în total cu un capital de 302 milioane 608 mii lei.

2. *Banca Românească* are capital social de 200 milioane, iar rezerve 86 milioane și 430 mii, — în total 286 milioane și 430 mii.

3. *Banca de credit român* cu capital social de 125 milioane și 59 milioane rezerve, — în total 184 milioane.

4. *Banca Agricolă* cu capital social de 90 milioane și cu rezerve de 58 milioane și 833 mii, — în total 148 milioane și 833 mii.

5. *Banca de scont a României* cu capital social de 80 milioane și cu rezerve de 26 milioane, — în total 106 milioane.

6. *Banca Chrissoveloni* cu capital social de 150 milioane și cu rezerve de 10 milioane și 525 mii, — în total 160 milioane și 525 mii.

7. *Banca Comerțului, Craiova* cu capital social de 60 milioane și cu rezerve de 55 mi-

lioane și 748 mii, — în total 115 milioane și 748 mii.

8. *Banca generală a Țerii Românești* cu capital social de 60 milioane și cu 40 milioane și 39 mii rezerve, — în total 108 milioane și 39 mii.

Aceste opt bănci au laolaltă un capital de 1,412.128 milioane lei, iar depuneri în sumă de 7,350.062 milioane lei.

Rentabilitatea lor, după bilanșurile din 1921, se înfățișează astfel:

	Valoarea nominală a acțiilor	Dividendă	Procente	Cursul mijlociului acțiunilor	Rentabilitatea după cursul mijlociului
Banca Marmarosch Blank	500	100	20	1137	8-795
„ Românească . . .	500	75	15	953	7-868
„ de credit român . . .	500	60	12	859	6-984
„ Agricolă	325	50	15-41	433	11-415
„ de scont a României	500	75	15	548	13-686
„ Chrissoveloni	500	50	10	—	—
„ Comerțului, Craiova	500	80	16	481	10-243
„ generală a Țerii Românești	500	60	12	473	9-915

Toate aceste bănci iau parte la întreprinderi industriale și comerciale și susțin și ele asemenea întreprinderi. Valoarea capitalurilor investite în asemenea întreprinderi atinge suma

de 10,761.837 milioane lei. Această sumă se repartizează astfel între cele opt bănci mari:

Banca Marmarosch-Blanc	cu	3,161.035	milioane
„ Românească	cu . . .	2,443.907	„
„ de credit român	cu . . .	1,287.301	„
„ Agricolă	cu	836.157	„
„ de scont	cu	676.152	„
„ Chrissoveloni	cu . . .	565.663	„
„ generală a Terii Ro-			
mânești	cu	1,433.038	„

In total lei 10,761.837 milioane

II. Din viața economică a Bucovinei.

In Bucovina mai mult negoț se face cu lemne, cu piele și cu bucate. Lemnele, cum ies din herăstraie (pe lângă unele mari și moderne sunt o mulțime primitive) se transportă la Galați, de unde vapoarele le duc în străinătate. Mult lemn de construcție din Bucovina se întrebuințează în vechiul regat, mai ales în capitală, unde începe, în sfârșit, să se clădiască ceva, dar partea cea mai mare se exportează în Polonia, Austria și Cehoslovăcia. — E însemnată și industria argăsitului de piei. Pielea, neîntrebuințată de maiestri din Cernăuți, e transportată și prelucrată în fabricile din Băcău. — Negoțul de bucate se face mai ales la bursa din Cernăuți, care înrăurește de altfel întreaga viață economică a acestei țerișoare. In gara

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipuri și porturi / din Câmpulungul Bucovinei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Manăstirea Sucevița, citoria Moliveștilor din Bucovina.

din Cernăuți totdeauna staționează lungi trenuri de marfă care așteaptă să plece spre Polonia, Cehoslovăcia și Austria.

Multe ramuri ale industriei sunt încă numai la începutul dezvoltării lor. În întreaga Bucovina este, de pildă, o singură fabrică de zahăr la Jucica, pe malul Prutului și e finanțată de banca Marmarosch-Blanc. Cu tot aranjamentul modern al acestei fabrici, ea nu poate îndeplini trebuințele populațiunii, fiindcă i-ar trebui zilnic 120 vagoane de sfeclă și napi de zahăr, ceea ce însă nu poate să aibă. De aici producția de zahăr puțină și calitatea inferioară. Cu toate acestea, zahărul în Bucovina e mai ieftin ca în Ardeal. Pe când la Cluj, bunăoară, se vindeă kilogramul în luna Iulie cu 30—34 lei, în Bucovina îl puteai avea pentru 23—24 lei.

Industria casnică e destul de dezvoltată. Sătenii își pregătesc ei înșiși hainele ce le îmbracă. Orașenii îmbracă ce cumpără de la manufactura angrosistă a băncii Marmarosch-Blanc, unde sunt mai mult produse industriale străine, îndeosebi de la fabricile din Lotz (Polonia). Prețul articolelor textile e ca și în Ardeal. Pe lângă câteva fabrici de bere, de spirt și lichior, sunt și alte industrii mai mici, cari luptă cu greutatea începutului și cu criza de bani.

Folosul băncilor sătești.

Precum astăzi nu se mai găsește nici un sat fără *biserică* și *școală*, tot așa abiă se mai găsește un sat cum se cade, lipsit de o *bancă sătească* sau măcar nefiind pe cale de a o înființa.

La frații noștri din vechiul regat sau, cum le ziceam noi înainte de războiu, din *Țară*, rar sat fără de bancă; pentru că la ei s'au pus nespus de multe stăruințe, în cei din urmă douăzeci de ani, pentru înfăptuirea lor. Și multe lucruri bune au săvârșit frații noștri cu ajutorul acestor bănci; dar mult mai multe și mai mari lucruri au să săvârșească, prin ele, de aici înainte.

În privința aceasta noi Românii din fosta Ungarie stăm rău de tot. Ungurii și-au văzut de satele lor. Sașii s'au îngrijit și ei, ca oameni prevăzători, să-și aibă bancă în fiecare sat. Noi Românii, însă, abiă unde și unde avem câte o bancă. Și a venit vremea, ca să facem și noi ceea ce au făcut în părțile noastre Sașii și Ungurii, și îndeosebi frații noștri de dincolo de Carpați, cu care de 4 ani suntem uniți pentru vecie în România Mare. Dar să urmăăm, în acelaș timp, și exemplul neamurilor mai luminate, din alte țări, la cari s'a zămislit și întărit ideea băncilor sătești, cari, bine conduse, au ajuns să facă aproape minuni.

Ținta de căpetenie a acestor bănci—este:

a) să facă pe oameni mai buni și mai avuți;
 b) să alcătuiască întocmirile trebuincioase la ajungerea acestor ținte și mai cu seamă, c) să agonisească banii trebuincioși membrilor (părtașilor) băncii, precum și să dea prilej membrilor, ca să-și așeze spre păstrare, cu dobândă, banii, cari altfel ar sta neîntrebuințați.

Două mari ținte se urmăresc, deci, mai ales, cu ajutorul băncii sătești: *stârpirea din rădăcină a cămătăriei* dintre oameni și *cultivarea frumoasei virtuți a păstrării*.

În chipul acesta banca sătească devine, cu timp, izvorul a nenumărate bunătăți pentru toți locuitorii unui sat, pentru însași comuna, pentru biserică, școală și alte așezăminte folositoare obștei.

Banca împrumută membrilor săi, cu camete ușor de purtat, sumele de lipsă:

1. pentru îmbunătățirea soiului de vite și alte *animale de casă*;

2. că înlesnește membrilor agonisirea *mașinilor și uneltelor* trebuincioase la purtarea unei economii mai înțelepte; Îndeosebi face cu puțință agonisirea în tovărășie a *mașinilor mai scumpe*, pe cari, unul singur sau 2—3 nu le pot cumpără;

3. cu mijlocirea băncii se poate ajunge mai ușor la *alcătuirea unei întocmiri pentru valorizarea laptelui* din comună, prefăcându-l în unt și desfăcându-l, în tovarășie la oraș;

4. cu ajutorul băncii se poate grăbi nu numai *îmbunătățirea economiei câmpului, a livozilor și pășunilor*, dar și *înoirea viilor, umplerea cu pomi roditori a grădinilor*, și a marginilor stradelor;

5. prin mijlocirea băncii se pot introduce mai ușor ramuri nouă de câștig: *cultura stupăritului, a vermicilor de mătasă, a hemeiului, a trifoiului, lufernei și napilor (sfeclei) de nutreț și de zahăr*;

6. cu mijlocirea băncii se poate mai cu înlesnire *cumpără sau lua în arândă pământ*;

7. se pot face, mai departe, fel și fel de alte întocmiri folositoare: *mori de măcinat bucate*, unde nu s'ar afla astfel de întocmiri, cum și fel și fel de alte *fabrici*, unde se găsesc împrejurări prielnice pentru înființarea lor;

8. de altă parte, cu ajutorul băncii oamenii își pot *valoră* (vinde cu preț bun) cu mai puțin trapăd și mai puțină osteneală, *bucatele, vinul, poamele, lemnele* și, cu un cuvânt, tot ce ei produc în comună;

9. tot așa de mare este binele ce se poate ajunge prin banca sătească, aducând cu sprijinul ei *marfă bună și ieftină* pe seama membrilor, marfă, de care nu se găsește la îndemână: bucate, zahăr, bumbac, joli, cartoane, piele, gaz, ferării ș. a. multe lucruri;

10. din o parte a profitului băncii se vor face *fonduri pentru școală și pentru biserică*, pentru înființarea unei *case culturale*, înzestrată cu o *bibliotecă* și cu *gazete* pe seama membrilor;

11. tot din profitul curat al băncii se vor ajuta *copiii talentați și silitori, dar săraci, la învățatura de carte și la învățarea feluritelor meserii*;

12. în sfârșit pe această cale, se pot ajunge și multe alte ținte, cari vor fi, apoi, și ele, tot atâtea mijloace de ridicarea satului, și prin el, a întreg neamului nostru, pe treapta cea mai înaltă de îndestulare și fericire.

De încheiere amintim, că «*Asociațiunea*» a stăruit și stăruie și pentru înființarea băncilor sătești. Ea dă tuturor celorce i se adresează îndrumările de lipsă și le trimite statutele prin cari banca se alcătuește. *R. Simu.*

Imnul Unirei.

Pe-al nostru steag e scris unire,
 Unire 'n cuget și 'n simțiri,
 Și sub mareața lui umbrire
 Vom înfruntă orice loviri.
 Acela 'n luptă grea se teme
 Ce singur e rătăcitor,
 Iar noi uniți în orice vreme
 Vom fi, vom fi învingători.

Am înarmat a noastră mână
 Ca să păzim un scump pământ,
 Dreptatea e a lui stăpână
 Și domn e adevărul sfânt,
 Și 'n cartea vecinicii scrie,
 Că țări, neamuri vor peri.
 Iar mândra noastră Românie
 Etern, etern va înflori.

Invingători, cu verde laur
 Noi fruntea nu ne-o 'mpodobim,
 Nici scumpele grămezi de aur
 Drept răsplătire nu dorim.
 Știind că 'n viața trecătoare
 Eterne fapte-am împlinit
 Și chinul morții 'ngrozitoare
 Bogat, bogat e răsplătit.

† Andreiu Bârseanu.

† Andreiu Bârseanu.

(1858—1922).

În noaptea de Sâmbătă 19 August 1922 firul telegrafic ducea în toate părțile României întregite vestea tristă, că Andreiu Bârseanu, președintele «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» (Astra), directorul regional al învățământului din Sibiiu, senatorul naționalist de Alba-Iulia, membrul Academiei Române și al mai multor instituții economice, financiare și culturale din toată țara, unul din bărbații cei mai bine meritați și mai vrednici ai neamului, a încetat din viață în București, unde s'a dus înainte cu două săptămâni, să-și caute de sănătate.

Cei ce cunoșteau boala nemiloasă (de ficat), care-l chinuia de un timp încoace, se așteptau la acest desno-dământ fatal, dar nu credeau să vină atât de curând și atât de pe neașteptate. Eram obișnuți să-l vedem la toate întrunirile noastre publice prezidând, încât nu ne venia să credem, dacă știrea telegrafică dintâiu n'ar fi fost întărită de a doua, și în curând de a treia știre telegrafică.

Abia sosită știrea telegrafică la «Asociațiune» în Sibiiu, ea a fost dată mai departe telefonic și telegrafic în toate părțile țării. S'au avizat cele 100 de despărțăminte ale «Asociațiunii», că venerabilul lor președinte nu mai este între cei vii și că, dacă țin să-l mai vadă odată, să vină la înmormântare. Au fost înștiințate toate așezămintele noastre culturale mai de seamă din țară despre moartea lui. Membrii comitetului central al «Asociațiunii» încă Duminecă s'au întrunit în ședință extraordinară, sub prezidenția I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, luând măsurile trebuincioase în vederea înmormântării.

Născut la 17 Octomvrie 1858 din o familie preo-
țească română din Dârstele Brașovului, el a învățat carte
românească la Brașov și carte nemțească la Viena și

† Andrei Bârseanu.

München: Din 1881 până la 1886 a fost profesor pro-
vizor la liceul din Brașov. În 1886 a fost calificat de
Consistorul arhidiecezan din Sibiu ca profesor de limba
10°.

română, istorie și geografie și numit pentru catedrele acestor studii la școala comercială din Brașov. În această calitate a făcut nespuse de mult bine, îndrumând într'un spirit românesc și creștinesc sănătos miile de elevi ce se perândau la aceste școli.

Eră cinstit și prețuit negrăit de mult nu numai de elevi, cari și-l aminteau cu recunoștință mai târziu la universitate, și în viață, ci și de colegii mai tineri «titrați» și mulți dintre ei «cârcotași», oameni cari își băteau joc de ramoliții bătrâni. De el nu și-a putut bate joc nimeni. Eră imun împotriva criticilor și zeflemelor, prin munca și știința lui exemplară, precum și prin viața lui cinstită, de un idealism strălucitor.

Elevii indeosebi îi păstrează o amintire recunoscătoare, fiindcă n'au avut la școlile din Brașov un părinte și povătuitor mai luminat și mai binevoitor decât el. Fără să întrebuințeze mijloacele aspre ale altor profesori, el știa să afle din conversații neașteptate ce le angajă cu elevii săi afară de școală, fiecare cât și cum știe și, în urmare, de ce este vrednic sau nevrednic. De aceea îl cinșiau, îl iubiau și pentru lumea asta nu s'ar fi întâmplat să vină nepregătiți la lecțiile lui. Pentru meritele lui dascălești a ajuns conector al școlilor centrale române din Brașov în anii 1889—1891, iar în 1891—1893 conducător al școlii comerciale de acolo.

Activitatea lui binecuvântată nu s'a mărginit numai la cei patru pereți ai școlii, ci în curând a început să se reverse binefăcătoare asupra întregii societăți românești. Ca director al despărțământului Brașov al «Asociațiunii», începând cu anul 1898 el a dezvoltat o activitate-model: prin conferințele frumoase și folositoare ce le ținea la sate, prin serbările ce le organiza, luând

la asemenea ocaziuni și fotografii interesante privitoare la etnografia poporului nostru, pe care le trimitea muzeului central al «Asociațiunii», mai departe prin bibliotecile ambulante care, sub conducerea lui, s'au introdus mai întâiu în acest despărțământ, aducând roadele dorite.

Dar el a dezvoltat și o însemnată activitate literară și științifică. Poet cu unele inspirații frumoase, de numele lui se leagă câteva poezii ce vor trăi totdeauna cum sunt «Imnul Unirii», reprodus în altă parte a calendarului, «Imnul Astei», «Un falnic glas» ș. a. Ca student universitar a reeditat și completat: *Geografia și istoria evului vechiu, mediu și modern* de Dr. I. G. Meșotă, fostul director al școalelor din Brașov, pentru care răposatul avea un cult deosebit.

În 1885, în colaborare cu Dr. I. U. Iarnik profesor universitar în Praga, marele filoromân, a ales din mii de cântece populare culese de venerabilul profesor și canonic din Blaj Ion Micu Moldovanu, mai târziu președinte al «Asociațiunii» și membru al Academiei Române și el, acele minunate «Doine și strigături din Ardeal» care, alături de poeziile populare culese de Vasile Alecsandri sunt cea mai frumoasă culegere de poezii populare românești, storcând nu numai admirația țării, dar și a lumii întregi pentru autorii culegerii, iar pentru Ardealul nostru numele frumos de «țara cântecelor». În 1886 a tipărit interesanta «Călătoria lui Stanley prin Africa centrală», trad. după R. Roth, apoi «Câteva observări cu privire la propunerea studiului istoriei» în programa gimnaziului din 1886.

În 1887 și 1888 a redactat cu I. Popea «Școala și familia», foaie pentru părinți și învățători. A colaborat la cărțile de limba latină ale lui Perthes—Budiu în Brașov

în același ani, apoi a tipărit o geografie pentru școalele secundare după D. Laky în colaborare cu D. Făgărășianu.

În 1890 a scos «Cincizeci de colinde» adunate de școlarii dela școalele române din Brașov. A rostit câteva discursuri școlare memorabile despre «Vasile Alecsandri», despre «Ioan Lăpedatu», «Invățăminte din vieța mitropolitului Andreiu Șaguna». A tradus «Insula Morților», novelă, după R. Voss. În 1902 a tipărit temeinica «Istoria școalelor centrale române gr.-or. din Brașov» scrisă cu prilejul jubileului de 50 de ani al liceului, o lucrare cum nu avem alta despre școalele noastre românești.

In fruntea „Asociațiunii”.

Prin aceste lucrări de mult atrăsese atențiunea lumii românești asupra sa, care l-a și învrednicit să-l pună la locurile cele mai de frunte din vieța noastră publică. În 1907, după moartea lui Iosif Vulcan, Academia Română l-a chemat în rândul «nemuritorilor» ei membri ordinari, după ce fusese un lung șir de ani membru corespondent al ei. La Academie a făcut importanta comunicare despre «Întrebarea creștinească», catechismul luteran, descoperit de el la Sighetul-Maramurășului cu prilejul adunării generale a Asociației în acest oraș și a publicat poemul «Grăește marea».

Cu patru ani mai târziu, murind președintele «Asociațiunii» Iosif Sterca Șuluțiu, el a fost pus în fruntea acestei vechi și binemeritate societăți culturale românești, pentru înaintarea căreia muncise ca puțini alții, mai ales dela 1905 încoace, de când el era vicepreședintele acestei societăți. Nu se vor uită nici odată cuvântările luminoase și înțelepte rostite de el cu prilejul diferitelor adunări generale ale «Asociațiunii», precum și cu alte

prilejuri. Când se vor strânge într'un mănunchiu, ele vor fi o comoară de înțelepciune și frumusețe, și un titlu de mândrie deosebită pentru vechea noastră «Asociațiune».

Numele Andreiu Bârseanu a ajuns nedespărțit de «Asociațiune». Multe din aceste cuvântări au trecut și în cărțile de școală ca modele de stil și gândire neaoș românească.

În deosebi nu se pot uita meritele lui ca președinte al «Asociațiunii» care a organizat marile conduite etnografice în 1919 în onoarea generalului Berthelot, apoi a MM. LL. Regelui și Reginei, felul cum a reprezentat «Asociațiunea» la diferite congrese și serbări mari și așa mai departe.

Făcând el, cât a trăit, cea mai înaltă cinste «Asociațiunii» prin munca și înțelepciunea lui, nu e mirare că și «Asociațiunea» l-a cinstit în chip cu totul deosebit acum la moartea lui decretându-l mortul ei, purtând ea toate cheltuielile înmormântării, precum și înființând un fond la «Asociațiune», care să poarte pentru vecie numele lui binecuvântat.

La acest fond pentru care familia răposatului a făgăduit 50,000 Lei, «Asociațiunea» a dăruit 10,000 Lei; banca «Albina» alte 10,000 Lei; familiile Tiberie și Dumitru Eremie 5000 Lei; funcționarii «Asociațiunii» 1000 Lei ș. a. În loc de pomene și flori trecătoare pe mormânt mai bine prind și mai mult ne vor binecuvânta urmașii adunând mijloace de a face cât mai mult bine, precum doriă și făcea neuitatul nostru președinte.

† Take Ionescu.

Miercuri dimineața în 21 Iunie 1922 s'a stins la Roma, unde s'a dus să-și vadă de sănătate unul din cei mai mari bărbați de stat și, fără îndoială, cel mai cunoscut om politic în străinătate din România noastră întregită: Take Ionescu.

Născut în 1858 la Ploești, el era abia de 64 de ani când a murit. După studii strălucite făcute în țară la liceul Sf. Sava din București, el urmează dreptul la Paris, unde a pus în uimire pe Francezi cu deșteptăciunea și sânguința lui. Din 1881, când s'a ales întâia dată deputat, el era neîncetat fala dietei românești. Cu fiecare cuvântare rostită creștea în ochii mulțimii vrăjite de farmecul graiului său. În curând se ridică însă din scaunul de deputat la cel de ministru, unde încă a făcut mult bine. Astăzi toți recunosc, până și vrăjmașii lui cei mai îndârjiți, că el a fost un om bun. Când era mare și tare, s'ar fi putut răsbună asupra multora și ar fi fost în stare să facă mult rău, — dar n'a făcut. Și asta e mare lucru. Din pricina lui nimeni n'a îmbrăcat haină de jale. El zicea: Mai bine să fiu înșelat de o mie de ori, decât să înșel eu sau să fac eu o singură dată cuiva rău. — Îndeosebi nu se poate uita binele ce l-a făcut el Românilor asupra: Macedonenilor și nouă Ardelenilor. Frații noștri Aromâni sau Macedo-Români îi poartă portretul totdeauna cu ei și i-l pun în casele lor ca pe al celui mai mare binefăcător. Tot așa ar trebui să i-l punem și noi Ardelenii, fiindcă mulți bani dădea el pe ascuns când era ministru pentru școalele noastre din Brașov și pentru alte lucruri bune românești de aici. — Când a izbucnit în vara anului 1914

marele războiu european, el a fost între cei dintâi cari au văzut limpede ce se întâmplă și la ce sfârșit vom

† Take Ionescu.

ajunge. De aceea a spus lămurit că din momentul în care Anglia s'a hotărât pentru războiu, soarta acestuia

especetluită. În cea mai frumoasă cuvântare ce a rostit în adunarea deputaților români la 16 și 17 Decembrie 1915 el zicea între altele: «Azi se bat națiunile, nu se bat armatele. S'a ridicat conștiința tuturor popoarelor. Acest războiu va merge și nu poate să nu meargă până la strivirea unuia, așa încât să impună legea lui celuilalt. Dacă va învinge Germania, legea va fi stăpânirea pumnului de fer, domnia singurului popor ales de Dumnezeu. Dacă vor învinge ceilalți — și vor învinge — legea va fi legea dreptății, ca să se bucure toți de binefacerea civilizațiunii... Vă puteți îndoi de ce parte va fi victoria (biruința)?... Indivizii (oamenii), ca și popoarele, plătesc toate păcatele săvârșite în contra moralei. Pentru unii pedeapsa vine imediat. Pentru alții pedeapsa așteaptă. Dar nu ar fi ordine în univers, nu ar merita să trăim, dacă nu am avea convingerea că este o lege morală pe deasupra noastră a tuturor». — Fiind dușman așa de fățiș al Nemților și Ungurilor, aceștia au încercat să-l câștige pe partea lor pe el și pe Nicolae Filipescu, trimițându-le niște decorații dela împăratul din Viena. Ei însă au respins bărbătește aceste daruri ale lui Iuda. Dar a primit cu mare bucurie mandatul de deputat al fraților noștri din Sighetul-Maramureșului în România întregită, în sfârșit, prin silințele și jertfele tuturor Românilor adevărați, între cari în rândul dintâiu era el. — Tot el a fost între pușinii, foarte pușinii Români din vechiul regat, cari și-au dat seama, că țara noastră întregită după atâtea jertfe și suferințe mari, nu se poate susține, dacă nu ne vom îndreptă scăderile, dacă nu ne vom primeni sufletește, dacă nu vom fi mai buni, mai gata de jertfă și de ajutor pentru alții. Într'o cuvântare rostită la adunarea «Ligei Culturale» din Galați, el spunea, între altele, și aceste înțelepte cuvinte:

«Generația aceasta n'are numai sarcina vitejiei de a smulge cu sabia hotarele naturale, are și sarcina cumințeniei de a se transforma pe ea însăși, ca să iasă nu numai o altă Românie geografică, dar să iasă și o altă Românie sufletească. Aceasta este datoria ei. Dintre aceste sarcini este una care nu trebuie să v'o ascundeți. Ardealul, sigur că ne așteaptă, da, toți ne așteaptă de sus până jos, dar tocmai fiindcă ne așteaptă, trebuie să ne vadă frumoși, după ce vom veni, să nu vie desiluzia cu sosirea noastră. Va trebui în primul rând să dospim la un loc acest neam de atâta vreme despărțit și care, de sigur, a fost influențat de un curs de istorie deosebită; o mie de ani de viață de stat despărțită, nu se soarbe într'un ceas. Milcovul s'a sorbit repede, dar Carpații nu sunt Milcovul; îi vom dospî, sunt sigur, dar fără o mare disciplină sufletească îi vom dospî cu durere în loc să-i dospim cu bucurie».

Cine s'a ridicat atât de sus și a văzut atât de departe, povățuind atât de înțelepțește, a fost nu numai un bărbat de stat fruntaș, ci un adevărat apostol. În veci amintirea lui!

La peșit.

Un tânăr, care avea toate însușirile bune pentru a fi plăcut, s'a îndrăgît de o văduvioară tânără, drăguță și bogată. Aflându-l sărăcuț pe tânăr, ea i-a spus:

— Nu pot să mă mărit după Dumneata, dar să mă privești ca pe sora D-Tale.

— Foarte bine! răspunse tânărul. Atunci, fiindcă suntem în familie, te rog împrumută-mi 2000 dolari, dragă sorioară, să-mi găsec una care se mărită după mine,

† Duiliu Zamfirescu.

La mănăstirea de maice Agapia din minunații munți ai Moldovei s'a stins, fără de veste, în urma unei intoxicații, vieța unuia dintre cei mai însemnați scriitori români. Nu e locul să arătăm aci valoarea tuturor lucrărilor sale în versuri și proză, atât de numeroase. (*Versuri*: «Alte orizonturi», «Imnuri păgâne», «Poezii nouă», «Miriță», «Pe marea neagră», etc. *Proză*: «In fața vieții», «Viața la țară», «Tanase Scațiu», «In războiu», «Indreptări», «Anna», «Scrisori Romane», «Lydda», «Furfanțo», etc. *Apoi*: «Poporanismul în literatură», «Metafizica cuvintelor și estetica literară», etc.) Amintim numai, că dintre numeroasele sale lucrări mai mult interes are pentru noi întâiul volum din istoria Comăneștenilor, cum și-a intitulat el seria sa de cinci romane: «Viața la țară», și al patrulea: «Indreptări». Întâiul (Viața la țară), fiindcă ne înfățișează fidel viața fraților noștri din vechiul regat în laturile ei cele mai multiple și mai interesante: boieri de viță veche cu adevărată dragoste de țară și de țărani ca Comăneștenii; arândași parveniți și hrăpăreți, al căror unic scop e îmbogățirea cât mai repede și cu orice mijloace; țărani obijduiți, cari, ne mai putând suferi nedreptățile ciocoilor, se revoltă, plătind cu sânge scump și nevinovat încercările lor de desrobire; femei virtuose ca Sașa, acest ideal de femeie alcătuit numai din suflet și linii armonice; femei vițioase și răutăcioase, ca coana Prohira, mama arândașului Tanase Scațiu, apoi Anna, Berta și celelalte din amintita serie de romane, ș. a. — ș. a. — Al patrulea roman «Indreptări» se îndreaptă în cea mai mare parte spre Ardeal. Eroina acestui roman *Porfia* sau *Mia* e fiica unui preot român

din Ardeal crescută în frica lui Dumnezeu, dragostea de neam și de muncă. Ea devine nu numai o soție credincioasă și mamă bună, dar și o gospodină vrednică, în stare să poarte singură tot greul unei mari gospodării, cum e a soțului ei Alexandru Comănășteanu. Tatăl Fetei părintele *Moise Lupu*, cu frumoase studii făcute în colegiul de propaganda fide din Roma nu seamănă întru nimic cu preoții de toate zilele. El are cele mai adevărate păreri despre întreaga viață publică românească, pe care o cunoaște perfect de bine: Academia Română, Teatru Național, Ateneu, politică chiar, așa încât el devine un Mentor, în ce privește critica, aristocrației blazate din vechiul regat. Mai mult, el e un luptător neînfricat acasă, la el în Ardeal, pentru drepturile neamului său, fiind de opt ori osândit de dușmanii săi seculari. Rar găsești nu numai în literatura noastră, dar chiar și în literaturile străine un tip de preot atât de simpatic și de ideal ca acesta al lui Moise Lupu, creat de D. Z. Nu-i vorba, a meritat preotul român din Ardeal să fie înfățișat astfel. El a avut doar atâtea apariții luminoase în cursul timpurilor. Dar merită toată recunoștința și autorul care ni l-a înfățișat într'o lumină atât de demnă de urmat și de iubit. — Nu mai puțină dragoste și înțelegere arată autorul și pentru clasicul pământ al Ardealului, precum și pentru țăranul nostru fără seamăn din marginea Sibiului. Văzându-se în vârful «Dealul dorului», unde se despărțeau muierile de bărbați, când aceștia plecau în Țara Românească după comerț, autorul își dă seamă că din codrii și văgăunile acestea ieșeau pe vremuri triburile vânjoase ale Costobocilor, ale Carpilor și Teuriștilor, apoi, exclamă astfel: «Dar din plămada sângelui strămoșilor, a crescut o rasă nouă, tăcută și

răbdătoare, al cărui suflet se înalță sus, în restriște și se pregătește pentru victorie. Salve ție, viță puternică de pe malul Tibrului, ce-ai răsărit în huma neagră a Carpaților, și ție, pământ credincios al Daciei, ce-ai păstrat virtuțile avite, salve! Privind apoi pe voinicii noștri țărani din Poiana Sibiiului, cum ascultă de evlavioși liturgia, Comănășteanu, și deci autorul, are senzația că vede senatul roman de pe vremea lui Appius Claudius Ceacus gata a respinge propunerile lui Cineas. — *Peste tot autorul are credință nescuduită în viitorul neamului nostru prin latinitate.* În discursul de recepție la Academie zice: «dacă luăm pe strămoșii noștri în părăsirea completă în care au viețuit mai bine de o mie de ani, spre a răsări la libertate cu minunatele însușiri ale poporului nostru de astăzi, trebuie să recunoaștem că *latinitatea e o virtute, pe care o au numai unele plante superioare de a-și păstra, în sămbure, putere agerminativă a speciei.*»

Pentru toate aceste calități pozitive și de mare valoare ale operei sale, noi îi vom păstra o amintire totdeauna recunoscătoare, uitând și iertând micile și trecătoarele lui conflicte cu unii sau cu alții dintre ai noștri, din motive pe care credem că și el le-a regretat mai târziu.

Ultima mea voință!

Unicul dor al vieții mele e, să mi văd Națiunea mea fericită, pentru care după puteri am și lucrat până acuma.... Voesc dară și hotărît dispun ca, după moartea mea, toată averea mea mișcătoare și nemișcătoare să treacă în folosul Națiunii, pentru ajutor la înființarea unei academii de drepturi, tare crezând, că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile Națiunii mele.

Câmpeni, 20 Decembrie 1850.

Avram Iancu.

† Ioan Chirca.

Cu moartea fostului prim-notar Ioan Chirca din Săliște a dispărut dintre cei vii un om de bine, un în-suflețit sprijinitor al tuturor acțiunilor culturale, economice și politice din județul Sibiiului, un specialist bine pregătit în chestiunile economice și un neobosit apărător al intereselor comunei sale natale.

Născut în Săliște la 16 Iunie 1860, el a învățat în școala primară de aici, iar studiile secundare le-a urmat la liceul de stat din Sibiu, unde în clasa IV. de liceu a redactat o revistă manuscrisă pentru colegii săi. De aci a trecut la Blaj, unde a făcut și examenul de maturitate. S'a înscris apoi la Academia de drept din Sibiu, lucrând în acelaș timp și în cancelaria vestitului avocat săliștean Dr. Ioan Borcea. Simțind însă o deosebită atragere către studiile economice, a urmat mai târziu cursuri de silvi-cultură și de agronomie, câștigându-și astfel o vastă orientare în chestiunile, cari aveau, cum au și în timpul de față, o strânsă legătură cu dezvoltarea poporului nostru.

Spre a putea fi de folos comunei sale natale și mamei sale văduve, la 1893 a primit postul de vice-notar, rămânând timp de 25 ani în serviciul comunei Săliște. La 1918, când și-a serbat jubileul de 25 ani, cu suma de 2500 coroane a pus temei unui «*Fond Chirca*», merit a sprijini interesele economice ale poporului săliștean.

În tot timpul serviciului său administrativ nu s'a mărginit la îndatoririle strict oficiale, ci a manifestat un interes multilateral și o adâncă înțelegere pentru toate problemele culturale, economice și politice ale poporului nostru, ținând o mulțime de prelegeri în Săliște și în comunele învecinate, contribuind cu obolul său la toate acțiunile de interes obștesc. N'a fost inițiativa de ordin

bisericesc, școlar, cultural sau politic, pe care prim-notarul Ioan Chirca să n'o fi sprijinit cu toată căldura sufletului său. Iar când s'a înființat la 1919 școala civilă din Săliște, el a ținut să fie *cel mai darnic și mai însuflețit sprijinitor*

† Ioan Chirca.

al ei, contribuind cu suma de 10,000 coroane, la colecta inițiată atunci de sinodul protopopesc, cu scopul de a aduna mijloacele necesare pentru acoperirea primelor cheltuieli, într'un timp, când finanțele țării erau într'o stare foarte critică.

La 1921, făcându-se pregătirile pentru înființarea unei școale de economie alpină în Săliște, direcția acestei școale fu încredințată lui Ioan Chirca. El a călătorit în timp de iarnă, prin Austria și Cehoslovacia spre a cerceta asemenea școale și a se orienta asupra felului lor de organizare. Cu acest prilej, precum și cu prilejul unei călătorii grele, făcute în interesul «Cooperativei» înființată și condusă de dânsul, — și-a contractat o boală necruțătoare (ftizia), care i-a istovit puterile trupești și i-a curmat firul vieții înainte de vreme.

Plecând dintre cei vii, a lăsat în societatea din Săliște și din județul Sibiiului un gol, care se va resimți timp îndelungat și o amintire care-l înfățișează posterității ca pe un om al ideilor generoase, al planurilor și aspirațiilor înalte, mai mult decât al realizărilor pripite, ca pe un entuziast propagator al năzuințelor noastre spre cultură națională și independență politică. El a fost și un aderent statornic și sprijinitor devotat al partidului național român.

Oricine va trece pragul casei sale și va citi pe frontispiciu textul latinesc din Virgil: «Insera Daphne piros, carpent tua poma nepotes» — va înțelege, că ziditorul acestei case păstră cu sfințenie, în sufletul său, reminiscențele culturii clasice, din care a gustat în tinerețele sale și spre care n'a încetat a se îndreptă și mai târziu de câteori îi permitea timpul și ocupațiunile sale de ordin administrativ și economic.

Bunătatea și dărnicia sufletului său milos o dovedește și faptul, că în cele din urmă clipe ale vieții sale, în înțelegere cu soția sa, și-a exprimat prin testament ultima dorință, ca întreagă averea dânsilor să fie destinată pentru un institut de binefacere în comuna Săliște.

Fie că gândul acesta creștinesc să se poată împlini cât mai curând și întristata văduvă, d-na *Ana Chirca*, în lipsa copiilor proprii, să-și poată găsi adevărata mângâiere sufletească în opera caritativă, pe care o impune legea creștinească de a ajuta pe cei lipsiți, de a sătura pe cei flămânzi și a cerceta pe cei bolnavi, alinând o parte măcar din mulțimea durerilor și suferințelor, care bântuie lumea în timpul de față.

În chipul acesta numele Chirca va fi pomenit totdeauna cu laudă și cu recunoștință de către creștinii adevărați, cari sunt în stare să prețuiască după cuviință *valoarea morală a unei vieți jertfite în întregime pe altarul binelui obștesc.*

† Dr. Ion Scurtu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La 23 Iulie s'a stins la București unul dintre cei mai harnici și vrednici dascăli români ardeleni trecuți în vechiul regat: Dr. Ion Scurtu. El a fost fiul fostului profesor Ion Scurtu dela liceul românesc ortodox din Brașov. După terminarea liceului a urmat studiile la universitatea din Budapesta scriind des și în ziarul «Tribuna» din Sibiu. Pe urmă a venit aici ca redactor, dar după câțva timp plecă și el la București, ca atâția alții înaintea lui. La București găsi un sprijinitor puternic în marele Român Aurel C. Popovici, prin mijlocirea căruia a intrat în unele redacții și a primit o bursă dela societățile «Transilvania» și «Liga» pentru a-și putea isprăvi studiile universitare. Cu această bursă se întoarse la universitatea din Cluj, unde eră sufletul tinerimii universitare române. Având el însă îndrăsneala să pună o coroană cu tricolor românesc pe mormântul lui Avram

lancu dela Tebea și să propună la congresul internațional al studenților universitari din toată lumea, întrunit la Paris, în contra Ungurilor și a Nemților, să se grupeze după naționalități, nu după țări (propunere care i s'a și primit) — a trebuit să părăsiască din nou Ardealul și să caute adăpost la București. Aici, după ce și-a terminat studiile, trecând și doctoratul la Lipsca în Germania, a ajuns profesor la Seminarul Central și la Seminarul Nifon, câștigându-și un bun nume în lumea dascălilor. Dar el nu s'a mulțumit cu atât. S'a ocupat și de literatură. A cunoscut ca nimeni altul manuscriptele marelui poet Mihail Eminescu, despre care voia să ne dea o mare și cuprinzătoare lucrare. A și publicat câteva lucrări ale marelui poet în ediții model («Lumină de lună», «Scrieri politice și literare» etc.). În politică a fost multă vreme credincios Austriei-Mari (Gross-Österreich) ca și prietenul său A. C. Popovici. Când a văzut însă, ca și acesta, că în Austria nu mai e nădejde, s'a alăturat și el celor ce voiau «iredenta română» desființarea graniței din Carpați și împingerea ei până la marginile firești ale românismului: la Tisa. În războiul pentru întregirea națională a făcut servicii ca ofițer la cartierul armatei II care a operat în părțile Brașovului și Făgărașului. După războiu, când atâția dintre prietenii și cunoscuții lui ajunseră domni mari în România întregită, el stete modest la o parte și nu s'a îmbulzit nici căiri. Se gândia numai, cum ar putea să facă și el un bine întemeind la universitatea din Cluj o fundațiune de premii pentru lucrări originale privitoare la Eminescu și opera lui. Neprimind despăgubirile de războiu sperate, n'a putut face nici isprava aceasta. Gândul cel bun l-a avut. Odihniască în pace.

O idee bună.

De I. Simionescu profesor universitar în Iași scrie în ziarul «Viitorul» Nr. 4342 din 4 Septembrie 1922, între altele, și aceste frumoase cuvinte:

«În Anglia se obișnuiește a se serba amintirea morților căzuți în războiu prin câteva clipe de nemișcare. În ziua aniversării, la anumit ceas, câteva minute încetează orice activitate. Oamenii se opresc din mers, unde i-au prins clipa. E o pauză de reculegere în forfota vieții, e rugăciunea mută a fiecăruia pentru sufletele celor dispăruți. Chiar și indicațiunile ce ar însemna o grevă generală se obișnuiește acum a se arăta prin încetarea lucrului pentru câteva momente. Să facem cu toții un gest analog, ca semn al solidarității etnice. Gândul tuturor, numai într'o singură zi să fie a sacrifică chiar din nevoile curente cei 20 Lei pentru cumpărarea unui bilet al Asociațiunii din Sibiiu. Ca din pământ ar răsări Muzeul lui Avram Iancu, mărețul monument de pe Câmpia Libertății, acel de lângă Turda ca și Casele Naționale din centrele instrăinate. Nu numai că am căpăta încredere în noi, dar am stârni și fiorii îngrijorării în acei care se bizuiesc mult în reușita uneltirilor lor ascunse, pe lipsa noastră de solidaritate ca și pe nesocotirea însemnătății, pentru viitorul nostru, a împrejurărilor prin care trăim ca niste orbi».

Sunt încă 3 trageri, la care se împart câștiguri în suma de

4.500,000 (patru milioane cinci sute mii) **Lei**

Sunt:	1	câștiguri de câte	100,000	Lei
„	6	„	„	50,000
„	12	„	„	25,000
„	30	„	„	10 000
„	60	„	„	5,000
„	400	„	„	1,000

A doua tragere e la 31 Decembrie 1922. Tot al cincilea număr câștiga! Grăbiți și cumpărați!

Cercați-vă norocul vostru și al copiilor vostri!
„ASOCIAȚIUNEA” Sibiiu, strada Șaguna Nr. 6.

Cum putem face să se ieftiniască trainul?

Crâncenul războiului a dat dovadă că omul este cel mai resistant animal putând suferi cu zilele de foame și de frig.

Eroii patriei, refugiații și în special sârmanii prizonieri din Bulgaria au dovedit cu prisosință acest adevăr.

Așa fiind nu rămâne decât ca marea masă de funcționari, pensionari, muncitori, meseriași și toți bunii patrioți să punem în practică acest adevăr lesne de executat cât încă timpul nu e pierdut și închipuindu-ne că ne găsim încă în stare de războiu, să încercăm treptat a nu ne mai umplea stomacul cu mâncare multă și scumpă, să mai reducem porția băuturii, ce s'a urcat fantastic, măcar acei ce nu o pot înlocui cu apă — să mai golim sau să ocolim bodegele, de care ne împiedicăm la fiecare colț, și rezultatul va fi multumitor în scurt timp, căci numai cu îmbogățirii de războiu, cu feciorii de bani gata, cu străinii și cu risipitorii nu se vor putea ticsi teșchelele celor flămânzi și lacomi de avuție.

Să ne convingem soțiile să mai renunțe la luxul adus de peste hotare, până când leul nostru nu va fi așa de batjocorit.

Să ne ducem în mijlocul fraților noștri, să îi luminăm și să îi convingem că îmbrăcămintea noastră națională, ne face multă cinste și e mult mai frumoasă și mai solidă decât falsificata mătăasă din magazinele dela oraș.

Să ne ducem cu sufletul curat pe la sindicatele muncitorești, și să rugăm pe scumpulii noștri tovarăși, ca după munca istovitoare din

Dr. Al. Nicolescu,
noul episcop al Lugojului.

timpul zilei să nu ne mai abată pe la cărciume, ci să le ocoliască și să se ducă drept la căminul lor, unde împreună cu soția și cu copilașii

să mănca cu mare poftă mâncarea curată și bine gătată, care din toate punctele de vedere e mult superioară și econoamă celei din cunoscutele restaurante conduse de bucătari fabricați din foștii spălători de bliduri, — iar dacă sufletul le cere și puțin vin cu care să-și recapete forța pierdută, în loc să-l cumpere dela negustorii cari fără rușine pretind între 16 și 20 lei kilogramul, să se abată pe la cunoscutele depozite de unde și-l pot procura cu jumătate de preț. Cu acest chip va mai scădea puțin gușa speculanților.

Cu un cuvânt să fim chibzuiți în toate și în locul galantonei moștenită din moși strămoși să preferăm mai bine să fim sgârșiți, — să nu mai risipim în bobot nimic din avutul nostru, să imităm bunii gospodari cari mai au ceva pe urma lor, căci numai în modul acesta vom putea scăpa de primejdia ce ne amenință, și nu va trece mult timp când pleava aceasta de negustori improvizati vor ajunge tot de unde au plecat.

O ultimă, înălțătoare și patriotică datorie, este să nu lăsăm să se fure statul și să-i strângem de gât pe toți necinstiții, să-i dăm cu toții mână de ajutor, pe cât puterile ne vor sluji, ca să se încasseze până la centimă legalele impozite, dând pe mâna justiției pe toți contravenienții, căci numai cu chipul acesta statul va fi la înălțimea chemării lui, putând îndestula cu ușurință în țară nevoile mulțimei și recăpătă peste hotare creditul întreg.

G. R.

De ce nu se călătorește bine pe C. F. R. ?

Toată lumea se plânge de felul cum se călătorește în țara noastră. Atâtea vagoane stricate și murdare, atâtea mașini rele, atâtea poduri rupte, atâtea nenorociri mari ca la noi la nimeni. Când pleci de-acasă, ești silit să-ți faci testamentul. Nu știi dacă te mai întorci la ai tăi, sau nu.

Care să fie pricina acestor neajunsuri? Nepriceperea și răutatea personalului conducător al Căilor Ferate Române? Se poate să fie și aceasta. Cine crede că o poate dovedi în cazuri anumite, face un serviciu țerei arătând-o în toată golătatea ei și spunând măsurile ce trebuie luate.

Dar mai este ceva. Și de aceasta e bine să ne dăm seama noi, publicul cel mare călător.

Pentruca să călătorim bine, așa cum ar fi de dorit, în țara noastră ne-ar trebui pentru C. F. R., care le avem (nu și pentru cele plănuite!) 3000 locomotive, 6500 vagoane de călători și 65,000 vagoane de marfă. Dar astăzi avem abia 1600 locomotive, 2500 vagoane de călători și 40,000 vagoane de marfă. Prin urmare, vagoane de călători nu avem nici jumătate câte ne trebuiesc!

Neajunsul cel mai mare e însă că mulți călători dela noi s'au învățat rău. Dacă văd un vagon curat, bine reparat, îl despoaie de piele și de pânză mai rău decât sălbaticii. La câte ferestre nouă n'am văzut curelele nouă de piele tăiate, geamurile sparte, locurile de șezut murdărite fără nici o cruțare. În chipul acesta bietul stat nu va putea repara cât să strice călătorii desmățați. De aceea ar face lucru cuminte toți ceice, văzând pe cineva că strică averea statului, mai ales vagoanele de călători care sunt în rândul întâiu ale noastre ale călătorilor, l-ar da pe mâna legii să-și primiască pedeapsa convenită. Dacă n'avem loc în tren, fiind prea încărcat, așteptăm alt tren. Biletul scos, dar neîntrebuințat la timp din această pricină, se reprimește oricând și suma de bani convenită ni se înapoiază.

Un călător.

Suntem datori să păstrăm amintirea martirilor și binefăcătorilor noștri; la dimpotrivă n'am fost vrednici ca ei să se jertfiască pentru noi.

Fericirea personală atârnă în rândul întâiu dela cea obștească.

Nu trebuie să trăiești, dar trebuie să gândești.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Petru Maior,
învăţatul dela Blaj, corector al tipografiei din Buda, dela
a cărui moarte în 1921 s'au împlinit 100 ani.

Intâmplări hazlii.

In tot răul e și ceva bine. Doi prieteni vechi, cari nu s'au văzut de mult, stau de vorbă:

— Cum o mai duci? întreabă cel dintâiu.

— Nu prea bine. De când nu ne-am mai văzut, m'am însurat! răspunde al doilea.

— Asta-i bine.

— Nu chiar, fiindcă am nimerit o muiere rea.

— Atunci e rău.

— Nu e așa de rău, fiindcă mi-a adus o zestre de 50,000 lei.

— Atunci ești om bogat.

— Stai să vezi! Cu banii aceștia mi-am cumpărat oi, cari toate au murit de căbează.

— Atunci te-ai nenorocit!

— Incă nu! Din pieile lor mi-am scos toți banii, ba mi-au mai și rămas, încât am cumpărat o casă.

— Atunci ești fericit proprietar de casă. Mare lucru în crisa de locuințe de acum.

— Stai să vezi! Casa, cu tot ce-am avut, mi-a ars și-am rămas un calic.

— Mare nenorocire!

— Nu e așa de mare, pentrucă mi-a ars și nevasta cu casă cu tot.

Generalul și soldatul. Venind în preseara unei mari bătălii un soldat să-și ceară concediu dela general sub cuvânt că tatăl său e pe patul de moarte, acesta i-a spus:

— Du-te bălete, și cinstește pe tatăl tău, că să trăiești mult și bine pe pământ.

Tabla înmultirei.

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36
3	9	12	15	18	21	24	27	30	33	36	39	42	45	48	51	54
4	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48	52	56	60	64	68	72
5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90
6	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84	90	96	102	108
7	21	28	35	42	49	56	63	70	77	84	91	98	105	112	119	126
8	24	32	40	48	56	64	72	80	88	96	104	112	120	128	136	144
9	27	36	45	54	63	72	81	90	99	108	117	126	135	144	153	162
10	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150	160	170	180
11	33	44	55	66	77	88	99	110	121	132	143	154	165	176	187	198
12	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156	168	180	192	204	216
13	39	52	65	78	91	104	117	130	143	156	169	182	195	208	221	234
14	42	56	70	84	98	112	126	140	154	168	182	196	210	224	238	252
15	45	60	75	90	105	120	135	150	165	180	195	210	225	240	255	270
16	48	64	80	96	112	128	144	160	176	192	208	224	240	256	272	288
17	51	68	85	102	119	136	153	170	187	204	221	238	255	272	289	306
18	54	72	90	108	126	144	162	180	198	216	234	252	270	288	306	324
19	57	76	95	114	133	152	171	190	209	228	247	266	285	304	323	342
20	60	80	100	120	140	160	180	200	220	240	260	280	300	320	340	360

21	63	84	105	126*	147	168	189	210	231	252	273	294	315	336	357	378
22	66	88	110	132	154	176	198	220	242	264	286	308	330	352	373	396
23	69	92	115	138	161	184	207	230	253	276	299	322	335	368	391	414
24	72	96	120	144	169	192	216	240	264	288	312	336	360	384	408	432
25	75	100	125	150	175	200	225	250	275	300	325	350	375	400	425	450
26	78	104	130	156	182	208	234	260	286	312	338	364	390	416	442	468
27	81	108	135	162	189	216	243	250	297	324	351	378	405	432	459	486
28	84	112	140	168	196	224	252	280	308	336	364	392	420	448	476	504
29	87	116	145	174	203	232	261	290	319	348	377	406	435	464	493	522
30	90	120	150	180	210	240	270	300	330	360	390	420	450	480	510	540
31	93	124	155	186	217	248	279	310	341	372	403	434	465	496	527	558
32	96	128	160	192	224	256	288	320	352	384	416	448	480	512	544	576
33	99	132	165	198	231	264	297	330	363	396	429	462	495	528	561	594
34	102	136	170	204	238	272	306	340	374	408	442	476	510	544	578	612
35	105	140	175	210	245	280	315	350	385	420	455	490	525	560	595	630

Această tablă e de mare folos la socoteli. Dacă vrem să știm, de pildă, cât e de 13-ori 18, atunci ne uităm în rândul al 18-lea la rubrica a 13-a, unde aflăm suma dorită: 234; sau vrem să știm, cât e de 45-ori 17, atunci ne uităm în rândul al 35-lea la rubrica 17, unde aflăm 595, la care, dacă mai adăugăm 170, cifră ce o aflăm în rândul al 10-lea la aceiaș rubrică, ne dă suma totală de: 765. Și așa mai departe!

Milioane și milioane de oameni

s'au incredințat, că decât Franzbranntweinul Vértés nu există leac mai excelent, cu efect mai grabnic și alinător de dureri împotriva reumei, podagrei, șoldinei, durerii și chilăvirei, având dureri în picior, la mână, în cap, piept, foale, gât, șele ori stomac, 1 sticlă de probă 6 Lei, 1 sticlă simplă 12 Lei, 1 sticlă dublă 20 Lei. 1 sticlă de familie, cea mai avantajoasă pentru consumant, 40 Lei.

Panglica cu cap cu tot limbricii (limbricul inelat)

scoate repede și sigur hapurile (pilulele) Cu-O de Vértés, cari nu strică, și e un mijloc simplu. — Cum poți cunoaște că ai panglică? — Ai crampe în mațe și în stomac, vomezi, te apasă ceva, par'că un ghem ți-se urcă până în gât, ai vânturi, partea din jos a trupului ți-se strânge, amețești, leșini, ești anemic, n'ai apetit, câteodată mănâci ca lupul, ești onosit și nu poți lucra, ai prea multă flegmă, gura ți acră, te înțeapă în piept, etc., apoi: la preajma ochilor cercane vinete, fața de tot albă, palidă, limba invălită, slăbești, te umfli, etc. La comande trebuie amintită vârsta, 1 cutie de hapuri Cu-O 70 Lei franco.

Balsamul Vértés. Mijloc popular foarte iubit și prețuit, care se întrebuințează la sfășieri de tot felul lăuntrice, precum și exterioare. 1 sticlă 10 Lei. 12 sticle 100 Lei franco.

Boale de stomac de tot felul, ca: lipsa de apetit, mistuirea, catarul de stomac, acreala greața și vomarea, cărceii de stomac și peste tot toate greutățile și slăbiciunile stomacului se înlătură repede și sigur prin esența de stomac a farm. Vértés. 1 sticlă mare 50 Lei, 4 sticle 140 Lei franco.

Extract de Sassaparilla. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui, la casuri de scrofulă și șoldină, la grupă, boale cerbicoase de piele învechite, peste tot la tot felul de boale cronice, boale provenite din sângele stricat. 1 sticlă 50 Lei, 4 sticle 140 Lei franco.

Boalele de plămâni

se pot vindeca prin siropul de fier cu var al lui Vértés. Mijlocul cel mai bun la catar de plămâni, oftică, tusă și dureri de piept, gâlbezeală, anemie, când scupi sânge, având oase slabe, precum și fiind reconvalescent. Are urmări foarte bune la copii, slabi și palizi, ca să i se întărească oasele. O sticlă trimisă pe poștă 50 Lei, iar 4 sticle, atâta trebuie pentru o cură, franco 140 Lei.

Pilule purgative

din plante de Vértés, sunt mijlocul cel mai sigur purgativ împotriva încuierii materelor, cari s'au dovedit foarte bune și la cură pentru curățirea sângelui, deci se recomandă mai ales femeilor, pentruca să le încete neregularitățile. 1 cutie mare Lei 38.

Mijloc contra sudorii și mâncărimii

al d-rului Scott. Cu efect sigur la asudarea picioarelor, mânilor, subsuoilor, la așa numita boală lupus și mâncărimi de tot felul. 1 doasă 50 Lei.

Slăbicluni de tot felul, ca: anemlia (lipsa de sânge) slăbirea, sgârcluri isterice, slăbicluni de nervi, le înlătură în modul cel mai eficace praful de putere al d-rului Hill. 1 doasă mare 60 Lei, 2 doase mari 110 Lei franco.

Spiritul de șoldină al băilor Herculane, cel mai bun alinător de dureri la reumatism, șoldină, reciri, paralisii, scrântiri, ș. a. 1 sticlă 50 și 4 sticle 140 Lei.

Tusa, răgușeala, durerile de piept și grumaz, guturaiul (troahna), influența, tusa măgărească, catarul organelor de respirație le delătură iute și sigur **sucul de ierburii banatice.** Din cauza gustului său plăcut îl iau și copii foarte bucuroși. 1 sticlă 50 Lei, pentru copii sub 10 ani 40 Lei.

Uleu pentru urechi, vindecă repede și sigur zuzultul reumatic și nervos al urechilor, curgerea urechilor și alte boale de urechi. 1 sticlă 40 Lei, 2 sticle 70 Lei franco.

Se capătă numai la farmacia:

L. Vértés, farm. mare a Vulturului, Lugoj, 307.

Pachetarea și spesele postale se socotesc în cheltuiala proprie. Revanzătorii primesc rabat considerabil, începând la comanda de cel mai puțin de 200 Lei.

Limbricul cordelat cu cap cu tot

se poate depărta ușor din corp prin mijlocul contra limbricului cordelat al farmaciei „Maria”. Intrebuințarea medicamentului nu' deranjează ocupația obicinuită, pe lângă aceea e nevătămător, chiar dacă n'ar avea respectivul limbric cordelat. — La comande să se indice etatea. — O cutie de pilule contra limbricului cordelat costă 70 Lei.

Pentru ofticoși, cari scuipă sânge, cari sufăr de plămâni, de astmă, săraci de sânge, slabi, să se comande **sirupul de var de fier** din farmacia „St. Maria”. E cel mai bun medicament pentru cei cu aprindere de plămâni, oprește tusa și ajută la mistuit atât copiilor, cât și oamenilor mari. E bun și la tûsa măgărească, rachitis, slăbiciuni și boale femeesti. O sticlă 50 Lei, 4 sticle 140 Lei.

Numai spiritul galic Maria (înainte el-xirul Maria) din farmacia „St. Maria” din Lugoj e cel mai bun pentru cei ce n'au poftă de mâncare, pentru cei cu mistuirea grea, umflături, dureri de stomac, amețeală, miros greu de gură, răgușală, este cel mai bun leac, care în timpul cel mai scurt vindecă și întărește. — 8 sticle mici, 4 mijlocii, sau 2 mari 90 Lei.

Marca de scutire

Crema de o sută de ori frumoasă

sau crema și pudra Aramant, unicul remediu pentru îngrijirea pielii, pentru pustiirea petelor și pistruilor, face pielea albă și frumoasă, netedă și fină. Pentru cap e bun și săpunul Amarant, face părul moale și luciu. Pudra se poate primi albă, roză sau crem. 1 teglă de cremă Lei 20, o cutie de pudră Lei 20 un săpun Lei 20.

Farmacia la „Sf. Maria” în Lugoj,

::: Piața Regina Maria Nr. 174. :::

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“.

Întemeiată la 1861 de marii metropoliți Andreiu Șaguna dela Sibiiu și Alex. Sterca-Șuluțiu dela Blaj, de fruntașii neamului nostru de atunci: Tim. Cipariu, George Barițiu, Axente Severu, cav. I. Pușcariu, baron Vasile Pop, Dr. I. Rațiu, Iacob Bologa ș. a. cu scopul de a înainta cultura poporului român prin tipărire de cărți bune și folositoare, a înființat și va înființa și susține biblioteci populare în fiecare comună, biblioteci regionale în fiecare centru de despărțământ și o bibliotecă mai mare centrală; a întemeiat și va întemeia și susține muzee regionale în centrele despărțământelor, pe lângă un mare Muzeu Central; a ridicat și va ridica și susține case naționale în toate comunele românești; a aranjat și va aranja expoziții etnografice (de porturi, de jocuri naționale etc.), de agricultură, de grădinărit, pomărit, de copii, industriale, artistice ș. a.; a ținut și va ține conferințe și prelegeri populare; a acordat și va acorda premii și burse (stipendii); a înființat și va înființa bănci populare, cooperative ș. a.; a instruit și va instrui pe analfabeți (pe ceice nu știu ceti și scri). «Asociațiunea» e împărțită în despărțăminte (cercuri), iar acestea în comune sau agenturi. 4 persoane pot face o agentură și cere prin directorul despărțământului o bibliotecă dela

Asociațiune, Sibiiu, str. Șaguna 6.

Abonați publicațiile „Asociațiunei“

„TRANSILVANIA“

Cea mai veche revistă românească din Ardeal

Apare lunar sub îngrijirea d-lor

Andrei Bârseanu și Ioan Georgescu

cu sprijinul celor mai de seamă scriitori români de pretutindeni. Publică: poezii, romane, schițe, teatru, istorie, știință pe înțelesul tuturor, :: studii, dări de seamă, notițe, cronici ș. a. ::

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Costul abonamentului anual:

pentru membrii «Asociațiunei» . . . . . 50 Lei
pentru nemembrii . . . . . 70 Lei

Cea mai răspândită publicațiune populară

„BIBLIOTECA POPORALĂ :: A ASOCIAȚIUNEI“ ::

apare lunar și e îngrijită de secretarul literar al «Asociațiunei», dl **Ioan Georgescu**, cu sprijinul celor mai buni scriitori pentru popor.

Costul abonamentului anual:

pentru membrii «Asociațiunei» . . . . . 25 Lei
pentru nemembrii . . . . . 35 Lei